

rijksuniversiteit
groningen

Wie zijn de kleine en de grote henneptelers?

Een verkennend onderzoek naar verschillen in dadersprofielen

*Irene Hulsebosch (s2125781)
i.hulsebosch@student.rug.nl*

Masterscriptie sociologie

*Rijksuniversiteit Groningen
Faculteit Gedrags-en maatschappijwetenschappen
Vakgroep sociologie: criminaliteit en veiligheid*

*Begeleiders: Dr. Christian Steglich & Hielke Praamstra
Referent: Prof. Dr. René Veenstra*

Datum: 26 september 2013

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
Voorwoord	6
1. Inleiding	
1.1 Sociologische – en wetenschappelijke relevantie	7
1.2 Probleemstelling	11
1.3 Leeswijzer	12
2. Achtergrondinformatie hennepsteelt in Nederland	
2.1 Het drugsbeleid door de jaren heen	13
2.2 Rollen en functies binnen de hennepsteelt	15
2.3 Motieven	16
3. Theoretisch kader	18
3.1 Persoonlijke kenmerken	19
3.1.1 Geboorteland	20
3.1.2 Geslacht en rol van de vrouw	22
3.2 Thuissituatie	25
3.2.1 Gezinssituatie	25
3.3 Financiële situatie	28
3.3.1 Werk	29
3.3.2 Inkomen	31
3.4 Criminele carrière	33
3.4.1 Leeftijd	34
3.4.2 Recidive hennepsteelt	36
3.4.3 Rolontwikkeling	36
3.4.4 Gebruik soft- en/of harddrugs	37
4. Data en methoden	
4.1 Inleiding	41
4.2 Dataverzameling	41
4.3 Validiteit en betrouwbaarheid	43
4.4 Operationalisatie	43
4.4.1 Afhankelijke variabele	43
4.4.2 Onafhankelijke variabelen	45
4.5 Problemen met het HKS	48
4.6 Data-analyse	50

4.6.1	T-toets	50
4.6.2	Chi-kwadraattoets	50
4.6.3	Logistische regressie	50
4.6.4	Classificatietabel	51
5.	Resultaten	53
5.1	Beschrijving variabelen	53
5.2	Analyse ontbrekende waarden op de afhankelijke variabele	57
5.3	Analyse responsgroep	58
5.3.1	T-toets	59
5.3.2	Chi-kwadraattoets	60
5.3.3	Logistische regressie	60
5.3.4	Schijnverbanden en echte verbanden	66
5.3.5	Samenvatting van de resultaten met oog op de hypothesen	67
5.3.6	Beschrijving recidiverende hennepelers	69
6.	Conclusie en discussie	71
6.1	Statistische onderbouwing	74
6.2	Kanttekeningen	75
6.3	Suggesties voor de politie	
6.3.1	Omgaan met daderprofilering	76
6.3.2	Verzamelen van data	77
6.4	Vervolgonderzoek	78
•	Literatuurlijst	80
•	Appendix	
1.1	Syntax	86
1.2	Statistische uitspraken	89

Samenvatting

In deze scriptie staat de profilering van henneptelers centraal. De scriptie problematiseert het verband tussen enerzijds de persoonlijke kenmerken, thuis- en financiële situatie en criminele carrière van de henneptelers en anderzijds de grootte van de hennepteelt. Betreffende de grootte van de hennepteelt wordt een onderscheid gemaakt tussen kleine henneptelers en grote henneptelers op basis van de wettelijke definitie. De wettelijke definitie luidt dat de grote hennepteelt begint vanaf 500 gram of 200 henneplanten. De volgende probleemstelling staat in deze scriptie centraal: *Welke kleine henneptelers kunnen de ontwikkeling maken naar de grote hennepteelt, en moeten daarom nauwlettend in de gaten worden gehouden door de politie?* De probleemstelling is geformuleerd naar aanleiding van de vraag vanuit regio politie Groningen wat de verschillen zijn tussen kleine henneptelers en grote henneptelers.

Sinds enkele jaren wordt er steeds meer onderzoek gedaan naar de drugsproblematiek in Nederland. Het is de overheid en de politie er veel aan gelegen om de drugsproblematiek aan te pakken. Dit is niet geheel opmerkelijk gezien de hoeveelheid aan negatieve gevolgen die ermee samenhangen. Bovendien wordt de politie en de gehele maatschappij steeds vaker geconfronteerd met hennepteelt als georganiseerde misdaad. Vroeger werd hennepteelt beschouwd als een kleine en onschuldige criminele handeling. Tegenwoordig is dit beeld veranderd naar hennepteelt als georganiseerde misdaad waarbij sprake is van grote opbrengsten, geweld en liquidaties. De literatuur toont aan dat zelfs sommige kleine hennepkwekerijen onderdeel uitmaken van een groot crimineel netwerk, en dat dus vrijwel geen enkele kwekerij op zichzelf staat.

De toename van hennepteelt als georganiseerde misdaad heeft er toe geleid dat de politie haar gezichtsveld verbreed heeft door eveneens aandacht te besteden aan criminele samenwerkingsverbanden (KLPD, 2008). Desondanks bestaan er in de aanpak van hennepteelt nog grote verschillen tussen de politiekorpsen in Nederland. Terwijl enkele korpsen aandacht besteden aan het ontmantelen van hennepkwekerijen en een vervolgonderzoek starten, blijft het bij sommige korpsen enkel bij de ontmanteling. In dit laatste geval gaat de aandacht vrijwel niet uit naar de criminele samenwerkingsverbanden die er mogelijk achter schuilgaan. In de literatuur wordt deze manier van politie-ingrijpen 'hit and run' genoemd (Bovenkerk & Hogewind, 2002). Mede als gevolg hiervan kunnen steeds meer kleine henneptelers doorgroeien naar de grote hennepteelt.

Aangezien onderzoek heeft aangetoond dat sommige kleine henneptelers zich kunnen opwerken tot grote henneptelers en leden van de georganiseerde misdaad, lijkt het wel degelijk van belang om inzicht te krijgen in de achtergrond van kleine henneptelers. Daarnaast dient aandacht te worden besteed aan de verschillen tussen kleine henneptelers en grote henneptelers. Deze informatie kan gebruikt worden voor gerichtere opsporing, aangezien onbemande kwekerij dan aan de hand van de omvang eventueel kunnen leiden naar een bepaald type dader. Bovendien zal informatie omtrent kleine henneptelers en grote henneptelers steun bieden bij het achterhalen welke factoren nodig zijn om als kleine hennepteler door te ontwikkelen. Hierdoor krijgt de politie inzicht in de 'risicofactoren' en kunnen de kleine henneptelers gericht in de gaten gehouden worden.

Voor de toetsing van het verband tussen enerzijds vier categorieën van individuele kenmerken (persoonlijke kenmerken, thuis- en financiële situatie en criminele carrière), en anderzijds de grootte van de hennepteelt wordt gebruik gemaakt van een kwantitatieve analyse van de gegevens van 274 henneptelers die in 2010, 2011 en/of

2012 zijn berecht voor overtreding van de Opiumwet 3.1.B of 3.1.D. Het gaat hier om de henneptelers die berecht zijn voor betrokkenheid bij een of meerdere hennepkwekerijen. Er wordt gebruik gemaakt van logistische regressie waarbij gekeken wordt in hoeverre de gebruikte variabelen voorspellingen kunnen doen of iemand een kleine hennepteler of grote hennepteler is. De resultaten van de logistische regressie laten zien welke type hennepteler bij kleine of grote hennepteelt betrokken is. Het uiteindelijke doel is om te bepalen welke kleine henneptelers de stap kunnen maken naar de grote hennepteelt. Om dit doel te bereiken wordt in deze scriptie gewerkt aan de hand van een twee-stappenplan. De eerste stap is het achterhalen op welke variabelen er verschil is tussen kleine henneptelers en grote henneptelers. Dit zal gebeuren aan de hand van t-toetsen, chi-kwadraattoetsen en de logistische regressie, waarbij de logistische regressie stapsgewijs de belangrijke variabelen filtert uit een groter dataset. De tweede stap bestaat uit het bepalen welke hennepteler bij welke groep past. Deze vaststelling zal uitgevoerd worden aan de hand van voorspelde kansen in de logistische regressie.

Aan de hand van de stapsgewijze analyses blijkt dat van de bestudeerde onafhankelijke variabelen maar vier een goede voorspeller zijn voor de grootte van de hennepteelt. Het betreft hier de variabelen woning, inkomen per maand, hoogte van de schulden en het motief schulden. Uit de analyses komt naar voren dat grote henneptelers meer inkomen en vaker een koopwoning hebben dan kleine henneptelers. Bovendien hebben grote henneptelers opmerkelijk genoeg hogere schulden dan kleine henneptelers. Tot slot geven kleine henneptelers vaker het motief schulden aan dan grote henneptelers. De overige variabelen die in de stapsgewijze analyses zijn meegenomen, waaronder het al dan niet hebben van een partner, kinderen en een uitkering hebben geen aanvullend effect in de voorspelling wie kleine hennepteler of grote hennepteler is.

Uit het model van de uiteindelijke logistische regressie blijkt dat er 31 kleine henneptelers voorspeld zijn als grote hennepteler. In deze scriptie is er echter niet voor gekozen om deze 31 henneptelers nader te analyseren. Dit houdt in dat er dus nog geen antwoord gegeven kan worden op de probleemstelling: *Welke kleine henneptelers kunnen de ontwikkeling maken naar de grote hennepteelt, en moeten daarom nauwlettend in de gaten worden gehouden door de politie?* Maar gezien de informatie dat het om 31 henneptelers gaat en hun mogelijke kenmerken, worden er wel belangrijke stappen gezet. Bovendien wordt in sectie 6.4 waarin aanbevelingen voor vervolgonderzoek worden weergegeven, uiteengezet hoe de volgende stap naar beantwoording van de probleemstelling er moet uitzien.

Een van de meest belangrijke kanttekening in deze scriptie betreft het gebruik van alle betrokken henneptelers, waarvan niet bekend is of het om uitvoerenden of opdrachtgevers gaat. Een onderscheid hierin zou gezien de verschillende achtergronden en motieven wenselijk zijn.

Voorwoord

De keuze voor een universitaire studie was in 2011 vrij snel gemaakt. Mijn interesse ging immers altijd al uit naar het gedrag van mensen en de samenleving in zijn totaliteit. Bovendien wilde ik me graag verdiepen in het criminele gedrag dat bij sommige mensen ontstaat. Sociologie heeft mij deze mogelijkheid geboden door de specialisatie criminaliteit en veiligheid aan te bieden.

Na een zwaar schakelprogramma met onder andere veel statistiek, kon ik beginnen aan de masterroute criminaliteit en veiligheid. Het slotstuk van deze route is vormgegeven aan de hand van een stage van drie maanden bij de regiopolitie Groningen. Tijdens deze stage heb ik mee mogen lopen op de afdeling ‘analyse en onderzoek’. Wouter Santing, veiligheidsanalist op het gebied van hennep en overige drugs, heeft mij geïnteresseerd gemaakt in de wereld van de hennep. De keuze voor een scriptie betreffende deze vorm van criminaliteit was daarom snel gemaakt.

Na vele weken van dataverzameling kon ik thuis aan de slag met het algehele onderzoek naar hennep telers. Ik moet zeggen dat het lang niet altijd rozengeur en maneschijn was. Er zijn momenten geweest waarop mijn doorzettingsvermogen, geduld en concentratie geheel was verdwenen. Momenten waarop je denkt dat je nog liever een jaar vertraging oploopt, dan om verder te gaan met je scriptie. Desondanks heeft het onderwerp mij genoeg mogelijkheden geboden om de draad na deze situaties weer op te pakken, om vervolgens vol goede moed weer verder te gaan.

Mijn dank gaat allereerst uit naar regio politie Groningen die mij de mogelijkheid heeft geboden om een scriptie binnen hun mooie organisatie te schrijven. Met hulp van mijn begeleider Hielke Praamstra, en directe begeleider Wouter Santing heb ik mijn scriptie tot een goed einde kunnen brengen. Vervolgens bedank ik Dr. Christian Steglich die altijd geduldig is gebleven in de taak mij te begeleiden in het onderzoek dat nu voor u ligt. Mede door zijn enorme kennis aan statistiek kon ik een kwantitatief onderzoek tot uitvoer brengen. Tevens gaat mijn dank uit naar Prof. Dr. René Veenstra voor zijn referentschap. Tot slot wil ik de mensen in mijn naaste privé-omgeving, waaronder mijn ouders en vriend Vincent niet te kort doen. Zij hebben mij veel steun geboden op de momenten waarop ik mijn inspiratie kwijt was, en bleken eveneens een goede klaagmuur te zijn.

Nu is het tijd om een nieuwe weg in te slaan. Een weg met nieuwe uitdagingen, doelen en inzichten. De weg richting het doel zal bewandeld worden door met een ruime blik naar de mogelijkheden te kijken, en ondertussen goed op te letten. Want de weg verrijkt ons terwijl we hem bewandelen.

1. Inleiding

1.1 Sociologische relevantie

Dat drugscriminaliteit voor verscheidene mensen kan leiden tot overlast moge duidelijk zijn. Onder drugsoverlast wordt een verscheidenheid aan negatieve gedragingen verstaan die door mensen als onaangenaam, ongewenst, hinderlijk, bedreigend en lastig worden ervaren. De negatieve gedragingen die onder het begrip drugsoverlast vallen kunnen zowel objectieve- als subjectieve factoren bevatten.

Hoe de overlast ten gevolge van drugscriminaliteit wordt ervaren, hangt dus sterk af van de interpretatie ervan. Overlast moet worden gezien als een perceptie-component, aangezien de mate van overlast afhangt van situationele factoren en de kenmerken van de betrokken personen. Verschillende mensen interpreteren de gevolgen dus anders, waardoor er verschillende mate van hinder kan ontstaan. Vanzelfsprekend ervaren de directe omstanders meer overlast van het drugsdelict dan de beleids- en welzijnswerkers die het proberen te voorkomen (Snippe, Oldersma & Bieleman, 2000).

Hieronder zal een uiteenzetting worden gegeven van verschillende soorten negatieve gevolgen die kunnen ontstaan ten gevolge van hennepsteelt als specifiek drugsdelict. Er zal een onderscheid gemaakt worden tussen persoonlijke gevolgen voor de hennepstellers en de gevolgen voor de maatschappij als geheel.

Wat betreft de maatschappelijke problemen kunnen er enkele gevolgen worden onderscheiden. Één van de negatieve gevolgen voor de maatschappij betreft de onveiligheid van een hennepkwekerij. Het telen van hennep kan zeer brandgevaarlijk zijn en bovendien veel geuroverlast en waterschade tot gevolg hebben (Snippe, Bieleman, Naayer & Ogier, 2004). Het zijn de buurtbewoners die hier direct de negatieve gevolgen van ondervinden. Uit onderzoek is echter gebleken dat de grote hennepkwekerijen veelal worden ondergebracht in afgelegen boerderijen, loodsen en onbemande winkelpanden. Dit zou betekenen dat vooral de kleine kwekerijen tot overlast zorgen voor buurtbewoners, aangezien de kleine kwekerijen zich meer ophouden in woonwijken waarbij buurtbewoners dicht bij elkaar leven. Daarnaast zijn hennepstellers veelal verslaafd aan verdovende middelen, waardoor de kans op andere soorten criminaliteit groot is. Te denken valt aan gewelds- en vermogensdelicten. Dit zijn de zogeheten indirecte gevolgen van de hennepsteelt. Het idee is dat met name de kleine hennepstellers verslaafd zijn aan verdovende middelen, en dat de overlast betreffende gewelds- en vermogensdelicten dus met name op rekening van hen komt. Tot slot veroorzaakt hennepsteelt en drugscriminaliteit in zijn geheel veel aantrekkingskracht, waardoor kans voor de komst van drugsgebruikers en –toeristen zeer aannemelijk is (Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, 2010). Dit zou eveneens meer het gevolg zijn van kleine hennepkwekerijen, aangezien grote kwekerijen veelal zullen produceren voor de internationale handel en de verkoop aan groothandelaren. Kleine hennepstellers verkopen de productie veelal in kleine aantallen, aan individuele gebruikers (Bovenkerk & Hogewind, 2003).

Een ander maatschappelijk gevolg heeft te maken met ongelijkheid en de toename van armoede in de wijk als er sprake is van een kwekerij in een woonwijk. Hennepkwekerijen worden vaak opgezet in onbewoonde woningen waar de telers alleen aanwezig zijn als er werkzaamheden aan de kwekerij verricht moeten worden. Het is goed voor te stellen dat hierdoor de gemeenschap zal moeten inleveren op de sociale cohesie. Tevens lijkt het voordehand liggend dat leegstaande woningen waarvan de ramen en deuren zijn afgeplakt geen visitekaartje

zijn voor de wijk, en dat er met name veel mensen met een lage sociaal economische status zich gaan vestigen. Er moet hier echter wel een kanttekening bij geplaatst worden. Het zijn namelijk veelal de woonwijken met de leegstaande woningen waar de henneptelers zich vestigen. En dus is hennepteelt niet alleen de oorzaak van de afbreuk van de sociale cohesie maar zeker ook een gevolg (Korf, Bookelman & de Haan, 2001). Zoals al eerder is genoemd, is de gedachte dat met name de kleine kwekerijen gevestigd zijn in woonwijken waarbij mensen dicht bij elkaar leven. De afbreuk van de sociale cohesie zal dus met name toegerekend moeten worden aan de kleine henneptelers (Bovenkerk & Hogewind, 2003).

Tot slot moet er gedacht worden aan de negatieve externaliteiten die ontstaan als gevolg van de hennepteelt. Het telen van hennep gaat vaak samen met witteboordencriminaliteit, zoals belastingontduiking en uitkeringsfraude (Emmet & Boers, 2008). Hierdoor ontstaan ongelijke kansen tussen de overtreders en de personen die zich aan de wet houden. Hierbij komt dat een deel van de henneptelers een zelfstandig bedrijf bezit dat gefinancierd wordt met de opbrengsten vanuit de hennepteelt. Hierdoor is het voor de henneptelers mogelijk om de goederen of diensten van hun zelfstandige bedrijf tegen een lage kostprijs aan te bieden, en hun tekorten op te vullen met zwart geld. Dit heeft gevolgen voor de gehele economie, aangezien het aanbieden van goederen of diensten tegen een 'te' lage kostprijs kan leiden tot oneerlijke concurrentie. Tot slot worden de energiebedrijven veelal benadeeld door de henneptelers. Henneptelers kiezen er immers geregeld voor om op grote schaal de elektriciteit af te tappen. Hierdoor lopen energiebedrijven hun inkomsten mis, en kan er tevens een gevaarlijke situatie ontstaan (Emmett & Boers, 2008). Bovenstaande negatieve externaliteiten zullen met name op rekening komen van grote henneptelers. Zij zijn immers de professionele 'beroepstellers' die veel illegaal geld verdienen, dat vervolgens witgewassen moet worden. Bovendien zijn het vooral de grote kwekerijen waarbij illegaal elektriciteit wordt afgetapt, en waardoor de energiebedrijven hun inkomsten mislopen.

Eén van de negatieve gevolgen voor de henneptelers betreft de grote afhankelijkheden van de overtreders onderling. Henneptelers werken geregeld in opdracht van, en samen met andere henneptelers. Soms is er sprake van dwang en komt er geweld aan te pas. Doordat de hennepteelt steeds meer te maken krijgt met de georganiseerde misdaad, wordt het geweld binnen de hennepteelt frequenter en groter in omvang (Spapens, Van de Bunt & Rastovac, 2007). Het geweld binnen de hennepteelt kan worden onderverdeeld in drie typen, namelijk geweld dat direct in verband staat met het proces, geweld ten gevolge van ripdeals (diefstal uit de kwekerij) en overval gerelateerd geweld. Het eerste type geweld bestaat uit horizontaal - en verticaal geweld. Horizontaal geweld is geweld dat ontstaat tussen daders met dezelfde rol, en die zich dus op hetzelfde niveau bevinden. Vaak wordt dit geweld gebruikt als middel om de concurrentie te verkleinen en partners aan te pakken die zich niet aan de afspraken hebben gehouden of niet voldaan hebben de betalingsverplichtingen (Van Dijk, 2010). Verticaal geweld daarentegen ontstaat tussen daders met verschillende rollen, waardoor er sprake is van een hiërarchisch conflict. Als dit het geval zijn, dan zijn het voornamelijk de exploitanten die geweld vertonen tegenover hun uitvoerders (Spapens et al., 2007). De gedachte is dat met name in de grote kwekerijen wordt samengewerkt tussen daders, aangezien dergelijke kwekerijen veel organisatie vergt (Wouters, Korf & Kroeske, 2007). Hierbij zullen veel henneptelers in opdracht werken van de grote leidinggevenden. Het lijkt daarom aannemelijker om uit te gaan van zowel meer horizontaal geweld als verticaal geweld voor de grote henneptelers.

Het geweld dat ontstaat ten gevolge van een ripdeal omvat de verregaande maatregelen die de telers

nemen om hun hennepkwekerij te beschermen en de wraakacties van de hennep telers die bestolen zijn (Van Dijk, 2010). De kans op overvallen binnen de hennep teelt is tot slot zeer aannemelijk. Hennep telers zijn een aantrekkelijk doelwit, aangezien ze beschikken over kostbare hennepplanten en hun bereidheid om aangifte te doen nihil is. Een hennep teler is immers zelf eveneens bezig met criminele handelingen, wat door aangifte te doen aan het licht gebracht kan worden. Eigenaren van coffeeshops en growshops kunnen tevens slachtoffer worden van een overval. Zij beschikken over goederen, geld en soms kant en klare hennep waar veel mensen belang bij hebben (Spapens et al., 2007).

De Koninklijke landelijke politiedienst (KLPD) heeft in 2007 onderzoek gedaan naar de trend van geweld binnen de hennep teelt. Er wordt in dit onderzoek aangetoond dat het horizontale geweld toeneemt. De meest voorkomende geweldsoort betreft gewelddadige conflicten ten gevolge van de ripdeals. Daarnaast blijkt het aantal overvallen op woningen toe te nemen (Nicolai, 2011). In Groningen is hier met name sprake van in het district Midden/Oost. Bij deze overvallen wordt veelal gebruik gemaakt van vuurwapens. Bovendien hebben er meerdere ripdeals plaatsgevonden binnen Groningen. Hier werden eveneens vuurwapens gebruikt om angst aan te jagen en ter zelfbescherming.

Een ander negatief gevolg heeft betrekking op de financiële gevolgen voor de overtreeders als ze worden opgepakt. Hennep telers die gepakt worden met een hennepkwekerij kunnen van het een op andere moment geheel zonder bezittingen komen te staan. Dit heeft te maken met het feit dat de financiële schade van onder andere de energiemaatschappij vaak wordt verhaald op de dader. In dat geval wordt de dader financieel helemaal uitgekled. Mocht de dader niet genoeg geld hebben, dan zullen er bezittingen in beslag worden genomen. Hierbij kan zelfs de dader het huis uit worden gezet. Tevens kan hierbij de ongelijkheid met betrekking tot de oppakkans worden aangehaald. De uitvoerders van het misdrijf zijn de meest opvallende en daarmee gemakkelijkst op te pakken personen. De opdrachtgevers zijn daarentegen vaak onvindbaar voor de politie en zullen de straf daardoor geregeld ontlopen (Nieuwenhuisen, 2011).

Tot slot richt het laatste negatieve gevolg zich op de toekomstperspectieven van de hennep telers in het dagelijkse leven en op de arbeidsmarkt. Hennep telers lopen de kans om na hun straf een strafblad te krijgen en zullen als gevolg hiervan meer moeilijkheden ervaren met het vinden van een baan. Dit wordt veroorzaakt door stigmatisering en eventuele buitensluiting. Mocht het voor de overtreder daardoor moeilijk worden om aansluiting te vinden in de 'normale' wereld, dan is de kans groot dat er herhaling zal optreden (De Graaff-Wijnberg, Bos & Lodewijckx, 2006). Gevolg is dat de maatschappij wederom te maken krijgt met crimineel gedrag en de bijbehorende overlast van dezelfde overtreeders. Kleine hennep telers en grote hennep telers zullen naar alle waarschijnlijkheid niet verschillen in de gevolgen voor hun toekomstperspectieven. Ze hebben immers zich allebei bezig gehouden met het telen van hennep en lopen beiden kans op een strafblad (Nieuwenhuisen, 2011).

Al met al kan er geconcludeerd worden dat hennep teelt als misdaad leidt tot veel negatieve (externe) gevolgen voor zowel de gehele maatschappij als de hennep telers in kwestie.

Wetenschappelijke relevantie

Tot op heden zijn er een viertal onderzoeken gedaan naar de profilering van hennep telers. Opvallend is dat de vier onderzoeken veelal naar de economische/financiële situatie hebben gekeken van de daders. Er is geen

rekening gehouden met mogelijke andere determinanten, zoals de thuissituatie en middelengebruik. Bovendien wordt met uitzondering van het onderzoek van Van der Torre, Schaap, Cachet & Dijk (2006) een algemene, landelijke profilering gemaakt van henneptelers.

Het onderzoek in deze scriptie houdt echter wel rekening met de thuissituatie en het gebruik van verdovende middelen door de henneptelers. Bovendien zal de aandacht gefocust worden op de henneptelers die berecht zijn voor betrokkenheid bij een hennepkwekerij in de regio Groningen.

Misschien wel het meest relevante van dit onderzoek ten opzichte van eerdere pogingen tot profilering is dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen kleine en grote henneptelers. Tot op heden is er nog weinig bekend of en welke verschillen er zijn tussen henneptelers. In alle onderzoeken zijn de gehele populatie henneptelers samengevoegd, waardoor het idee is ontstaan dat vrijwel alle henneptelers schulden, drugsproblematiek en een uitgebreid strafblad op het gebied van gewelds- en vermogensdelicten hebben. Dit hoeft in de praktijk niet het geval te zijn. Door de twee groepen henneptelers te onderscheiden op basis van de omvang van de hennepcultuur, wordt er wellicht aangetoond welke specifieke kenmerken de twee groepen hebben, en dat ze dus niet als één dadergroep gezien moeten worden.

Allereerst waren het Bovenkerk en Hogewind (2003) die empirisch materiaal verzamelden aan de hand van participerende observatie tijdens actiedagen van de politie in twintig Nederlandse steden. De onderzoekers gebruikten tevens datamateriaal uit eerder onderzoek van Bovenkerk (2001). Daarin werden 39 politieverhoren bestudeerd en interviews gehouden met een aantal politiefunctionarissen. In dit onderzoek is er alleen gebruik gemaakt van de financiële/ economische omstandigheden en de etniciteit van de hennepteler bij het schetsen van een daderprofiel. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat henneptelers met name van Nederlandse afkomst zijn. Tevens wonen ze vaak alleen zonder partner en kinderen en leven ze van een uitkering. Tot slot veronderstellen Bovenkerk en Hogewind (2003) dat het veelal gaat om arme studenten en bijstandsmoeders die kampen met financiële problemen. De overige henneptelers zouden ouder zijn en hennep telen voor financieel gewin.

Daarna hebben van Van der Torre, Schaap, Cachet en Dijk in 2006 een studie gewijd aan de profilering van henneptelers. In dit onderzoek werd ten behoeve van het project Courage een profielanalyse gemaakt van henneptelers in de gemeenten Roosendaal en Bergen op Zoom. Er werden profiellijsten ingevuld van 61 henneptelers die door het politieteam Courage zijn aangehouden. Het onderzoek heeft aandacht besteed aan de determinanten leeftijd, etniciteit, geslacht en burgerlijke status. Uit het onderzoek bleek dat met name de (Vlaamse) populatie zeer hoog opgeleid is, namelijk een derde van de henneptelers. Eveneens geven zij aan dat het veelal om personen gaat van Nederlandse en Turkse afkomst. Het onderzoek ontkent dat de henneptelers vooral studenten zijn. Volgens Van der Torre, Schaap, Cachet en Dijk (2006) komen de hennepteler uit de lage sociaal economische klasse, en leiden ze een werkloos bestaan. Ongeveer dertig procent van de henneptelers zou een uitkering als inkomen hebben en de helft schulden. Tot slot staat volgens dit onderzoek de helft van de henneptelers bekend als delinquent van meerdere soorten delicten, waarbij een groot deel recidiveert binnen de hennepcultuur.

Wouters, Korf en Kroeske hebben in 2007 getracht een profielschets te maken. In dit onderzoek is er wederom aandacht besteed aan financiële en economische determinanten en de daarbij behorende motieven van de dader. Verder is er geen uitgebreide profielschets gemaakt. Uit hun onderzoek is gebleken dat henneptelers niet alleen mensen zijn met lage inkomens. Volgens het onderzoek zijn er eveneens henneptelers met een midden

en hoog inkomen die hennep telen voor financieel gewin. De rest van de groep hennep telers zou echter wel bestaan uit personen met schulden bij de bank, belastingdienst, familie en vrienden, die ontstaan zijn door ontslag, scheiding en verslaving aan verdovende middelen. Om uit de schulden te geraken zouden de hennep telers over zijn gegaan op de start van een hennepkwekerij.

Het meest recente onderzoek is opgezet door Siesling, Smeets en Spapens (2011). In het betreffende onderzoek is een profielschets gemaakt van thuishouders van hennep. De profielschets bestond uit de determinanten inkomen uit werk of uitkering, schulden, autobezit, spaartegoeden, leeftijd, overige gepleegde delicten en huurwoning/koopwoning. Het onderzoek wijst uit dat hennep telers gemiddeld ouder zijn dan andere delinquenten. Eveneens zouden de hennep telers nauwelijks eerdere contacten met politie en justitie hebben gehad. De meerderheid van de hennep telers hebben volgens Siesling et al. (2011) schulden en een uitkering, en zijn woonachtig in een huurwoning.

In deze scriptie zal aan de hand van politieregistraties worden uitgevoerd. Dit houdt in dat er gebruik wordt gemaakt van een dataset met daders van 2010 t/m 2012 die berecht zijn voor betrokkenheid bij een hennepkwekerij. Dit zijn personen die worden gelinkt aan een of meerdere kwekerijen, en verantwoordelijk zijn voor het onderhouden of de organisatie van de hennepkwekerij.

1.2 Probleemstelling

In het licht van bovenstaande maatschappelijke dreiging en de hulpvraag van de regiopolitie Groningen is de volgende centrale probleemstelling geformuleerd: *Welke kleine hennep telers kunnen de ontwikkeling maken naar de grote hennep teelt, en moeten daarom nauwlettend in de gaten worden gehouden door de politie?*

Om deze vraag te beantwoorden zal er inzicht worden gegeven in het daderprofiel van kleine hennep telers en grote hennep telers. Verder zal er waar mogelijk overeenkomsten en verschillen worden aangetoond tussen beide groepen. Aan de hand van een viertal categorieën zal dit worden vormgegeven, namelijk (1) persoonlijke kenmerken, (2) financiële- en (3) thuissituatie en (4) criminele carrière van de hennep telers. Het gaat erom dat er aan de hand van deze vier categorieën een profilering wordt gemaakt van kleine hennep telers en grote hennep telers. Uiteindelijk is het doel om in kaart te brengen of en welke systematische verschillen tussen kleine hennep telers en grote hennep telers bestaan op de tweeëntwintig variabelen, en voor welke kleine hennep telers een ontwikkeling naar de grote hennep teelt het meest waarschijnlijk is. De tweeëntwintig variabelen vallen afgezien van de variabele motief onder een van de vier categorieën.. Recidiverende hennep telers zullen nader geanalyseerd worden door deze groep te vergelijken met de niet recidiverende hennep telers, op basis van dezelfde bovengenoemde onafhankelijke variabelen.

1.3 Leeswijzer

Het tweede hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de hennep teelt in Nederland. Het zal informatie verstrekken over het drugsbeleid dat er door de jaren heen is gevoerd en de verschillende rollen die mensen kunnen vervullen binnen de hennep teelt. Het derde hoofdstuk bestaat uit de theorie waarin de vier categorieën nader worden uitgelicht. Er zal gebruik gemaakt worden van bestaande theorieën die verklaringen kunnen bieden voor het al dan niet overgaan op criminele handelingen. Ter afsluiting zal er aan de hand van literatuur en voorgaande onderzoeken de koppeling worden gemaakt naar de hennep teelt. Hoofdstuk 4 rapporteert informatie

over de data en de methoden die gebruikt worden in dit onderzoek. Achtereenvolgens zal dit grofweg gaan om dataverzameling, dataverwerking en data-analyse. Hoofdstuk 5 zal de resultaten bespreken voordat er in hoofdstuk 6 wordt geconcludeerd wat we aan de hand van de data mogen aannemen. Tevens zal hoofdstuk 6 in de discussie weergeven welke tekortkomingen er zijn bij dit onderzoek, en welke aanbevelingen er gedaan kunnen worden.

2. Achtergrondinformatie hennepeteelt

2.1 Het drugsbeleid door de jaren heen

Vanaf 1976 is er in Nederland aandacht gekomen voor de enorme gezondheidsrisico's van drugsgebruik. Er is in dit jaar een onderscheid gemaakt tussen harddrugs, waar de risico's onaanvaardbaar voor zijn en softdrugs waar minder risico's aan verbonden zouden zitten. Men ging er vanuit dat het veelal onprofessionele hennepeteelers waren die voor eigen gebruik hennep teelden. De gedachte hierbij was dat de handel tussen hennepeteelers en coffeeshops zou afnemen als hennepeteelt ten dele gedoogd zou worden. Het beleid dat in 1976 is ingevoerd, werd door de politie aanvankelijk positief ontvangen. Dit veranderde echter aan het einde van de jaren negentig. Men kwam erachter dat sommige kleine hennepeteelers tevens hennep teelden vanuit economische motieven (Gooren & Rebel, 1998), en bovendien steeds professioneler werden. Niet veel later werd om deze reden aandacht geschonken aan de wietteelt als georganiseerde misdaad.

Dat hennepeteelers over gingen op hennepeteelt vanuit economische redenen is lijkt niet verwonderlijk gezien de enorme winst die ermee gemaakt kan worden. In 1995 heeft de Centrale Recherche Informatiedienst bijvoorbeeld aangetoond dat de groothandelprijs per kilo hennep lag rond de NLG 5.000, -, oftewel € 2.270, -. Deze groothandelprijs werd op dat moment gebruikt als de werkelijke opbrengst onbekend is (Weeda, 1998). Europol heeft zich gedurende enkele jaren bezig gehouden de prijzen van drugs in Europa. Hun onderzoek toonde aan dat de groothandelprijs in Nederland in het voorjaar van 1998 voor één kilo tussen de NLG 4.000, - en NLG 8.000 bedraagt (€ 1.815 en € 3.630) (Weeda, 1998) en in het najaar van 1998 tot en met voorjaar 1999 tussen de NLG 5.000, - en NLG 6.000, (€ 2.269 en € 2.723) (Weeda, 1998). Meer recentelijk is het onderzoek van dienst Nationale Recherche Informatie (NRI) van het Korps Landelijke Politiediensten. Volgens dit onderzoek is de groothandelprijs van hennep in Nederland € 2.332, - per kilo, waarbij de prijzen schommelden tussen de 1.500, - en € 3.500, - per kilo.

Ondanks de medische gevaren en de enorme winsten wordt er tot op heden een dubieus beleid gevoerd in Nederland, waarbij de teelt in hennep formeel strafbaar is, maar tot een maximum van vijf planten gedoogd wordt. Eind vorige eeuw richtte politie en justitie zich nog voornamelijk op het importeren en verhandelen van grote hoeveelheden heroïne, cocaïne en softdrugs. Deze handelswijze veranderde rond de eeuwwisseling door over te gaan op opsporing van de productie van synthetische drugssoorten, zoals efedrine, amfetamine en XTC (Spapens et al., 2007). De ommekeer die werd gemaakt had te maken met de enorme toename ervan in de jaren negentig. Nederland werd niet alleen meer als handelsland gezien waar de drugs geïmporteerd en doorgevoerd werd, maar veranderde naar een positie van belangrijke producent en exporteur van cannabis. Dit kon gebeuren door de enorme kwaliteitsontwikkeling van de 'Nederwiet', ten gevolg van de veredeling van hennepplanten en de komst van de binnenteelt (Spapens et al., 2007). Daarnaast had de overheid meer zicht gekregen in de toevoer van drugs naar de coffeeshops en de enorme hoeveelheid aan export (80%) naar het buitenland, waardoor men vond dat er een andere aanpak nodig was (van Ooyen-Houben, 2006).

Bovenkerk (2001) was met zijn boek 'Misdadprofielen' een van de voorlopers met de gedachte dat de hennepeteelt zich niet beperkte tot ideële kwekers. Volgens hem waren het voornamelijk de bewoners van

achterstandswijken en woonwagenkampen die verantwoordelijk zijn voor de grote omvang van de hennepcultuur. Tevens werd door hem licht geworpen op de criminele groeperingen die naar alle waarschijnlijkheid achter de organisatie zitten van de grote plantages, en het geweld dat in deze wereld veelvuldig voorkomt. In zijn boek gaat Bovenkerk verder in op de Nederlandse cannabiswetgeving. Per persoon mogen er vijf planten worden gekweekt en zijn drie oogsten per jaar genoeg voor eigen gebruik. Volgens Bovenkerk moet hierbij wel onderscheid gemaakt worden tussen onprofessionele - en professionele telers op basis van lichtinstallaties, meststof, teelaarde en de afdichting van de ruimten en bevoeiingssystemen. Tevens zou er in de professionele hennepcultuur veelvuldig stroom worden afgetapt (Wouters et al., 2007).

Het drugsbeleid in Nederland kenmerkt zich dus door de inconsequente regels. In verband met de internationale verdragen is Nederland echter genoodzaakt om de handel, het telen, het aanwezig hebben en vervaardigen van cannabis illegaal te stellen. Deze regel is onder de noemer van de Opiumwet in 1976 ingesteld. Het gedoogbeleid van het telen van maximaal vijf planten bestaat in Nederland echter nog wel. Vijf planten zou nog voor eigen gebruik kunnen gelden, zonder dat er economische belangen in het spel zijn. Het gedoogbeleid zou alleen niet werken als er een monopolievorming ontstaat tussen verschillende kleine hennepcultuur. De kans op ontwikkeling naar grote criminele samenwerkingsverbanden ligt dan op de loer. Dit is de reden waarom de politie tegenwoordig tevens de aandacht richt op kleine hennepcultuur en middelgrote hennepcultuur, om zodoende te voorkomen dat er een echte criminele organisatie ontstaat (Kleemans, van den Berg, van de Bunt, Brouwers, Kouwenberg & Paulides, 1998).

Dat het in bezit hebben van een grote hennepkwekerij vaak wordt weggezet als georganiseerde misdaad, is niet verwonderlijk. Het gaat hier immers om een illegale activiteit die zich kenmerkt door de vele organisatie (Wouters et al., 2007). Tevens is mensenhandel een zeer nieuw verschijnsel binnen de georganiseerde hennepcultuur. Hoe groot de link tussen beide georganiseerde misdaden is, blijkt moeilijk te schatten. Het zijn vrijwel altijd illegale mensen uit Zuidoost-Azië en Oost-Europa die onder valse voorwendselen verleid worden om naar Nederland te komen. Eenmaal in Nederland moeten ze aan het werk in een hennepkwekerij, terwijl de omstandigheden mensonwaardig zijn. De werkzaamheden waarvoor ze voornamelijk worden ingezet betreft het knippen en onderhouden van de planten (Wouters et al., 2007).

Uiteindelijk bestaat volgens Bovenkerk en Hogewind (2003) het gehele proces van hennepcultuur- en handel uit negen stappen, namelijk (1) toelevering van de kweekbenodigdheden en stekken, (2) opbouw van de plantage, (3) omleggen van de elektriciteit, (4) verzorgen van de planten, (5) drogen en (6) knippen van de toppen, (7) het aanbieden bij een inkoper, (8) het verwijderen van het hennepafval en (9) de verdere verhandeling van het product. Er moet niet gedacht worden dat de hennepcultuur hierdoor permanent hiërarchisch georganiseerd is. Het blijkt namelijk een flexibele criminele misdaad te zijn waarbij mensen elkaar veel afwisselen. Dit heeft te maken met het gemak om via de onderkant de wereld van de hennepcultuur binnen te komen. Iedereen kan immers kleine plantages opzetten of in opdracht van anderen de plantages onderhouden. Enkele personen zouden zelfs door hun specifieke expertise bij verschillende kwekerijen werkzaam kunnen zijn, om vervolgens door te groeien naar een hogere functie (Emmett & Boers, 2008).

Gezien de bovenstaande tekst heeft de hennepcultuur al een uitgebreide en ingewikkelde geschiedenis. Tot op heden bestaan er nog veel vragen omtrent de juiste (justitiële) benadering van hennepcultuur. Hierover zal meer volgen in de discussiesectie en de appendix.

2.2 Rollen en functies binnen de hennepcultuur

Spapens et al. (2007) lieten in hun onderzoek zien dat enkele hennepcultuur een criminele carrière hebben binnen de hennepcultuur. Zo liet het onderzoek bijvoorbeeld zien dat onafhankelijke hennepcultuur zich hebben opgewerkt tot exploitant. Dat er dus een criminele carrière lijkt te bestaan binnen de hennepcultuur wordt ondersteund door Maalsté en Panhuysen (2007). Zij spreken in hun onderzoek van zelfstandige personen die hun opbrengsten op de juiste manier inzetten door te investeren in andere en grotere kwekerijen, om vervolgens te kunnen doorgroeien naar een hoger niveau. Blijkbaar is de rolontwikkeling niet voor elke hennepcultuur weggelegd, maar bestaan er zogeheten barrières waar de hennepcultuur bestand tegen moeten zijn om verder te groeien.

In de meest recente onderzoeken naar hennepcultuur is de nadruk gelegd op de aanname dat hennepcultuur met verschillende rollen met elkaar in contact zijn, en samen een netwerk vormen. Wanneer hier vanuit gegaan wordt, kan er gebruik worden gemaakt van de sociale netwerkbenadering. Een sociaal netwerk omvat twee elementen, namelijk actoren en relaties tussen actoren, en wordt gevormd door vertrouwen. Alleen wanneer er sprake is van wederzijdse informatie over elkaar, investering in de relatie van beide kanten en wetende dat men elkaar nog in de toekomst tegenkomt, kan er samenwerking tot stand komen (Raub, 1997).

Mocht er voldaan zijn aan bovenstaande voorwaarden, dan is er sprake van een crimineel netwerk waaruit flexibele relaties kunnen ontstaan die gezamenlijk delicten plegen (Weerman & Kleemans, 2002). Volgens de 'Fijnaut groep' zijn de criminele groeperingen losse, tijdelijke samenwerkingsverbanden, die gespecialiseerd zijn in bepaalde activiteiten (Fijnaut, Bovenkerk, Bruinsma & Van de Bunt, 1996). Het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum (WODC) is naar aanleiding van de bevindingen van de 'Fijnaut groep' begonnen met het project 'Monitor Georganiseerde Criminaliteit', waarbij in de eerste monitor werd ontdekt dat er *facilitators* binnen een netwerk aanwezig zijn. Dit zijn de actoren die andere actoren helpen om hun taken uit te voeren (Kleemans, Brienen & van de Bunt, 2002).

De tweede monitor liet zien dat de actoren verschillende functies en rollen kunnen vervullen binnen het netwerk. Met name de ontdekking van de rol van de *broker* is in de opsporing van criminelen belangrijk. Binnen een sociaal netwerk bestaan namelijk gaten die een goede samenwerking tussen verschillende daders bemoeilijken. Deze gaten worden in de literatuur 'structural holes' genoemd en kunnen maar door de *broker* overbrugd worden (van Calster, 2008). Wanneer opsporingsambtenaren een crimineel netwerk willen ontrafelen is de *broker* dus een essentiële actor, aangezien deze actor leidt naar andere daders (Kleemans et al., 2002).

Naast de cruciale rol van de broker binnen het sociale netwerk van een crimineel samenwerkingsverband, blijkt dat de rol van de zogeheten katvanger niet onderschat moet worden. Katvangers zijn personen die door de leidinggevenden/exploitanten worden ingezet om de politie op een dwaalspoor te brengen. Deze personen hebben doorgaans een legale baan bij een bedrijf, maar verrichten criminele handelingen. In de literatuur wordt er gesproken van een drietal categorieën katvangers. De eerste categorie katvangers zijn mensen die woningen huren waar de hennepkwekerij wordt opgezet. Deze personen worden ingezet om te voorkomen dat de huur van de woning niet lineair doorverwijst naar de leidinggevenden van de hennepkwekerij. De tweede categorie katvangers betreft personen die ingezet worden om goederen op hun naam te zetten. Het gaat hierbij voornamelijk om auto's en andere vervoersmiddelen. Zij gebruiken hun 'schone' naam bij het ondertekenen van het contract. Tot slot bestaat de derde categorie katvangers uit personen die het illegaal

verkregen inkomen witwassen. Het witwassen van zwart geld kan gedaan worden aan de hand van het verstrekken van fictieve leningen of door de aankoop van woningen. Het verstrekken van fictieve leningen gebeurt voornamelijk binnen de familie. Familieleden waaraan het geld wordt 'geleend' ontvangen van de hennep telers een flinke som contant geld, dat door de familie vervolgens giraal wordt teruggegeven (Decorte & Boekhout van Solinge, 2006).

De leidinggevendenden waar hierboven over wordt gesproken, wordt door de politie bestempeld als de aanstuurders van de criminele handeling. De aanstuurders vervullen een rol als manager door tijdens het gehele proces van de hennep teelt een coördinerende rol te vervullen (Boersma & Nouwens, 2010). In de praktijk worden deze aanstuurders exploitanten genoemd. Uit onderzoek blijkt echter dat de aanstuurder in grote hennepzaken niet de hoogste rol vervult, maar dat er sprake is van een persoon boven de aanstuurder. Dit is een investeerder die een zakelijk belang heeft bij de hennep teelt, en een belangrijke rol speelt in de geldinvesteringen voor grote kwekerijen.

Tot slot bevinden zich binnen de hennep teelt personen die gedurende het gehele proces zelfstandig werken. Zij zijn instaat om alle bovengenoemde rollen op zich te nemen. Tegenwoordig blijken deze hennep telers nog maar weinig voor te komen. De trend naar grote en commerciële kwekerijen lijkt gaande, waarbij hulp van vakmensen en geldinvesteerders noodzakelijk is (Snippe et al, 2004). Volgens de literatuur kan er een onderscheid gemaakt worden tussen drie soorten hennep telers, namelijk kleine onafhankelijke thuishouers, grote thuishouers die vanuit financieel gewin handelen en als onderaannemer werken en bedrijfsmatige kwekers die over grote plantages beschikken in loods (Bovenkerk & Hogewind, 2003). De grote thuishouers die minstens 200 planten hebben, kweken voor de verkoop aan coffeeshops en groothandelaren (Spapens et al., 2007). Spapens et al. (2007) onderscheiden de grote thuishouers in afhankelijke- en onafhankelijke telers. De onafhankelijke teler is zelf verantwoordelijk voor de financiering en het gehele proces van de teelt. Hierin bestaan verschillende gradaties, van geheel onafhankelijke telers tot telers die bij vele werkzaamheden geholpen worden. Onafhankelijke hennep telers kunnen de benodigdheden verkrijgen bij growshops of bij hun contacten uit het sociale netwerk. Uit onderzoek blijkt dat driekwart van de kleine onafhankelijke thuishouers zelfstandig werkt. De rest van de kleine onafhankelijke thuishouers blijkt in minder of meerdere mate hulp te krijgen van anderen (Decorte & Tuteleers, 2007). Afhankelijke hennep telers zijn daders die in opdracht van andere daders met een hogere functie hennep telen of een kwekerij onderhouden. De opbrengsten van de hennep teelt worden gedeeld met de 'opdrachtgever'.

2.3.3 *Motieven*

Er is door enkele onderzoekers onderzocht wat de voornaamste motieven zijn van hennep telers. Er kunnen aan de hand van de onderzoeken een vijftal motieven worden onderscheiden. Het voorzien in eigen gebruik is het eerste motief, en wordt vrij vaak door de hennep telers zelf aangegeven. In het geval van eigen gebruik is de aangetroffen hennep teelt klein van opzet en wordt er nauwelijks gebruik gemaakt van professionele apparatuur (Bovenkerk & Hogewind, 2003). Het zijn veelal verslaafde drugsgebruikers die over deze kleine kwekerijen beschikken om zodoende in hun eigen behoeften te kunnen voorzien (Korf, Wouters, Nabben & van Ginkel, 2005). Volgens Bovenkerk en Hogewind (2003) wordt het motief eigen gebruik tot 2003 als voornaamste reden opgegeven.

Tevens geven Bovenkerk en Hogewind (2003) aan dat er vanaf 2003 een trend gaande is naar een

tweede motief, namelijk schulden. Wouters et al. (2007) bevestigen deze trend door aan te geven dat veel henneptelers schulden hebben, en in relatief korte tijd deze schulden willen aflossen. Het gaat hierbij vooral om schulden bij de bank, belastingdienst, familie en vrienden, en zijn ontstaan door ontslag, scheiding en verslaving aan verdovende middelen. Om uit de schulden te raken gaan mensen over op een hennepkwekerij.

Het derde motief betreft financieel gewin en is naast schulden een economisch motief voor de henneptelers. Dit motief lijkt met name de laatste jaren in opkomst te zijn geraakt. Voornamelijk personen met een gemiddeld inkomen of personen die hoge financiële doelen stellen, geven geldelijk gewin op als motief voor hun hennepkwekerij (Van der Torre et al., 2006).

Het vierde motief dat in het verlengde ligt van geldelijk gewin is een uitbundige levensstijl. Bij een uitbundige levensstijl moet gedacht worden aan dure auto's, kleding en grote huizen. Deze bezittingen blijken voor sommige mensen als een verslaving te werken, maar kunnen veelal niet met een legaal inkomen bekostigd worden. Gevolg hiervan kan zijn dat mensen ervoor kiezen om aan de hand van een hennepkwekerij in korte tijd veel geld te verdienen, om zodoende wel hun uitbundige levensstijl uit te kunnen voeren (Spapens et al., 2007).

Tot slot betreft het vijfde motief dwang. Bovenkerk en Hogewind (2003) geven in hun onderzoek aan dat verscheidene personen gedwongen worden om een hennepkwekerij te beginnen of onderhouden. Exploitanten zouden personen dwingen hun woonruimte af te staan voor het opzetten van een hennepkwekerij. Wanneer er problemen ontstaan, waaronder een misoogst, zou er geweld en intimidatie aan te pas komen. De resultaten van Bovenkerk en Hogewind (2003) komen niet overeen met het onderzoek van Spapens et al. (2007), waarin wordt aangegeven dat dwang binnen de hennepteelt nauwelijks voor komt. Er zou immers contact gezocht worden met de exploitant omdat de drang naar snel geld verdienen in geruime mate aanwezig is. De bovengenoemde resultaten worden bevestigd door Wouters et al. (2007) en Van der Torre et al. (2006). In het onderzoek van Van der Torre et al. (2006) blijkt dat vierenzeventig procent van de hennepkwekerijen vrijwillig is opgezet, en er dus weinig henneptelers onder dwang telen.

Of henneptelers daadwerkelijk door dwang, intimidatie of geweldgebruik zijn begonnen met het telen van hennep, is moeilijk te achterhalen. Dit heeft te maken met het gegeven dat henneptelers tijdens hun verhoor hier weinig over kwijt willen. Ze zijn bang voor represailles van hun opdrachtgever, en verklaren daarom veelal dat ze zelfstandig te werk zijn gegaan. Naar eigen zeggen kregen ze geen hulp en werkten ze niet in opdracht van anderen. Evenmin wordt er verklaard dat ze lid zijn van een crimineel netwerk. Ze zouden geen andere henneptelers kennen, en contacten hebben met andere personen in de hennepteelt.

3. Theoretisch kader

In dit hoofdstuk zullen de vier categorieën persoonlijke kenmerken, thuissituatie, financiële situatie en de criminele carrière aan bod komen. In deze scriptie is voor deze vier categorieën gekozen omdat het idee is dat ze afzonderlijk van elkaar van toegevoegde waarde zijn in het schetsen van een uitgebreid daderprofiel van de twee groepen hennep telers. Deze indeling is gemaakt op basis van de samenhang van enkele variabelen uit dezelfde categorie. Een voorbeeld hiervan zijn de variabelen die meegenomen zijn in de categorie thuissituatie. Het is aannemelijk om te veronderstellen dat er zonder partner minder kinderen zijn en de kans op een koopwoning in plaats van een huurwoning groter is. Op basis van de literatuur en sociologische theoriën is deze indeling eveneens te rechtvaardigen. Volgens de sociale bindingstheorie van Hirschi (1969) kan er immers geconcludeerd worden dat mensen met een partner en kinderen minder geneigd zijn criminaliteit te plegen dan mensen zonder partner en kinderen. Een ander voorbeeld betreft de grote samenhang van variabelen uit de categorie financiële situatie. Volgens de 'strain theory' zijn het met name mensen met financiële problemen die overgaan op criminaliteit. Een dergelijke situatie kan ontstaan door een laag inkomen, schulden, een uitkering en een werkloos bestaan. Dit zijn tevens variabelen die in deze scriptie worden meegenomen en ondergebracht zijn in de categorie financiële situatie. De achterliggende gedachte dat in deze scriptie wordt gehanteerd is dat het met name kleine hennep telers zijn die een onstabiel leven leiden met onder andere schulden, middelengebruik, een werkloos bestaan en een uitkering. Er wordt daarom in deze scriptie vanuit gegaan dat grote hennep telers een relatief stabiel leven leiden dat overeenkomt met mensen die zich niet in de criminaliteit bevinden.

De indeling van de vier categorieën is eveneens gemaakt op basis van de beoogde statistische analyses. Het is namelijk de bedoeling om afzonderlijke logistische regressies uit te voeren per categorie. Om dit te doen is het van belang om variabelen die op basis van theorie en literatuur overlappen met elkaar, samen te voegen. Achteraf kan er op basis van correlaties geconstateerd worden of de variabelen daadwerkelijk met elkaar samenhangen en of er mogelijke schijnverbanden zijn met de grootte van de hennep teelt.

Elke categorie bevat enkele variabelen waarmee met behulp van theorieën en literatuur wordt verklaard waarom mensen overgaan op criminaliteit. Eveneens wordt voor elke categorie de gemaakt koppeling naar hennep teelt. Dit gebeurt aan de hand van eerdere onderzoeken naar de profilering van hennep telers. Tot slot zullen er verwachtingen uitgesproken worden door middel van hypothesen. In figuur 1 is weergegeven hoe de onafhankelijke variabelen samenhangen met de grootte van de hennep teelt, waarbij ' - ' staat voor kleine hennep teler en ' + ' voor grote hennep teler. In dit diagram ontbreekt echter de onafhankelijke variabele motief. Dit heeft te maken dat motief een categorische variabele is met vier categorieën. De gedachte is dat de twee motieven eigen gebruik en schulden significante voorspellers zijn voor kleine hennep telers, en financieel gewin een significante voorspeller is voor grote hennep telers. De vierde categorie betreft 'ontkent' en wordt verder niet gebruikt als voorspeller.

Persoonlijke kenmerken

Geboorteland (+)
Geslacht (-)

Thuissituatie

Partner (+)
Kinderen (+)
Woonsituatie (+)

Grootte hennepsteelt

Figuur. 1. Diagram van de opgenomen onafhankelijke variabelen in relatie tot de grootte van de hennepsteelt

3.1 Persoonlijke kenmerken

Persoonlijke kenmerken, waaronder geboorteland en geslacht kunnen voorspellen waarom iemand al dan niet crimineel gedrag vertoont. Het zijn allebei determinanten die binnen de sociologie en criminologie veel aandacht krijgen om te verklaren waarom iemand al dan niet crimineel gedrag vertoont. In deze scriptie wordt zowel geboorteland als geslacht gebruikt in de zoektocht naar de juiste daderprofilering van kleine hennepsteelters en grote hennepsteelters. Er worden in deze categorie vier theorieën gebruikt die hierbij een leidraad vormen, namelijk de differentiële associatietheorie, de etiketteringstheorie, de ‘gender theory’ en de ‘strain theory’. Hieronder worden eerst de theorieën nader toegelicht, om ze vervolgens specifiek toe te passen op de twee determinanten en een koppeling te maken naar de hennepsteelt.

De differentiële associatie theorie

De differentiële associatietheorie veronderstelt dat het niet enkel en alleen de persoonlijkheidskenmerken zijn die leiden tot criminaliteit. De gedachte is dat daders normale mensen zijn, die in de criminaliteit raken ten gevolge van socialisatie- en aanpassingsmechanismen. Dit betekent dat kinderen en jong volwassenen die worden opgevoed door ouders en omgaan met vrienden met veel antisociaal gedrag behoeften en opvattingen

ontwikkelen om criminaliteit te plegen. Bovendien leren ze vaardigheden die ingezet kunnen worden bij criminele handelingen. Het aanleren van dergelijke behoeften, opvattingen en vaardigheden is vrijwel alleen mogelijk in intieme en persoonlijke groepen. Gedrag dat volgens de algehele samenleving als slecht en negatief wordt beschouwd kunnen in de intieme en persoonlijke groepen als de juiste manier gezien worden om zichzelf te verrijken of verdedigen. Het is hierbij aannemelijk om te veronderstellen dat personen meer en vaker criminaliteit vertonen naarmate ze meer met mensen omgaan die criminaliteit plegen. De differentiële associatie theorie is in staat om zowel de kleine criminaliteit als grote criminaliteit te verklaren. Daarnaast geeft de theorie een gedegen verklaring waarom sommige etnische groeperingen uit problematische buurten meer voorkomen in de criminaliteitscijfers (Sutherland, Cressey & Luckenbill, 1992).

De Etiketteringstheorie

De etiketteringstheorie verklaart criminaliteit aan de hand van het door de samenleving opgedrukte stempel op bepaalde groepen mensen. Hierbij valt te denken aan laagopgeleiden, allochtonen, verslaafden, werklozen, vrouwen op de arbeidsmarkt en mensen met een hoge functie. De stempel die op de groep wordt geplaatst is veelal van negatieve aard. Zo wordt er in de samenleving al snel gezegd dat laagopgeleiden meer crimineel gedrag vertonen, en dat met name mensen met een hoge functie verantwoordelijk zijn voor witteboordencriminaliteit (Ward, Henderson, & Pearson, 2003). Blijkbaar zijn over deze groepen mensen vooroordelen aanwezig, zonder enige onderbouwing van feiten. Gevolg is dat mensen door deze stigmatisering zich uiteindelijk gaan gedragen naar de stempel. De verklaring voor dit verschijnsel moet gezocht worden bij het zelfbeeld dat bij de betreffende persoon ontstaat. Het zelfbeeld van een persoon ontstaat als reflectie van het door de sociale buitenwereld gevormde en uitgedragen beeld van het individu (Mead, 1939). Het beeld van de persoon in kwestie zal negatief worden als de persoon anders is, en door de maatschappelijk als moreel verwerpelijk wordt beschouwd.

De 'gender theory'

De 'gender theory' van Steffenmeier en Allen (1996) verklaart het verschil tussen manncriminaliteit en vrouwencriminaliteit aan de hand van de verschillende levensstijlen tussen beide geslachten. De theorie schenkt aandacht aan het type delict, de frequentie en de context van de criminaliteit. De verschillen tussen mannen en vrouwen betreffende criminaliteit worden veroorzaakt door een viertal elementen. Het eerste element zijn de biologische aspecten van het geslacht, zoals normen, morele ontwikkeling en andere fysieke verschillen. Vrouwen hebben meer empathie en zijn gevoeliger voor hetgeen wat andere mensen doormaken. Dit is vanuit de evolutionaire theorie de reden waarom vrouwen in tegenstelling tot mannen minder instaat zijn directe slachtoffers te maken (Beutel & Marini, 1995). Het tweede element omvat de toegang tot criminele kansen. Vrouwen en mannen verschillen in vaardigheden en contacten met andere delinquenten. Het derde element richt de aandacht op de motivatie om criminaliteit te vertonen. Mannen zien minder de risico's van criminaliteit, en hebben minder zelfcontrole dan vrouwen. Tot slot bestaat het vierde element uit de context van de overtreding. Mannen gebruiken vaker geweld en een vuurwapen en zijn vaker betrokken bij dader-slachtoffer relaties dan vrouwen (Miller, 1998).

De 'strain theory'

De 'strain theory' stamt uit de Verenigde Staten en gaat uit van een dominant waarden- en behoeftenpatroon onder alle mensen. Mensen streven volgens deze theorie naar materieel en sociaal succes, dat vrijwel alleen bereikt kan worden door middel van relaties, werk en scholing. De theorie gaat er echter vanuit dat de middelen om het materiële en sociale succes te bereiken ongelijk verdeeld is. De gedachte bij de 'strain theory' is dat criminaliteit het gevolg is van spanningen die ontstaan ten gevolge van het niet bereiken van die doelen. Daarnaast wordt in de literatuur gesproken van een drietal factoren die er toe kunnen leiden dat er spanningen ontstaan, namelijk het niet bereiken van positief gewaardeerde doelen, het verlies van een positief gewaardeerd persoon of situatie en tot slot een negatieve gebeurtenis. Deze drie factoren leiden tot een visueel gat tussen hetgeen waarover mensen beschikken en het doel waar mensen naar streven. Ten gevolge van dit visuele gat kunnen er spanningen ontstaan, die in de literatuur worden aangeduid als 'strain' (Agnew, 1992).

De spanningen kunnen dermate hoog oplopen dat criminaliteit gezien wordt als mogelijke oplossing voor het opheffen ervan. Voorbeelden van positief gewaardeerde doelen zijn werk, studie, gezondheid, intelligentie en populariteit (Agnew, 1992). Voorbeelden van het verlies van een positief gewaardeerd persoon of situatie is het overlijden van een dierbaar iemand, terwijl slachtofferschap van mishandeling en aanranding kunnen als voorbeelden kunnen worden gebruikt voor negatieve gebeurtenissen (Haas & Fosse, 2008).

3.1.1 Geboorteland

Bovenstaande theorieën kunnen naast elkaar worden gebruikt in de verklaring waarom er samenhang bestaat tussen etniciteit en criminaliteit. Geen van de theorieën zijn tegenstrijdig en zullen elkaar dus uitsluiten. Om de relatie tussen etniciteit en criminaliteit te bekijken en te verklaren zal de aandacht gericht moeten worden op onder andere culturele deviantie en culturele dissonantie.

Culturele deviantie houdt in dat etnische groeperingen verschillen in cultuur en zodoende verschillende opvattingen hebben over welk gedrag wel en welk gedrag niet toelaatbaar is (Korf, Bookelman & de Haan, 2001). Het biedt hiermee de verklaring waarom bepaalde etnische groeperingen oververtegenwoordigd zijn bij specifieke delicten. Culturele dissonantie is een tweede element binnen cultuur als verklarende factor voor de verschillende criminaliteitscijfers onder de etnische groeperingen. Culturele dissonantie staat voor de situatie dat kan ontstaan als migranten leven met twee sterk verschillende culturen, namelijk de cultuur van het land waar ze vandaan komen en de cultuur van Nederland. Hoe groter de culturele dissonantie, hoe meer kans er is op criminaliteit. Het blijkt uit onderzoek dat culturele dissonantie het grootst is onder Turken en Marokkanen. De verklaring hiervoor kan zijn dat Suriname en de Antillen van oorsprong Nederlands grondgebied is en dat daardoor de culturele verschillen met Nederland kleiner zijn (Stanley, Tomison & Pocock, 2003).

Afgezien van de cultuur kunnen demografische verschillen tevens verklaring bieden voor de verschillen in omvang en frequentie van criminaliteit tussen de etnische groeperingen. Om tot deze verklaring te komen zal er aan de hand van de leeftijd-criminaliteitscurve gekeken kunnen worden of er verschillen zijn tussen de etnische groepen zijn bij het plegen van het eerste en laatste delict.

In Nederland kan een onderscheid gemaakt worden tussen vier grote etnische groeperingen, namelijk Antillianen, Marokkanen, Surinamers en Turken. Relatief gezien kan er geconcludeerd worden dat Antillianen

het meest vertegenwoordigd zijn in alle vormen van criminaliteit (Blom, 2006). Eveneens zijn het de Antillianen die van de vier bovengenoemde groepen het meest betrokken zijn bij drugs- en wapendelicten. De tweede groepering die de hoogste criminaliteitscijfers laten zien zijn de Marokkanen. Zij zijn het meest betrokken bij vermogensdelicten met en zonder geweld, bedreiging, vernieling en versterking van de openbare orde. De derde groep betreft Surinamers die veelvuldig vertegenwoordigd is bij verkeersmisdrijven en drugs- en wapendelicten. Tot slot worden de Turken het minst opgepakt als daders van criminaliteit. Mochten zij toch betrokken zijn, dan is dat voornamelijk bij verkeersmisdrijven en wapendelicten.

Uit onderzoek blijkt dat de leeftijd-criminaliteitscurve voor de vier grote etnische groepering niet geheel identiek aan elkaar zijn. De piek van de Marokkanen ligt bijvoorbeeld hoger dan bij de andere drie grote etnische groeperingen, en de daling van criminaliteit door Antillianen vindt pas plaats rond het veertigste levensjaar. Het is daarom niet verwonderlijk dat veel Antillianen zich bezighouden met drugsdelicten, aangezien drugsdelicten met name door ouderen worden gepleegd (Spapens et.al., 2007). De jonge gemiddelde leeftijd van de Marokkaanse groepering zou de reden kunnen zijn waarom Marokkanen voornamelijk vermogensdelicten plegen. Dit, aangezien vermogensdelicten met name gepleegd worden door jongeren (Garssen & Zorlu, 2005).

Uit verschillende onderzoeken komt naar voren dat bepaalde etnische groeperingen oververtegenwoordigd zijn bij bepaalde typen delicten die in Nederland gepleegd worden (Blom, 2006). Uit het onderzoek van Blom (2006) blijkt dat bepaalde etnische groeperingen zelfs significant vaker als dader van een delict worden opgepakt dan autochtonen. Tevens is aangetoond dat veertig procent van het totaal aantal drugsdelinquenten bestaat uit niet-Westerse allochtonen. Kijkend naar vermogensdelicten, dan blijkt meer dan zestig procent van niet-Westerse afkomst te zijn. Al met al is etniciteit een belangrijk determinant voor criminaliteit, waaronder drugsdelicten zoals hennepteelt.

De etiketteringstheorie is een sociologische theorie dat mogelijk de verklaring kan bieden voor de vele criminaliteit onder etnische groeperingen. Etnische groeperingen zijn immers vaak doelwit van negatieve etikettering. Veelal gaat het om vooroordelen die te maken hebben met luiheid en criminaliteit. Het gevolg van deze negatieve etikettering is dat de betreffende etnische groeperingen eerder geneigd zijn crimineel gedrag te vertonen, aangezien ze hier toch al van beschuldigd worden (Piquero, 2008).

3.1.2 Geslacht en de rol van de vrouw

De laatste decennia wordt er steeds meer aandacht besteed aan delinquente vrouwen. Dit is met name het gevolg van de toename van vrouwen in gevangenissen, en vrouwelijke daders die zich steeds meer toeleggen op specifieke delicten, waaronder straatroven, overvallen en drugscriminaliteit. Voorheen waren deze delicten met name een mannen aangelegenheid, maar blijktbaar is er nu een trend gaande van vrouwen richting de manncriminaliteit (het Algemeen Dagblad, 2013a). Twee sociologische theorieën die de trend mogelijk verklaren zijn de 'gender theory' en de 'strain theory', waar hierboven al over is gesproken.

Vanuit de 'strain theory' kan mogelijk verklaard worden waarom vrouwen steeds vaker in de criminaliteit geraken. Dit is gerelateerd aan het gevolg van de toename in gelijke rechten voor mannen en vrouwen, waardoor bij vrouwen het idee is ontstaan dat ze niet hoeven onder te doen voor mannen (Broidy & Agnew, 1997). In de praktijk komt het desondanks geregeld voor dat vrouwen het gevoel hebben niet de mogelijkheid te krijgen hun doelen te bereiken. Gevolg is dat ze te maken krijgen met spanningen, die

uiteindelijk leiden tot het vertonen van crimineel gedrag.

Vele spanningen, waaronder een oneerlijk-en onrechtvaardigheidsgevoel, ontstaan door discriminatie (Chesney-Lind, 1989). Uit onderzoek blijkt dat discriminatie kan leiden tot gezondheidsproblemen, frustratie, stress en vele andere negatieve spanningen (Kessler, Mickelson, & Williams, 1999). Discriminatie is de meest opvallende factor van vrouwen ten opzichte van mannen, en daarom een goede verklaring voor vrouwencriminaliteit (Gardner, 1995). Uit de literatuur blijkt dat deze spanningen met name leiden tot kleine vermogensdelicten, en niet zozeer een oorzaak zijn van geweldsdelicten. Voor mannen zijn de gevolgen anders. Zij gaan wel over tot geweldsdelicten en zwaardere vormen van vermogenscriminaliteit (Elliott, Huizinga, & Menard, 1989; Aneshensel, Rutter & Lachenbruch, 1991)

De 'gender theory' geeft aan dat mannen en vrouwen verschillen in de frequente en type delicten die ze plegen. Dit heeft te maken met een viertal elementen. Het eerste element hangt samen met de toename in economische kwetsbare vrouwen, ten gevolge van de stijging in scheidingen. Vrouwen komen veelal alleen te staan in de opvoeding van de kinderen. Aangezien de zorg van kinderen vaak niet goed gepaard gaat met het op een legale manier verkrijgen van inkomsten, zijn alleenstaande vrouwen eerder geneigd om over te gaan op criminaliteit (Chesney-Lind & Shelden, 1992). Het tweede element omvat de verschillen tussen mannen en vrouwen in vaardigheden en contacten met andere delinquenten. Mannen worden meer beïnvloed door deviante vrienden (Collins, 1992). Tevens bestaat er zowel in de boven- als onderwereld een glazen plafond. Gevolg is dat vrouwen minder fraude en valsheid in geschriften plegen, aangezien ze veelal niet hoge werkfunctie bekleden. Het derde element richt de aandacht op de motivatie om criminaliteit te vertonen. Mannen zien minder de risico's van criminaliteit en hebben minder zelfcontrole. Vrouwen daarentegen zien vrij snel de risico's van criminele handelingen. Dit heeft tot gevolg dat vrouwen minder gemotiveerd en geneigd zijn om over te gaan op criminaliteit (Steffenmeier & Allan, 1996). Tot slot bestaat het vierde element uit de context van de overtreding. Mannen gebruiken vaker een vuurwapen en zijn vaker betrokken bij dader-slachtoffer relaties. Vrouwen proberen zo min mogelijk in contact te komen met slachtoffers en gebruiken zo min mogelijk geweld (Miller, 1998). Een mogelijke verklaring waarom mannen meer geweld gebruiken dan vrouwen komt doordat mannen eerder boos en agressief worden tegen anderen, terwijl vrouwen hun frustraties meer naar zichzelf richten in de vorm van depressie en angst (Sharp, Terling-Watt, Atkins, Gilliam & Sanders, 2001).

Koppeling naar de hennepcultuur

In diverse onderzoeken is achterhaald dat hennepcultuur voornamelijk van Nederlandse afkomst zijn (Bovenkerk & Hogewind, 2003; Van der Torre et al., 2006). Het land van herkomst blijkt dus niet de belangrijkste voorspeller te zijn in de relatie tot hennepcultuur. Het zijn met name de sociale relaties die personen hebben die leiden tot het al dan niet overgaan op het telen van hennep (Kleemans et al., 1998).

De differentiële associatie theorie geeft aan dat door middel van socialisatie- en aanpassingsmechanismen criminaliteit kan ontstaan. Zoals al is aangegeven kunnen dergelijke mechanismen enkel en alleen worden overgedragen in intieme en persoonlijke groepen. Een voorbeeld van intieme en persoonlijke groepen zijn etnische groeperingen die veelal dicht bij elkaar leven. Dit blijkt eveneens uit onderzoek dat aantoont dat mensen die geboren zijn in het buitenland meer geneigd zijn contact te zoeken met mensen met dezelfde cultuur. Een logisch gevolg hiervan is dat er een zekere mate van etnische homogeniteit in de criminele samenwerkingsverbanden bestaat (Kleemans et al., 1998).

Gezien de aanzienlijke mate van homogeniteit binnen de etnische groeperingen is het aannemelijk om te veronderstellen dat er veel vertrouwen onderling is, waardoor een grote organisatie opgezet kan worden. De gedachte is dus daarom ook dat het aandeel mensen dat geboren is in het buitenland groter is onder de grote henneptelers dan onder de kleine henneptelers. De volgende hypothese toetst deze gedachte:

1.a. Het aandeel mensen dat buiten Nederland geboren is, is groter onder de grote henneptelers dan onder de kleine henneptelers.

Vrouwen raken veelal betrokken bij de drugswereld ten gevolge van mishandeling en geweld dat eerder in hun leven heeft afgespeeld. Hierdoor zijn ze onstabiel geworden en hebben ze een negatief zelfbeeld gekregen. Gevolg is dat mannen hier misbruik van maken en de betreffende vrouwen betrekken in de drugswereld (Cross, Bruce, Rees & Hilary, 2001). Daarnaast ondervinden veel alleenstaande vrouwen zonder voldoende inkomen problemen met hun financiële situatie. Om toch aan voldoende financiële middelen te komen zien zij soms uitsluitend de mogelijkheid om op een illegale wijze aan inkomsten te komen (Cross et al, 2001). Tot slot hebben er opvallend veel vrouwelijke henneptelers een partner die zich eveneens bevindt in de hennepteelt. Dit kan erop wijzen dat de vrouwen in aanraking zijn gekomen met de hennepteelt door hun partner.

Anderson (2005) heeft onderzocht wat de mogelijke rollen zijn van vrouwen binnen de drugscriminaliteit. Er wordt in het onderzoek vanuit gegaan dat vrouwen in enkele gevallen centrale rollen vervullen, waardoor ze betekenisvolle actoren vormen in een crimineel netwerk. In de praktijk blijkt eveneens dat de vrouwen een enorme toevlucht hebben genomen binnen de hennepteelt. Ze blijken steeds meer posities in te nemen betreffende het leggen van contacten met leveranciers, de afzetmarkt en overige daders. In dit geval kan er gesproken worden van een sterke informatiepositie van vrouwen. Bij verhoren blijkt dat vrouwen tevens een communicatieve rol te vervullen bij andere delicten (Kleemans et al., 1998).

Toch blijkt meer dan eens dat de vrouwen binnen de hennepteelt voornamelijk worden ingezet als de zogeheten katvangers. Zij hebben immers meer dan mannen een 'schone' status, waardoor ze uitstekend kunnen functioneren als huurder van een woning waarin een hennepkwekerij geplaatst wordt (Kleemans et al., 1998).

De literatuur geeft al met al aan dat de rol van de vrouw binnen de drugswereld en specifiek in de hennepteelt niet onderschat moet worden. Uitgaande van deze informatie kan er eventueel worden verondersteld dat het aandeel vrouwen groter is onder de grote henneptelers dan onder de kleine henneptelers. Volgens de 'gender theory' zit er echter wel een weerzijde aan dit verhaal, aangezien het veelal vrouwen met schulden zijn die de criminaliteit ingaan. Mochten deze vrouwen in de meerderheid zijn binnen de hennepteelt dan is het gezien hun geringe kapitaal aannemelijker dat zij voornamelijk kleine henneptelers zijn. Immers, personen met weinig startkapitaal zijn nauwelijks in staat professionele apparatuur aan te schaffen en dus grote hennepkwekerijen op te bouwen.

Naar aanleiding van het lezen van de verhoren van de vrouwelijke henneptelers gaat mijn gedachte uit naar een groter aandeel vrouwen onder de kleine henneptelers. Het zijn namelijk, zoals de 'gender theory' al aangaf veelal vrouwen met schulden die in de criminaliteit zitten en dus met name voor de kleine, onprofessionele hennepkwekerijen verantwoordelijk zijn. De volgende hypothese toetst of deze gedachte empirisch aangenomen kan worden:

1.b. Het aandeel vrouwen is groter onder de kleine henneptelers dan onder de grote henneptelers.

3.2 Thuisituatie

Volgens vele onderzoeken bestaat er negatieve samenhang tussen het hebben van een partner en criminaliteit. Dit houdt in dat iemand met een partner minder criminaliteit zal plegen dan iemand zonder partner (Blokland & Nieuwbeerta, 2005; Laub & Sampson, 2003). De onderzoeken die deze relatie hebben aangetoond hebben echter hoofdzakelijk gekeken naar het effect op mannen. Sampson, Laub & Wimer (2006) hebben daarentegen laten zien dat het hebben van een partner voor mannen negatief samenhangt met criminaliteit, terwijl vrouwen een positieve samenhang laten zien. Om de bovengenoemde positieve en negatieve samenhang te verklaren wordt er gebruik gemaakt van het aspect modeling en de sociale bindingstheorie van Hirschi (1969).

Modeling

Modeling staat voor het observeren en overnemen van het gedrag van een ander. Hierbij wordt rekening gehouden met de consequenties en de opbrengsten van dat gedrag. Bij hoge opbrengsten en positieve consequenties wordt het voor mensen aantrekkelijk om hun eigen gedrag opzij te zetten voor het gedrag van de ander (Bandura, 1977). In het onderzoek van Bandura (1977) wordt verondersteld dat bij modeling de toekomstige consequenties van het over te nemen gedrag een belangrijke rol speelt. Mensen kunnen volgens hem de relatie tussen opbrengsten en bepaald gedrag inschatten, waardoor ze instaat zijn om juiste keuzes te maken.

De sociale bindingstheorie

De sociale bindingstheorie van Hirschi (1969) biedt met name een verklaring waarom mensen geen crimineel gedrag vertonen. De gedachte in deze theorie is dat alle mensen over kunnen gaan op criminaliteit. Het zijn echter de sociale bindingen die kunnen voorkomen dat iemand criminele handelingen verricht. Er bestaan vier soorten bindingen, namelijk gehechtheid, betrokkenheid, deelname en geloof. Gehechtheid wordt beschouwd als de psychologische affectie die iemand heeft met pro-sociale anderen of instellingen. Hierbij valt te denken aan werk, studie, ouders, partners en kinderen. Betrokkenheid is de positieve waarde dat iemand hecht aan andere mensen. Hieronder vallen met name gezinsleden zoals een partner en kinderen. De liefde voor de betreffende personen houdt hen af van criminaliteit, aangezien ze bang zijn hen te verliezen. Deelname aan pro-sociale activiteiten voorkomt dat er tijd over blijft voor criminaliteit. Hieruit kan verondersteld worden dat personen met een vaste baan of studie minder snel de criminaliteit ingaan dan werklozen. Tot slot omvat geloof de waarde die iemand hecht aan de justitiële wetgeving. De gedachte is dat mensen die veel geloof hebben in de justitiële wetgeving, minder geneigd zijn om crimineel gedrag te vertonen.

3.2.1 Gezinsituatie

Zoals het aspect modeling al deed vermoeden, is het bij het doen van uitspraken over de negatieve samenhang tussen het hebben van een partner en criminaliteit van belang om in ogenschouw te nemen of de partner al dan niet in de criminaliteit zit. Het hebben van een partner raakt de beschermende factor kwijt als de partner

crimineel is. Onderzoek toont aan dat met name vrouwen van delinquente mannen eveneens de criminaliteit in gaan. Ze blijken dezelfde delicten te plegen en in dezelfde frequentie (Van Schellen, Nieuwebeerta & Poortman, 2008). Dit heeft te maken met het gedrag dat mensen van elkaar overnemen door het elkaar aan te leren.

De overeenkomsten tussen partners lijken met uitstekend voorbeeld te zijn van modeling. Partners lijken met betrekking tot verschillende aspecten op elkaar, waaronder opleidingsniveau, beroepsstatus, etniciteit en leeftijd. Dit fenomeen wordt gedefinieerd als homogamie, en ontstaat door selectie en beïnvloeding. Onder selectie wordt het proces bedoeld waarin partners elkaar kiezen op grond van gelijke kenmerken. Hoe het proces verloopt hangt af van individuele voorkeuren, de mening van de omgeving en de mogelijke problemen en beperkingen om in contact te komen met potentiële partners (Kalmijn, 1998). Bij beïnvloeding ontstaan de overeenkomsten tussen partners gedurende de relatie. Partners leren elkaar door middel van socialisatieprocessen gedrag aan, waardoor het gedrag tussen de partners geleidelijk overeenkomstig wordt (Yamaguchi & Kandel, 1998). Hierbij wordt vanuit gegaan dat partners door de socialisatieprocessen overeenkomstige normen ontwikkelen.

Vanuit het aspect modeling zou er voorspeld kunnen worden dat partners overeenkomen in de frequentie en omvang van criminaliteit (Warr, 1998). Desalniettemin blijken vrouwen in tegenstelling tot mannen meer vermogensdelicten te plegen en minder verantwoordelijk te zijn voor geweldsincidenten. Het idee dat mannen en vrouwen elkaar alle criminele gedragingen aanleren gaat in de praktijk dus niet helemaal op. Bovendien zijn mannen en vrouwen verschillend in hun huwelijks carrière. Criminele vrouwen blijken vaker een huwelijk gehad te hebben dan criminele mannen. Opvallend is dat criminele personen vrijwel altijd één keer trouwen in hun leven, en veelal te maken krijgen met scheidingen.

Tegenover het aspect modeling staat de sociale bindingstheorie van Hirschi (1969) dat ervan uitgaat dat mensen aan de hand van sociale bindingen hun zelfcontrole vergroten, om zodoende zich te weren tegen criminaliteit. Zelfcontrole voorkomt immers crimineel gedrag omdat het mensen beter in staat maakt om de consequenties van criminaliteit in te schatten. Een dergelijke sociale binding kan een partner of kinderen zijn en worden in de literatuur levenslooptransities genoemd (Hay & Forrest, 2006). Er zijn drie manieren waarop levenslooptransities invloed kunnen uitoefenen op zelfcontrole. De eerste manier is het verkrijgen van nieuwe normen waardoor een persoon het gedrag kan reguleren. De tweede manier bestaat uit verandering van zelfregulering. Tot slot omvat de derde manier nieuwe kansen en omstandigheden waardoor iemand succesvol kan worden in het dagelijks leven (Baumeister, Heatherton & Tice, 1994).

Deze drie manieren staan lijnrecht op de zelfcontrole theorie van Gottfredson en Hirschi (1990). Zij geven aan dat de mate van zelfcontrole in de eerste levensjaren wordt ontwikkeld, en vervolgens stabiel blijft over de gehele levensloop. Volgens Gottfredson en Hirschi (1990) kunnen levensgebeurtenissen, zoals een huwelijk dus niet verantwoordelijk zijn voor een verandering van iemands zelfcontrole. Zij zien de samenhang tussen trouwen en criminaliteit andersom, door er van uit te gaan dat personen met een lage zelfcontrole minder snel trouwen.

Belangrijk hierbij is om in ogenschouw te houden dat jongvolwassen die crimineel gedrag vertonen trouwen minder vroeg dan jongvolwassen die zich niet in de criminaliteit bevinden. Dit heeft te maken met het feit dat criminaliteit ertoe leidt dat jongvolwassenen minder economische -, sociale - en psychologische voordelen kunnen bieden aan een potentiële partner. Vrouwen zijn in tegenstelling tot mannen meer op zoek naar een partner die hun een economisch en sociaal stabiel leven kunnen bieden. Het is daarom niet verwonderlijk dat

het met name de vrouwen zijn die het huwelijk blokkeren, aangezien er meer mannelijke criminelen zijn (South, 1991). Hieronder zal een opsomming worden gegeven van de mogelijke verklaringen waarom delinquenten op latere leeftijd trouwen.

Allereerst veroorzaakt criminaliteit financiële instabiliteit, en de mogelijkheid om gearresteerd en te worden. (Pager, 2003). Dit schrikt potentiële partners af, aangezien mensen het belangrijk vinden dat er een stabiele toekomst in het vooruitzicht ligt zonder grote financiële problemen. Ten tweede kan criminaliteit leiden tot slachtofferschap bij de partner. Hierbij moet voornamelijk gedacht worden aan huiselijk geweld (Cherlin, Burton, Hurt, & Purvin, 2004). Tot slot zijn vrouwen huiverig voor de levensstijl die criminele mannen leiden. Mannen in de criminaliteit gebruiken vaak overmatig alcohol en drugs en bezitten vuurwapens en andere illegale objecten. Het gevolg is dat vrouwen zich hierdoor minder veilig voelen (Edin & Kefalas, 2005).

Bepaalde delicten vormen meer dan andere delicten een blokkade voor een huwelijk. Te denken valt aan gewelds- en drugsdelicten en witteboordencriminaliteit. Gewelddadig gedrag wordt gezien als zeer risicovol voor de partner en de eventuele kinderen. Hetzelfde geldt voor criminaliteit binnen de drugswereld (Lopoo & Western, 2005). Personen in de drugswereld hebben veelal een onstabiel financieel inkomen en lopen risico slachtoffer te worden van geweld (Levitt & Venkatesh, 2000). Bovendien vindt drugscriminaliteit voornamelijk plaats op de leeftijd dat het aannemelijk is om te trouwen, waardoor de kans op een huwelijk nihil wordt (Massoglia, 2006).

Koppeling naar de hennepcultuur

Het zijn veelal eenzame jongeren, alleenstaande mannen en vrouwen en werklozen die vrijwel helemaal geen bindingen hebben. Zij zullen volgens de sociale bindingstheorie van Hirschi (1969) niet worden tegen gehouden om criminaliteit te plegen. In de hennepcultuur bevinden zich met name deze bovengenoemde personen. Ze wonen vaak alleen, zonder partner en kinderen (Bovenkerk, 2003). Dit wordt ondersteund door het onderzoek van Decorte en Tuteleers (2007) die eveneens aangeven dat hennepcultuur met name alleenstaande personen zijn zonder (thuiswonende) kinderen.

De bindingstheorie van Hirschi (1969) geeft duidelijk weer dat het de sociale bindingen zijn die mensen kunnen afhouden van het plegen van criminaliteit. Door angst om de sociale bindingen, waaronder een partner en kinderen te verliezen zien mensen criminaliteit niet als een reële mogelijkheid om aan inkomsten te komen. De gedachte is dat met name de kleine hennepcultuur mensen zijn die geweld plegen en in een onstabiele financiële situatie verkeren. Mocht deze gedachte kloppen, dan zal volgens de literatuur het voornamelijk de kleine hennepcultuur zijn die geen partner en kinderen hebben. Om deze voorgaande aannames te toetsen zijn de volgende hypothesen tot stand gekomen:

2. a. Het aandeel mensen met een partner is groter onder grote hennepcultuur dan onder kleine hennepcultuur.

2. b. Het aandeel mensen met kinderen is groter onder grote hennepcultuur dan onder kleine hennepcultuur.

Of hennepcultuur voornamelijk in koop- of huurwoningen wonen, kan van groot belang zijn bij de opsporing. Om dit te achterhalen is in het onderzoek van Spapens et al. (2007) gebruik gemaakt van informatie van de belastingdienst, geïnterviewde experts en verhoren van de daders. In het onderzoek komt naar voren dat

ongeveer zestig procent van de henneptelers een woning huurt of onderhuurt. De andere veertig procent verklaart in een koopwoning te wonen. Dit hoeft echter niet te betekenen dat de koopwoning van henzelf is. Uit de gegevens van de belastingdienst blijkt er geen trend te zijn naar meer huurwoningen of koopwoningen onder de henneptelers. In 2006 was namelijk eenendertig procent van de telers woningbezitter, gevolgd door tweeëndertig procent in 2007, eenendertig procent in 2008 en tot slot tweeëntwintig procent in 2009. Afgezien van het lage aantal woningbezitters in 2009, lijkt het percentage woningbezitters dus stabiel te zijn (Spapens et al., 2007).

In de praktijk worden deze cijfers echter niet geheel ondersteund. Zo worden er de laatste jaren steeds vaker hennepkwekerijen in bemande koopwoningen, loods en bedrijfspanden aangetroffen (Emmet & Boers, 2008). Ter verklaring hiervoor wordt het strenge beleid van de woningbouwverenigingen genoemd. Enkele woningbouwverenigingen verbreken namelijk het huurcontract als de huurder is opgepakt met een hennepkwekerij, waarna vervolgens de huurder op de zogeheten zwarte lijst komt te staan. Deze zwarte lijst leidt er toe dat de henneptelers moeilijkheden ondervinden met het krijgen van een nieuwe huurwoning in hun eigen woonplaats. Verplaatsing van de kwekerij naar een dunbevolkt gebied waarbij de sociale cohesie gering is, lijkt daarom een reële optie (Emmet & Boers, 2008).

Afgezien van de bovengenoemde trend naar koopwoningen in de praktijk, is het algemene beeld van de politie dat kwekerijen het meest worden aangetroffen in bemande (huur) woningen, in plaats van bedrijfspanden, bemande koopwoningen en loods. De politie verklaart dit door aan te geven dat de kans op ontdekking van een kwekerij in een woning groter is door de overlast die de omgeving ervan heeft (Bovenkerk & Hogewind, 2002). Hierbij moet echter wel rekening worden gehouden met het gegeven dat de locatie waar de hennepkwekerij is aangetroffen, niet de woonlocatie hoeft te zijn.

De gedachte die uit bovenstaande tekst en de categorie financiële situatie voortvloeit, is dat met name kleine henneptelers lage inkomens hebben en daardoor woonachtend zijn in (sociale) huurwoningen. Daar tegenover staat dat grote henneptelers over een hoger inkomen beschikken en daarom beter in staat zijn een woning te kopen. Onderstaande hypothese toetst deze gedachte:

2.c. Het aandeel mensen met een eigen woning is groter onder de grote henneptelers dan onder kleine henneptelers.

3.3 Financiële situatie

In de categorie financiële situatie wordt aandacht besteed aan de relatie tussen werk en inkomen aan de ene kant en criminaliteit aan de andere kant. Verscheidene onderzoeken hebben uitgewezen dat de financiële situatie een goede voorspeller is van criminaliteit. De gedachte hierbij is dat werkloze mensen en mensen met een laag inkomen en/of schulden meer over zullen gaan op criminaliteit. Er is dus gekozen voor de specifieke determinanten arbeidssituatie en inkomen omdat deze approximatief de financiële situatie kunnen meten.

Hieronder zullen eerst de theorieën worden besproken die verklaring kunnen bieden voor de bovengenoemde relaties. Vervolgens zullen deze theorieën wederom worden ingezet bij de koppeling naar de specifieke determinanten en de teelt van hennep.

Rationele keuzetheorie

De rationele keuzetheorie biedt een 'economische' verklaring voor het al dan niet overgaan op criminaliteit. Deze theorie ziet de dader als een homo economicus, oftewel een calculerend persoon. Het al dan niet overgaan op criminaliteit heeft volgens deze theorie te maken met de afweging van de kosten en baten van een criminele handeling. De veronderstelling is dat alle mensen handelen door eerst een kosten en baten afweging te maken. Personen zullen alleen criminaliteit plegen als ze de kosten en risico's van crimineel gedrag volgens zijn/haar inzien niet opwegen tegen de voordelen ervan.

Routine activiteiten theorie

De routine activiteiten theorie (Cohen & Felson, 1979) is een macro-theorie, en probeert zich dus te richten op verklaring van macro-criminaliteitspatronen. In deze theorie wordt verondersteld dat er aan een drietal voorwaarden voldaan moet worden om een succesvolle misdaad te plegen, namelijk een gemotiveerde dader, een geschikt doelwit en het ontbreken van toezicht. De gedachte is dat het mogelijk is om misdaad aan te pakken om één van de voorwaarden te voorkomen. De aandacht bij deze theorie gaat uit naar de spreiding van delicten over bepaalde plaatsen, doelwitten en tijdstippen van specifieke delicten over een bepaalde tijd. Deze theorie biedt dus verklaring voor de enorme stijging van criminaliteit ten gevolge van de toename van werkende vrouwen, auto's en geld. Door de toename van deze drie elementen is er immers meer contact gekomen met daders, en is er ondertussen minder toezicht gekomen op mensen en hun eigendommen (Cohen & Felson, 1979).

3.3.1 Werk

De onderzoeken die de relatie tussen werk (loosheid) en criminaliteit hebben bekeken, kunnen worden onderverdeeld in twee categorieën, namelijk werk voorkomt criminaliteit en werk leidt tot criminaliteit. Hieronder zullen de twee categorieën aan de hand van theorieën en eerdere onderzoeken worden uitgewerkt.

Werk voorkomt criminaliteit

In de categorie thuissituatie werd de sociale bindingstheorie van Hirschi (1969) al geïntroduceerd. Werk kan een dergelijke binding zijn, waardoor mensen afzien van criminaliteit. De angst voor verlies ervan kan immers dermate hoog zijn dat crimineel gedrag niet gezien wordt als een optie. Sampson en Laub (1993) en Laub en Sampson (2003) bevestigen de gedachte van de sociale bindingstheorie in hun onderzoek naar 500 mannen tot de leeftijd van zeventig jaar. In dit onderzoek is naar voren gekomen dat werk een belangrijk keerpunt in iemands leven kan zijn. Volgens Sampson en Laub (1993) zal in het geval van een sterke binding met het werk, de sociale controle van de collega's een deel worden van iemands zelfbeeld. Positieve feedback leidt tot een positief zelfbeeld waarbij criminaliteit niet past.

Een ander achterliggende theorie in de positieve relatie tussen sociale bindingen en het niet vertonen van crimineel gedrag, betreft de rationele keuzetheorie. Het is aannemelijk om te veronderstellen dat de kosten van criminaliteit lager zijn bij werklozen dan bij werkenden. Werkenden kunnen immers hun baan en sociale binden met hun collega's kwijtraken als bekend wordt dat hij/zij zich in de criminaliteit bevindt. Dit in tegenstelling tot werklozen die hier niet over beschikken, en criminaliteit zien als een optie om in korte tijd veel

geld te verdienen (Zimring & Hawkins, 1973).

Onderzoeken laten zien dat werkloosheid positief is gerelateerd aan specifieke criminele handelingen (Bellair & Roscigno, 2000; Chamlin & Cochran, 2000; Kleck & Chiricos, 2002). Als verklaring leggen vele onderzoeken de focus op emotionele reacties als gevolg van de werkloosheid en het daarbij behorende verlies van sociale bindingen (Levitt, 2001). De onderzoekers geven hierbij aan dat de wijze hoe mensen hun werkloosheid interpreteren van invloed is op de manier hoe mensen reageren op werkloosheid. Een mogelijke manier dat wordt aangehaald is door middel van het vertonen van crimineel gedrag.

Werk als mogelijke risicofactor voor criminaliteit

Hierboven is doormiddel van de sociale bindingstheorie (Hirschi, 1969) en de rationele keuzetheorie verklaard waarom werklozen eerder over gaan op criminaliteit dan werkenden. Enkele onderzoeken geven echter aan dat werk eveneens kan leiden tot criminaliteit.

Werk veroorzaakt een verandering in het dagelijkse leven. De routine activiteitentheorie van Cohen & Felson (1979) gaat hier dieper op in door aan te geven dat werk leidt tot minder ongestructureerde activiteiten, waardoor de kans op criminaliteit wordt verminderd. Daarentegen geeft dezelfde theorie aan dat werk juist kan leiden tot nieuwe kansen voor criminaliteit (Felson, 1986). Er kan immers geen criminaliteit ontstaan wanneer er geen gelegenheid en gemotiveerde dader bestaat. Werk kan aan beide eisen voldoen door de gelegenheid te bieden en tevens een gemotiveerde dader te ontwikkelen.

Controle is een sleutelbegrip op de werkvloer. Bij weinig controle en toezicht van collega's en de leidinggevende is de kans op criminaliteit aanwezig. Controle kan onderscheiden worden in formele - en informele controle. Informele controle bestaat uit de controle die de collega's op elkaar uitoefenen. Deze controle kan op een directe manier ervoor zorgen dat criminaliteit niet mogelijk is. Formele controle daarentegen bestaat uit handhaving, sanctionering en toezicht door externe instanties. Deze controle moet ervoor waken dat regels niet overtreden worden door zowel de werknemers als werkgevers (Coleman, 1995).

Aan de hand van diverse onderzoeken kan worden verondersteld dat werk de gelegenheid biedt om criminele handelingen te verrichten. Werk wordt in dit geval als een risicofactor gezien voor delinquent gedrag (Benson, Madensen & Eck, 2009). Het gaat hierbij met name om werkgerelateerde criminaliteit, waarbij de organisatie dient als dader, wapen, motief, excuus of doelwit (Punch, 1996).

Werkgerelateerde criminaliteit kan het gevolg zijn van twee factoren die onderling met elkaar samenhangen, namelijk de motivationele- en gelegenheidsfactoren (Cohen & Felson, 1979). De kans bestaat dat werkgerelateerde criminaliteit wordt vergroot als de werksituatie de motivatie van een potentiële dader verhoogt. Individuele factoren, waaronder persoonlijkheidsfactoren spelen een grote rol in het al dan niet overgaan op werkgerelateerde criminaliteit. Daarnaast zijn de organisatiefactoren belangrijk bij de motivatie van een potentiële dader. In sommige organisaties wordt de motivatie om crimineel gedrag te vertonen aangeleerd (Sutherland, 1949). Dit gebeurt door middel van het aanleren van vaardigheden en criminele attitudes die nodig zijn voor criminaliteit. Hierbij valt te denken aan neutralisatietechnieken. De differentiële associatie theorie ligt hieraan ten grondslag en geeft aan dat crimineel gedrag ontstaat doordat het aangeleerd wordt door mensen uit de omgeving. In dit geval kunnen dat de collega's van het werk zijn (Sutherland, 1992).

3.3.2 Inkomen

Zoals al duidelijk werd zijn de financiële problemen ten gevolge van de werkloosheid op zichzelf niet van invloed op het al dan niet overgaan op criminaliteit. Het is belangrijk om rekening te houden met de interpretatie van de financiële problemen en het gevoel van onrechtvaardigheid. Hoe mensen reageren op hun lage inkomen hangt af van hun geschiedenis, doelen en de oorzaak van hun financiële problemen. Deze factoren verschillen tussen mensen, en bieden daarmee een verklaring waarom sommige mensen wel overgaan op criminaliteit en sommigen niet.

De 'strain theory' (Agnew, 2006) toonde in deze scriptie al eerder aan dat spanningen kunnen leiden tot criminaliteit. Wat belangrijk is in de context van een laag inkomen, is de economische spanning die Agnew (2001, 2006) aanhaalt. Economische spanning kan optreden als gevolg van langdurige werkloosheid of een laag betaalde baan. Door werkloosheid of een laag betaalde baan ontstaat de kans dat mensen te maken krijgen met monetaire ontevredenheid en zelfs financiële problemen ondervinden. Sommige mensen zullen als gevolg hiervan criminaliteit, waaronder vermogensdelicten en drugsdelicten als de enige oplossing voor hun financiële problemen zien (Agnew, 2005; Dunaway, Cullen, Burton, & Evans, 2000).

Economische spanningen kunnen leiden tot emotionele reacties. Een belangrijke emotionele reactie is boosheid. Boosheid staat aan de basis voor de gevoelens van dominantie en stress, en speelt dus een belangrijke rol binnen de 'strain theory' (Agnew, 2006). Boosheid ontstaat door het niet kunnen realiseren van eigen doelen en is een resultaat van een onrechtvaardigheidsgevoel. Mensen hebben het idee dat ze recht hebben op hetgeen waar anderen ook over beschikken. Als blijkt dat andere mensen toch meer hebben, kunnen mensen een boze reactie vertonen en vervolgens overgaan op criminaliteit om het gevoel van onrechtvaardigheid weg te nemen.

Financiële problemen kunnen worden onderverdeeld in een viertal categorieën, namelijk (1) niet kunnen voorzien in de basisbehoeften voedsel, onderdak en medische zorg, (2) niet kunnen realiseren van activiteiten en goederen, (3) ongewenste aanpassingen ten gevolge van de financiële problemen en (4) niet kunnen betalen van rekeningen (Agnew, Cullen, Burton, Evans, & Dunaway, 1996). Deze problemen afzonderlijk of tezamen bedreigen het fysieke welzijn van mensen en/of hebben betrekking op belangrijke aanpassingen in de levensstijl.

De 'strain theory' (1992) geeft aan dat mensen met een laag inkomen meer problemen hebben met het realiseren van economische doelen dan mensen met een midden en hoog inkomen. Mensen met een laag inkomen vertonen hierdoor meer negatieve emoties en zullen daardoor eerder overgaan op delicten waarmee geld verkregen kan worden. Te denken valt hierbij aan diefstal, inbraak en drugsdelicten. De buurt waarin mensen met een laag inkomen wonen is een mogelijke oorzaak van de vele spanningen. Over het algemeen leven mensen met een laag inkomen in wijken waar sprake is van armoede, een laag opleidingsniveau, hoge werkloosheid en veel mobiliteit. Dit zijn allemaal stress gerelateerde factoren waaraan buurtbewoners worden blootgesteld, en waardoor er meer spanningen zijn (Attar, Guerra & Tolan, 1994). De verklaring waarom mensen met een midden en hoog inkomen eveneens spanningen kunnen krijgen is dat mensen vrijwel nooit verzadigd raken. Mensen met een midden en hoog inkomen zullen doelen voor zichzelf stellen die ver boven hun vermogen liggen (Durkheim, 1897/1951).

Sommige mensen zijn in staat om op een juiste wijze om te gaan met de spanning die ontstaat ten gevolge van financiële problemen. Zij beschikken over aanpassingsmechanismen waardoor het doel wordt bijgesteld en het visuele gat verdwijnt of kleiner wordt. Tevens hebben enkele mensen bepaalde

karaktoreigenschappen wat hen weerhoudt om criminele handelingen te verrichten. Te denken valt aan voldoende zelfcontrole en een positief zelfbeeld (Agnew, 1992).

Naast de 'strain theory' (Agnew, 1992) kan de rationele keuze theorie een mogelijke verklaring bieden voor de relatie tussen een laag inkomen en criminaliteit. Gary S. Becker heeft in 1968 al een poging gewaagd om criminaliteit vanuit economische beweegredenen te verklaren. Er is echter kritiek gekomen op deze economische benadering. In de werkelijkheid zou niet iedereen dermate rationeel zijn om gedurende alle handelingen een kosten en baten afweging te maken. Bovendien zouden de kosten van criminaliteit lang niet altijd en voor iedereen zichtbaar zijn, waardoor een dergelijke afweging niet mogelijk is (Schloenhardt, 1999; Wilson & Herrnstein, 1985). Door de constante macht van geld, kan inkomenscriminaliteit waaronder hennepsteelt beter dan zinloos geweld verklaard worden uit de rationele keuzetheorie.

Drugsdelinquenten krijgen, net als andere delinquenten te maken met kosten en baten van hun criminele gedrag. De baten van criminaliteit bestaan uiteraard allereerst uit de materiële voordelen, waaronder het verdienen van veel geld binnen korte tijd. Hoe waardevol de baten worden ingeschat hangt af van de periode en de interpretatie van de delinquent (Fiorentini & Petzman, 1995).

De eerste kosten waarmee drugsdelinquenten te maken kunnen krijgen, zijn de kosten die samenhangen met politie en justitie. De kans om opgepakt te worden is op elk moment aanwezig. Het is daarom noodzakelijk voor de delinquent om maatregelen te nemen om zodoende uit handen van politie en justitie te blijven. Dit kost tijd en geld en brengt risico's met zich mee. De mensen waarmee samen wordt gewerkt zijn niet altijd vrij van andere belangen, en kunnen daardoor gedrag vertonen dat schadelijk is voor het gehele criminele netwerk. Ten tweede krijgen drugsdelinquenten te maken met het probleem van financiering. Er is geen enkele bank die drugsdelinquenten voorziet in een startkapitaal. De mogelijkheid is er wel om een startkapitaal te krijgen van mensen uit de legale en illegale wereld. Als men kiest voor een startkapitaal uit de legale wereld, bestaat de kans dat ze de controle kwijtraken over hun gehele criminele proces. Daarentegen zal het verkrijgen van een startkapitaal uit de illegale wereld kunnen leiden tot gewelddadige incasseringmaatregelen in het geval van wanbetaling (Cernkovich, Giordano & Rudolph, 2000). Tot slot ervaren drugsdelinquenten het probleem van het witwassen van de op illegale manier verkregen inkomsten. Dit kan gedaan worden aan de hand van zelfstandige bedrijven die bekend staan bij de kamer van koophandel. Op deze manier zal het crimineel verkregen vermogen worden geïnvesteerd in het bedrijf en er vervolgens als legaal vermogen weer uitkomen (Schloenhardt, 1999).

In de literatuur wordt er gesproken van vier soorten straffen/kosten, namelijk justitiële, algemene, fysieke en religieuze straffen (Bentham, 1988). De eerste twee straffen zijn met name van toepassing op drugsdelinquenten. Bij justitiële straffen moet er gedacht worden aan alle bestraffingen die door de overheid worden opgelegd aan de criminele handeling. Onder de algemene straffen vallen echter alle bestraffingen die de samenleving oplegt aan de delinquent. Door een onderscheid te maken in de twee 'strafopleggers', kan er aangegeven worden wat er wordt verstaan onder formele en informele controle. Formele controle wordt uitgevoerd door de overheid en bestaat uit straffen zoals detentie, geldboetes en werkstraffen (Goffman, 1969). Informele controle bestaat veelal uit vergeldings- en wraakstraffen vanuit de slachtoffers, de familie, vrienden en buurtbewoners van de dader (Bentham, 1988).

Koppeling naar de hennepsteelt

‘Van brommobiel via wietkwekerij in de cel’. Zo luidt een krantenartikel van Dagblad van het Noorden op donderdag 18 juli 2013. Het krantenartikel spreekt van een succesvolle ondernemer die vast zit op verdenking van de teelt van 1340 wietplanten. De politie deed een inval bij het gezin van de ondernemer en vond in een ruimte onder de woning een in werking zijnde hennepkwekerij. De ondernemer zelf is jonge leeftijd een carrière begonnen in de autobranche. Blijkbaar is de jonge ondernemer niet alleen bezig met de autobranche, maar heeft hij zijn aandacht verlegd naar de wietteelt.

Bovenstaand krantenartikel geeft één voorbeeld van een hennepkweker die zich ondanks succesvol ondernemerschap bezighoudt met hennepkwekerij. Uit onderzoek blijkt eveneens dat sommige hennepkwekers tevens een eigen onderneming hebben. De ondernemingen waar het in de praktijk voornamelijk omgaat zijn veelal gerelateerd aan de bouw. De gedachte is ontstaan dat de hennepkwekers hun eigen onderneming inzetten voor het witwassen van geld dat binnen is gekomen via de hennepkwekerij. Onderzoek ondersteunt deze gedachte door aan te tonen dat deze bedrijven worden gebruikt als dekmantel voor criminele bezigheden.

De literatuur geeft eveneens aan dat werk kan leiden tot criminaliteit. Hiervan is voornamelijk sprake als het om beroepen gaat dat gerelateerd is aan de bouwsector. Dit is niet verwonderlijk aangezien mensen uit de bouwsector over competenties beschikken die ze kunnen inzetten bij de bouw en onderhoud van een hennepkwekerij. Eveneens zijn het de werkende mensen waarvan verondersteld wordt een hoger inkomen te hebben, dat vervolgens ingezet kan worden als startkapitaal in de opbouw van een grotere hennepkwekerij.

De ‘strain theory’ (Agnew, 2006) verklaarde in bovenstaande tekst al dat economische spanningen met name voorkomen bij werkloze mensen en mensen met een laag betaalde baan. Zij lopen de kans om in de criminaliteit te geraken en door middel van vermogensdelicten hun spanningen weg te nemen. Echter, zij hebben te weinig startkapitaal om een grote hennepkwekerij op te bouwen. Bovendien lijkt het voor de hand liggend dat deze mensen binnen relatief korte tijd geld willen verdienen, zodat zij hun schulden kunnen aflossen. Dit is gemakkelijker aan de hand van een kleine kwekerij, aangezien een grote kwekerij meer tijd en organisatie kost. De volgende hypothesen toetsen of de theoretisch gestuurde voorspellingen statistisch kunnen worden aangetoond:

3.a. Grote hennepkwekers hebben een hoger inkomen dan kleine hennepkwekers.

3.b. Het aandeel werkenden is groter onder grote hennepkwekers dan onder kleine hennepkwekers.

3.c. Kleine hennepkwekers hebben hogere schulden dan grote hennepkwekers.

3.d. Het aandeel mensen met een uitkering is groter onder kleine hennepkwekers dan onder grote hennepkwekers.

3.4 Criminele carrière

Personen die eenmaal in de criminaliteit zijn geraakt lopen de kans om tijdens hun gehele levensloop in de criminaliteit te blijven. Als hier sprake van is, en er ontwikkeling plaatsvindt naar criminaliteit op een hoger niveau, kan er gesproken worden van een carrière in de misdaad. Een carrière in de misdaad is gerelateerd aan de frequentie, de duur en het gefaseerde verloop van criminele handelingen. Hoe de carrière er inhoudelijk uitziet, hangt af van biologische, psychologische en maatschappelijke factoren. Om de criminele carrière van hennepkwekers nader te bekijken, wordt in deze scriptie aandacht besteed aan de leeftijd waarop ze hun eerste

delict hebben gepleegd, het al dan niet recidiveren binnen de hennepcultuur, de ontwikkeling naar een hoger niveau en het gebruik van soft- en/of harddrugs.

3.4.1 Leeftijd

Uit vele onderzoeken blijkt er een sterke samenhang te zijn tussen de leeftijd en het type delict, en tussen de leeftijd van het eerste delict en de duur en omvang van de criminele levensloop. Het meest bekende concept dat verband houdt met de samenhang tussen leeftijd en criminaliteit is de leeftijd-criminaliteitscurve. Volgens deze curve begint er een stijging van het aantal delicten omstreeks het tiende jaar en is het aantal delicten rond de leeftijd van zeventien jaar het hoogst. Vervolgens neemt de frequentie van het aantal delicten geleidelijk af (Gottfredson & Hirschi, 1990; Farrington, 2003; 2005).

Adolescenten zijn met name verantwoordelijk voor kleine vermogensdelicten en vernieling en versterking van de openbare orde. Vermogensdelicten waarbij geweld wordt toegepast komen veelal op naam van jongvolwassenen. Daders van bepaalde drugsdelicten zijn veelal ouder. Ditzelfde geldt voor verkeersmisdrijven en witteboordencriminaliteit, waaronder fraude en belastingontduiking. De georganiseerde misdaad waaronder hennepcultuur is eveneens voornamelijk in handen van ouderen (Spapens et al, 2007).

Dat hennepcultuurers gemiddeld ouder zijn dan andere delinquenten blijkt uit diverse onderzoeken (Van der Torre et al., 2006; Siesling et al., 2011). Opmerkelijk is dat de late starters binnen de hennepcultuur vrijwel geen eerdere contacten met politie en justitie hebben gehad. Daarnaast zijn ze vrij van schooluitval, vroegtijdig probleemgedrag binnen het gezin en werkloosheid.

Kleemans en Van de Bunt (1999) leggen de nadruk op manipulatie en geweld als mogelijke verklaringen voor het op late leeftijd betrokken raken bij de georganiseerde misdaad, waaronder hennepcultuur. Daarnaast noemen ze een zevental andere factoren die tevens als verklaring kunnen gelden. Hieronder worden de zeven factoren genoemd.

De eerste factor betreft sociale relaties (Kleemans et al., 1998; 2002). Binnen de hennepcultuur als georganiseerde misdaad is het van belang om te beschikken over sterke sociale relaties (Kleemans & Van de Bunt, 1999; 2003). Sociale relaties kunnen immers de toegang verlenen tot diensten en goederen die nodig zijn om een hennepkwekerij te beginnen. Tevens zal er een afzetmarkt moeten worden georganiseerd om inkomsten te verkrijgen. Vertrouwen speelt hierbij een cruciale rol. Het opbouwen van vertrouwelijke relaties vergt tijd, energie en inspanning. Dit kan als verklaring dienen waarom jongeren vrijwel niet voorkomen in de daderbestanden van deze georganiseerde misdaad (Bruinsma & Bernasco, 2004; Von Lampe & Johansen, 2004; Van de Bunt & Kleemans, 2007). Het zogeheten sociale sneeuwbaaleffect is de verklaring waarom hennepcultuur veelal wordt overgedragen aan familieleden, vrienden en partners (Thornberry et al., 2003; Van de Rakt, Nieuwbeerta & De Graaf, 2006). Mensen raken betrokken in de hennepcultuur door vrienden en familie. Ze beginnen aanvankelijk in de rol als hulp/knipper, maar kunnen na verloop van tijd een meer zelfstandige rol gaan vervullen. Vervolgens betrekken deze mensen weer familieleden, vrienden en partners, en ontstaat er een sneeuwbaaleffect (Zhang, Chin & Ko-Lin, 2002).

De tweede factor zijn werk- en beroepsgerelateerde relaties. Hennepcultuurers kunnen door hun werk in contact met mensen die goederen en diensten betreffende hennepcultuur kunnen aanbieden. Aanvankelijk is hier geen sprake van specifieke hennepgoederen- en diensten, maar ze kunnen wel worden ingezet bij het proces van

de hennepsteelt. Daarnaast bevinden of bevonden vele hennepstellers zich in een beroepstak waarin specifieke deskundigheid aangeleerd wordt dat bruikbaar is voor de hennepsteelt. Beroepen die zich hiervoor uitstekend lenen zijn elektriciens, lasser, stratenmaker en zelfs boekhouder en belastingmedewerker.

De derde factor betreft hennepsteelt als verlengde van legale activiteiten. De scheidingslijn tussen de onder- en bovenwereld lijkt zeer dun te zijn. Een elektricien kan bijvoorbeeld een legale baan hebben bij een energiemaatschappij, maar tevens bijklussen als elektricien binnen de hennepsteelt door elektriciteit af te tappen. Een ander voorbeeld is de wapenhandelaar. Er is geregeld vraag naar wapens vanuit de hennepsteelt. De wapenhandelaar kan extra geld verdienen door de legale wapens uit de bovenwereld te verhandelen naar mensen uit de onderwereld, in dit geval de hennepstellers. De stap voor de wapenhandelaren naar de onderwereld is blijkbaar eenvoudig, en daardoor snel gemaakt.

Hobby's en nevenactiviteiten vormen gezamenlijk de vierde factor die een verklaring kunnen bieden voor de vele late starters binnen de hennepsteelt. Overeenkomstig met de tweede factor werk-en beroepsgerelateerde relaties, kunnen er bij hobby's en nevenactiviteiten relaties ontstaan die leiden tot criminele samenwerkingsverbanden. De mogelijkheid dat er relaties ontstaan tussen mensen uit de boven- en onderwereld is klein, maar niet te verwaarlozen (Van de Bunt & Kleemans, 2007).

Tot slot bestaat de vijfde factor uit 'life events'. Het betreft hier levensgebeurtenissen zoals een scheiding, werkloosheid, faillissement van het bedrijf en het verlies van een dierbaar persoon die kunnen leiden tot criminaliteit. Het idee achter de relatie tussen life events en criminaliteit is dat negatieve life events leiden tot negatieve emoties en wellicht verlies van sociale bindingen, waardoor de kans om crimineel gedrag te vertonen vergroot wordt (Laub & Sampson, 2003). De meeste life events, zoals een scheiding of het faillissement van een eigen bedrijf komen op late leeftijd voor. Het is daarom niet vreemd dat sommige mensen pas op late leeftijd betrokken zijn geraakt bij de hennepsteelt als georganiseerde misdaad. Uit onderzoek blijkt dat de gulle geldschieters en werkgevers uit de onderwereld de betreffende personen gemakkelijk kunnen vinden en verleiden tot het verlenen van hulp bij de criminele activiteiten. In dit geval is er sprake van een passieve houding. Echter, in enkele gevallen kiezen de betreffende personen niet voor een passieve houding, maar zoeken ze zelf contact met de onderwereld om zodoende inkomsten binnen te krijgen (Van de Bunt & Kleemans, 2007).

3.4.2 Recidive hennepsteelt

Waarom mensen recidiveren, hangt af van verschillende factoren. Twee belangrijke factoren die vaak worden aangehaald zijn de leeftijd van het eerste delict en het gebruik van verdovende middelen. Het blijkt dat hoe jonger iemand begonnen is met criminele handelingen, hoe langer de criminele carrière zal duren en hoe meer er gerecidiveerd wordt (Moffit, 1993). Daarnaast wordt het criminele gedrag na verloop van tijd voor deze mensen intenser en frequenter (Kelley, Loeber, Keenan & DeLamatre, 1997). Het gebruik van verdovende middelen speelt tevens een grote rol in de omvang van recidivisme. Uit onderzoek blijkt dat hoe meer iemand afhankelijk is van verdovende middelen hoe vaker een persoon overgaat op vermogensdelicten.

De verklarende variabelen voor recidivisme verschillen tussen mannen en vrouwen. Een laag opleidingsniveau en het gebruik van drugs zijn bijvoorbeeld voor vrouwen wel een voorspeller voor recidivisme, terwijl dat voor mannen niet het geval is. Daarentegen zal criminaliteit op jonge leeftijd bij mannen wel van invloed zijn op recidivegedrag, terwijl het bij vrouwen een veel minder grote rol speelt in relatie tot recidivisme

(Kelley et al., 1997).

3.4.3 Rolontwikkeling

Sommige delinquenten beschikken over specifieke vaardigheden waarvan andere delinquenten afhankelijk zijn. Binnen de hennepcultuur moet hierbij gedacht worden aan mensen die de stroom kunnen aftappen of een cruciale rol spelen in de contacten met de afzetmarkt. De kans dat de carrières van deze mensen zich ontwikkelen naar een hoger niveau is in geruime mate aanwezig. Immers, zij beschikken over dergelijke kwaliteiten waardoor zij in de mogelijkheid komen om zich te ontwikkelen van afhankelijke - naar onafhankelijke teler (Kleemans & de Poot, 2008).

In de literatuur wordt een viertal mechanismen aangehaald die mogelijk de aanleiding kunnen zijn voor een doorgroei naar een hoger crimineel niveau. Deze mechanismen zijn in eerste instantie gericht op de grote georganiseerde misdaad, en kunnen wellicht bruikbaar zijn voor de hennepcultuur. Het gaat om de volgende vijf mechanismen; aansluiting bij (inter)nationale handelsstromen, schaalvergroting (specialisatie), accumulatie van kapitaal, investeringen (kapitaal als doorgroeifactor), en expertise, contacten en netwerkvorming (Kleemans & de Poot, 2007).

Het eerste mechanisme betreft aansluiting bij (inter)nationale handelsstromen en is uitsluitend weggelegd voor delinquenten die hun blik verbreden naar andere gebieden. Personen die hun blik alleen richten op de regio worden in de literatuur 'local heroes' genoemd. Het voordeel van 'local heroes' is de aanwezigheid van sterke sociale relaties, waardoor de kans op verraad nihil is. Daarentegen zijn zij sterk beperkt in hun bewegingsvrijheid, wat de ontwikkeling naar een hoger crimineel niveau bemoeilijkt (Kleemans & de Poot, 2007). Tegenover de 'local heroes' staan de delinquenten die graag hoger opkomen binnen de criminaliteit. Zij blijven niet hangen in hun eigen regio, maar verbreden hun blik naar andere gebieden en landen. Hierdoor raken ze in contact met personen uit andere gebieden en wellicht landen, waardoor de kans bestaat dat ze hun criminele niveau ontstijgen. De scheidingslijn tussen 'local heroes' en personen die hun gezichtsveld verbreden is in de praktijk niet altijd nadrukkelijk aanwezig. 'Local heroes' kunnen tevens na verloop van tijd en de juiste mogelijkheden doorgroeien naar een hoger crimineel niveau (Kleemans & de Poot, 2007).

Het tweede mechanisme omvat twee elementen, namelijk schaalvergroting en specialisatie. Door schaalvergroting en specialisatie binnen illegale activiteiten bestaat de kans op meer winst. Tevens biedt het de daders de mogelijkheid om op deze manier hun concurrenten te verdringen. Door specialisatie kunnen de daders immers een situatie creëren waardoor andere daders afhankelijk van hen worden. Het gevolg hiervan is dat de rol van de gespecialiseerde daders opgekrikt wordt naar een hoger crimineel niveau (Kleemans & de Poot, 2007).

Het derde mechanisme betreft kapitaal als doorgroeifactor. Kapitaal kan verkregen worden door een veelvoud aan commune criminele handelingen. Hierbij valt te denken aan inbraken, overvallen en zakkenrollerij. Het kapitaal dat hierdoor in bezit is gekozen van daders, kan gebruikt worden als doorgroeifactor naar een hogere rol binnen de criminaliteit (Kleemans et al., 1998). Daarnaast biedt een toename van eigen kapitaal de mogelijkheid om een rol in te nemen die zich achter de schermen afspeelt (Meloan et al., 2002). In de literatuur worden deze mensen 'background operators' genoemd, in de praktijk zijn dit de exploitanten.

Tot slot vormen expertise, contacten en netwerkvorming het vierde mechanisme. Expertise staat in vele opzichten gelijk aan specialisatie. Daders die over specifieke expertise beschikken bevinden zich in een situatie

waarin andere daders afhankelijk van hen zijn. Te denken valt aan witwassen van geld en de aanleg van speciale hokken voor het kweken van hennepplanten. Daarnaast zijn daders die goede contacten hebben met andere daders en de afzetmarkt tevens personen waarvan andere daders afhankelijk kunnen worden. Al met al zijn daders waarvan anderen afhankelijk zijn in hun voordeel. Zij kunnen de eisen stellen en de regels bepalen waar zij het meeste baat bij hebben. Door de unieke rol die ze vervullen, krijgen zij de kans om een hogere functie te bekleden in de criminaliteit (Kleemans & de Poot, 2007).

3.4.4 Gebruik soft-en/of harddrugs

Een belangrijke theorie dat de relatie tussen drugsgebruik en criminaliteit kan verklaren is de etiketteringstheorie, waarover in het begin van de theoriesectie al is gesproken. Het gebruik van drugs kan leiden tot een negatieve stempel bij de gebruikers ervan. De maatschappij in het algemeen accepteert immers geen drugsgebruikers, en plakt ze veelal een crimineel stempel op (Lemert, 1967). Het negatieve zelfbeeld zal een stigmatiserende werking hebben, waardoor een levensstijl van drugsgebruik en antisociaal gedrag waaronder criminaliteit als vanzelfsprekend wordt gezien (Goffman, 1963).

Het gevolg van de etikettering leidt naar het tweede belangrijke concept in de relatie tussen drugsgebruik en criminaliteit, namelijk sociale uitsluiting. Het concept sociale uitsluiting werd in 1970 in Frankrijk geïntroduceerd. Het wordt gebruikt om het mogelijke gevolg van langdurige werkloosheid, verlies van sociale bindingen, armoede en marginalisatie (Kanfler, 1965). Er is sprake van sociale uitsluiting als iemand niet in de mogelijkheid is om deel te nemen aan het normale leven in de maatschappij (Burchardt, Le Grand & Piachaud, 1999). Het gebruik van drugs kan een oorzaak zijn van sociale uitsluiting. Een drugsgebruiker heeft immers moeilijkheden om mee te doen met de normale activiteiten in de maatschappij, waaronder studie en werk. Gevolg is dat de gebruiker moeilijkheden ondervindt met huisvesting, inkomsten en het vinden van een baan. Dit kan er vervolgens toe leiden dat er intensivering van het drugsgebruik plaatsvindt (Clayton, 1992; Haden 2002). De gebruikers zullen steeds meer afhankelijk worden van de drugs, terwijl ondertussen er niet genoeg inkomsten binnenkomen om dat te financieren. Uiteindelijk zal dat ervoor zorgen dat de gebruiker afhankelijk wordt van vermogenscriminaliteit, waaronder drugsdelicten (Galea & Vlahov, 2002).

Personen die drugs gebruiken vertonen meer vermogenscriminaliteit dan niet gebruikers (White, Tice, Loeber & Stouthamer-Loeber, 2002), en komen in Nederland veelvuldig in de cijfers van de gewelds -en opiumdelicten (Ester & Driessen, 2009). Bennet, Holloway en Farrington (2008) hebben bekeken hoe sterk de relatie is tussen drugsgebruik en criminaliteit. Dit is gedaan door het uitzetten van alle onderzoeken tussen 1980 en 2003 die de relatie tussen drugsgebruik en criminaliteit bespreken. Voor de volledigheid is hierbij onderscheid gemaakt in type drugs en type delicten. Uiteindelijk zijn ze in het onderzoek tot de conclusie gekomen dat drugsgebruikers gemiddeld genomen drie tot vier keer zo 'n grote kans hebben om crimineel gedrag te vertonen dan niet drugsgebruikers. De kans voor marihuana-gebruikers om criminaliteit te vertonen is 1,9 keer zo groot.

Dat drugsgebruikers meer criminaliteit plegen dan niet drugsgebruikers heeft dus geen verdere discussie. De vraag is echter hoe de relatie tussen drugsgebruik en criminaliteit eruit ziet. Volgens Koeter en Van Maastricht (2006) is er een interactieve relatie tussen drugsgebruik en criminaliteit aanwezig. Volgens hen leidt drugsgebruik niet altijd tot criminaliteit, maar leidt het er wel toe dat criminele activiteiten groter in omvang

worden en frequenter voorkomen. In dit geval wordt er gesproken van multiplier effect (Koeter & Van Maastricht, 2006).

Walters (2006) toonde een nieuw concept in de relatie tussen drugsgebruik en criminaliteit, namelijk proactieve - en reactieve impulsieve criminaliteit. Onder proactieve criminaliteit vallen de voorbedachte rade, opzettelijke, koelbloedige, en geplande criminele handelingen. Reactieve criminaliteit is criminaliteit dat spontaan ontstaat en waar dus geen enkele planning aan vooraf is gegaan. Chronisch drugsgebruik past beter bij de reactieve criminaliteit dan bij de vormen van proactieve criminaliteit. Proactieve criminele denkers zijn voornamelijk verantwoordelijk voor de gepleegde overvallen en inbraken, terwijl reactieve criminele denkers meer worden gearresteerd geweld en drugsdelicten (Walters, Frederick & Schlauch, 2007).

Aangezien de samenhang tussen het drugsgebruik en criminaliteit niet eenduidig is, zal hieronder drie mogelijke relaties worden omschreven. De eerste relatie gaat ervan uit dat drugs als middel een verslaving veroorzaakt. Criminaliteit is dan het gevolg van de psychofarmacologische (het verslavende). Het gebruik van drugs is in dit geval een ziekteverschijnsel, en criminaliteit een logisch gevolg ervan. Het is de ziekte verslaving dat verantwoordelijk is voor de criminaliteit (Gjeruldsen, Myrvang & Opjordsmoen, 2004). De tweede relatie legt de nadruk op delinquentie als levensstijl, waarbinnen drugsgebruik als vanzelfsprekend wordt gezien. Criminaliteit biedt de mensen namelijk financiële middelen en sociale contacten in de drugswereld, om zodoende drugs te kunnen verkrijgen. De derde relatie heeft te maken met de gedachte dat drugsgebruik en criminaliteit elkaar beïnvloeden. Ze zijn beiden het gevolg van een deviant bestaan, waarbij vanuit gegaan wordt dat andere processen verantwoordelijk zijn voor beide gedragingen. Het idee is dat zowel het gebruik van drugs en het overgaan op criminaliteit samenhangen met de zogeheten derde variabele.

De beste verklaring is wellicht een koppeling van bovenstaande relaties. Gjeruldsen et al. (2004) proberen deze koppeling te maken door te laten zien dat er een veel voorkomende volgorde is in de relatie tussen drugsgebruik en criminaliteit. Volgens hen begint het bij recreatief drugsgebruik, gevolgd door problematisch drugsgebruik als de criminele carrière eenmaal begonnen is. Vervolgens zal het drugsgebruik en de criminaliteit in elkaar overlopen, en zodoende gelijk oplopen. Om aan voldoende geld te komen, wordt er overgaan op vermogensdelicten om drugs te kopen en er tot slot aan verslaafd te raken.

Koppeling naar de hennepteelt

Opvallend is dat henneptelers vrij oud zijn wanneer ze voor het eerst met de politie en met hennepteelt worden opgepakt. Onderzoek toont dit aan door aan te geven dat henneptelers vrijwel geen jongeren zijn, maar mannen met een leeftijd dat varieert tussen de 21 en 50 jaar (Van der Torre et al., 2006). De gemiddelde leeftijd van henneptelers in het onderzoek van Decorte en Tuteleers (2007) ligt ten opzichte van het onderzoek van Van der Torre et al. (2006) laag, namelijk 30,1 jaar. Dit heeft te maken met de grote hoeveelheid studenten die in dat onderzoek is meegenomen.

Specifieke onderzoeken naar henneptelers en hun leeftijd ondersteunen de routine activiteitentheorie. In sectie 3.4.1 is dit al verklaard door aan te geven dat met name ouderen beschikken over meer en sterke sociale contacten met andere daders. Hierdoor is het aannemelijk om te veronderstellen dat het met name de grote henneptelers op latere leeftijd beginnen, omdat zij in tegenstelling tot kleine henneptelers veelal moeten samenwerken met andere daders. Bovendien bleek in de achtergrondinformatie al dat het in bezit hebben van een

grote kwekerij beschouwd moet worden als georganiseerde misdaad. Dit is niet verwonderlijk gezien de vele organisatie en contacten die ermee gepaard gaan.

Uit het onderzoek van Spapens et al. (2007) blijkt dat een op de tien henneptelers al bij de politie bekend stond ter zake hennepteelt, en slechts een op de twintig opgepakte henneptelers eerder was opgepakt met een soortgelijk misdrijf. Er zal enigszins met een kritische blik gekeken moeten worden naar deze resultaten. Het is immers aannemelijk dat de ervaren telers goed hun criminele activiteiten verborgen weten te houden. Indien het hier wel gaat om een goede afspiegeling van de werkelijkheid, dan kan er geconcludeerd worden dat de hennepteelt veel verloop heeft wat betreft personen die eenmalig een hennepkwekerij hebben.

Verder wordt er opvallend genoeg weinig andere delicten gepleegd door henneptelers. Spapens et al. (2007) lieten zien dat vier op de vijf henneptelers niet bekend is bij de politie. De mensen die wel bekend stonden bij de politie zijn voornamelijk eerder opgepakt met vermogensdelicten. Naast een hennepkwekerij hebben zij klaarblijkelijk andere inkomensdelicten nodig om voldoende inkomsten binnen te krijgen. Andere delicten waaraan henneptelers zich soms schuldig maken zijn verkeersovertredingen, vermogensdelicten, wapenbezit, mishandeling en verstoring van de openbare orde.

Het onderzoek van Spapens et al. (2007) heeft verder bekeken of er verschillen zijn aan te tonen tussen first offenders en recidivisten. De resultaten lieten zien dat er geen verschillen zijn waar te nemen op het gebied van leeftijd, afkomst, gebruik van alcohol en drugs, sociaal economische status en de gezins-, arbeids- en woonsituatie. Het misschien wel meest opmerkelijke resultaat van het onderzoek is dat de first offenders en recidivisten beschikken over een gelijksoortig netwerk, waaronder de leveranciers en afnemers. Tevens blijken de motieven voor de first offenders en de recidivisten hetzelfde te luiden, namelijk schulden.

De andere twee onderzoeken betreffen het onderzoek van Bovenkerk en Hogewind (2003) en Van der Torre et al. (2006) die beduidend andere resultaten laten zien. Deze twee onderzoeken gaan uit van relatief hoog recidivisme binnen de hennepteelt. Het onderzoek van Bovenkerk en Hogewind (2003) laat bijvoorbeeld zien dat veelal op dezelfde locaties een hennepkwekerij wordt aangetroffen, en dat er dus vanuit gegaan kan worden dat veel henneptelers recidiveren. Van der Torre et al. (2006) bevestigen dit in mindere mate door aan te tonen dat ongeveer de helft van de henneptelers bekend staat als delinquent van meerdere soorten delicten.

In alle bovengenoemde onderzoeken is vrijwel geen aandacht besteed aan mogelijke eerdere oogsten waar de henneptelers verantwoordelijk voor zijn. Vrijwel alle henneptelers verklaren dat het hun eerste oogst was waarmee ze zijn opgepakt. Dit heeft te maken met de ontnemingsvorderingen die de politie kan laten uitvoeren. Soms is het mogelijk om het tegendeel te bewijzen aan de hand van plantenwortels en andere materiaalrestanten (Spapens et al., 2007).

Uit het onderzoek van Spapens, Van de Bunt en Rastovac (2007) blijkt dat sommige henneptelers een criminele carrière hebben binnen de hennepteelt. Zo zijn er bijvoorbeeld henneptelers die zich van onafhankelijke hennepteler hebben opgewerkt tot exploitant. Dat er dus wel degelijk een criminele carrière lijkt te bestaan binnen de hennepteelt wordt ondersteund door Maalsté en Panhuysen (2007). Zij spreken in hun onderzoek van zelfstandige personen die hun opbrengsten op de juiste manier inzetten door te investeren in andere en tevens grotere kwekerijen, om zodoende te kunnen doorgroeien naar een hoger niveau.

In de literatuur is er verder weinig bekend over het percentage henneptelers die een ontwikkeling doormaken van afhankelijke hennepteler naar onafhankelijke hennepteler of andersom. Een van de redenen waarom dit in de literatuur niet bekend is, heeft te maken met de bereidwilligheid van de daders tijdens een

politieverhoor. Vrijwel geen enkele hennepteler vertelt over hun criminele carrière of de eventuele dwang vanuit de ‘opdrachtgever’, waarmee ze te maken hebben gehad.

Gezien de etiketteringstheorie en het concept sociale uitsluiting is het aannemelijk dat gebruikers van soft-en/ of harddrugs veelal kleine henneptelers zijn. Door stigmatisering vertonen ze meer criminaliteit en bevinden ze zich langer in de hennepteelt. Bovendien is het voor de hand liggend om uit te gaan van een groter aandeel middelengebruikers onder kleine henneptelers dan onder grote henneptelers. Dit heeft te maken met een tweetal redenen. De eerste reden betreft de enorme organisatie dat schuil gaat achter grote hennepkwekerijen, en waar veel gebruikers niet toe in staat zullen zijn. De tweede reden is het kleine aantal gekweekte planten van kleine henneptelers dat voor eigen gebruik is. Gezien de bovenstaande theorieën en concepten kunnen de volgende hypothesen worden getoetst:

4.a. Grote henneptelers beginnen op latere leeftijd met criminaliteit dan kleine henneptelers

4.b . Kleine henneptelers hebben een langere criminele carrière dan grote henneptelers

4.c. Het aandeel mensen dat een of meerdere keren recidiveert binnen de hennepteelt is groter onder de kleine henneptelers dan onder de grote henneptelers.

4.d. Het aandeel mensen dat harddrugs gebruikt is groter onder de kleine henneptelers dan onder de grote henneptelers.

Vanuit de routine activiteiten theorie is de gedachte dat dat vooral de grote henneptelers de harddrugs delicten plegen. Dit lijkt aannemelijk aangezien delicten omtrent harddrugs groter in omvang en organisatie zijn, en dus meer toegankelijk zijn voor grote henneptelers. De volgende hypothese is hiervoor tot stand gekomen:

4.e. Het aandeel mensen dat 1 of meerdere keren delicten hebben gepleegd omtrent harddrugs is groter onder grote henneptelers dan onder kleine henneptelers.

Hoofdstuk 3 heeft aandacht besteed aan de theoriesectie van de scriptie. Het heeft inzicht gegeven in relevante sociologische theorieën en er vervolgens een koppeling mee gemaakt naar de vier centrale categorieën. Het hoofdstuk heeft getracht verklaringen te bieden wie en waarom criminaliteit plegen, en hoe dit samenhangt met hennepteelt. Hoofdstuk vier zal informatie geven over de wijze waarop de data is ontstaan en hoe de hypothesen getoetst gaan worden.

4. Data en methode

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zal uiteengezet worden hoe de uitspraken aan de hand van empirische waarnemingen tot stand zijn gekomen. Het eerste gedeelte van dit hoofdstuk bestaat uit de beschrijving van de dataverzameling. Vervolgens wordt in het tweede gedeelte de belangrijke concepten besproken en geoperationaliseerd. Het gaat hierbij erom dat het duidelijk wordt wat er bedoeld wordt met een variabele en hoe de theoretische variabelen zijn omgezet naar empirische variabelen. Hierbij zal allereerst aandacht worden geschonken aan de afhankelijke variabele. Er is gekozen voor een afhankelijke dummyvariabele. Dit houdt in dat de afhankelijke variabele uitsluitend twee waarden kan aannemen, namelijk 0 en 1. In dit geval staat 0 voor kleine hennepkwekerij en 1 voor grote hennepkwekerij, waarbij een kleine hennepkwekerij berecht is voor betrokkenheid bij een kwekerij tot 200 planten of tot 500 gram en een grote hennepkwekerij voor 200 planten of 500 gram of meer. Dit is eveneens de wettelijke vaststelling of iemand een kleine hennepkwekerij of grote hennepkwekerij is.

4.2 Dataverzameling

In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van 274 hennepkwekers die bij de politie geregistreerd staan, en in 2010, 2011 en/of 2012 zijn berecht voor betrokkenheid bij een hennepkwekerij. Aan de hand van een drietal politiestructuren is er informatie verzameld over de hennepkwekers. Het eerste systeem is het HKS (het herkenningssysteem) en wordt al sinds 1986 gebruikt. Het betreft hier een landelijk politiestructuur waarin gegevens staan over daders van alle mogelijke misdrijven. In het HKS wordt geregistreerd voor welk misdrijf een persoon is berecht en tevens of dezelfde persoon al eerder in contact is gekomen met politie en justitie. Het HKS biedt de politie de mogelijkheid om inzicht te krijgen in de daders en hun gepleegde misdrijven. Hierdoor wordt het voor de politie gemakkelijker om gericht opsporing te verrichten. Het systeem bestaat uit diverse bestanden waar de persoons- en misdrijfgegevens in worden opgeslagen. Dit wordt weergegeven per jaar en per politiedistrict. Uiteindelijk is het de bedoeling dat de bestanden bij elkaar gevoegd zodat er een overzicht ontstaat voor heel Nederland. In de praktijk blijkt dat dit niet altijd voldoende wordt uitgewerkt. Hierover meer in sectie 4.5. Aan de hand van het HKS zijn de variabelen geboorteland, geslacht, leeftijd eerste delict, totaal aantal gepleegde delicten, gewelds- opium- en vermogensdelicten en delicten omtrent harddrugs ingevuld. Het HKS biedt uitsluitend informatie over de dader, en dus geen achtergrondinformatie over het delict en de persoonlijke situatie waarin de hennepkwekerij zich bevindt. Om deze specifieke informatie te verzamelen is het BVH-systeem (basisvoorziening handhaving) nodig. Hierover zal straks meer duidelijk worden. Om alle hennepkwekers uit de jaren 2010, 2011 en 2012 op te vragen, is er gebruik gemaakt van DEX2000. Het HKS koppelt het misdrijf via een code aan een wetsartikel. DEX2000 gaat er vervolgens mee verder door de informatie uit het HKS te tellen en in een overzicht te zetten.

Er is gekozen voor een drietal jaren die het meest recent zijn, aangezien de drie jaren gezamenlijk een groot databestand bieden. Tevens wordt het systeem pas vanaf 2009 gebruikt, waardoor het gebruik van meerdere jaren niet mogelijk is.

Voor het invullen van de overige variabelen is gebruik gemaakt van het tweede politiestructuur, namelijk BVI-IB en het derde politiestructuur BVH. BVI-IB (integrale bevraging) is een systeem waarmee de politie integraal informatie kan inwinnen over de hennepkwekers. Dit systeem omvat meerdere systemen die gebruikt worden bij de politie, namelijk (HKS (strafrechtelijke geschiedenis van een persoon), RDW (technische- en

tenaamstellingsgegevens van een voertuig), de WAM (Wet aansprakelijkheid motorrijtuigen), OPS (opsporingsregister), PAPOS (ParketPolitieSysteem voor openstaande boetes), CRB (Rijbewijzenregister), GBA (Gemeentelijke Basis Administratie)). Aan de hand van dit systeem zijn alle henneptelers die door het HKS aan het licht zijn gekomen individueel onderzocht. Dit is gepaard gegaan met BVH waarin alle delicten en de bijbehorende processen verbaal, aangiftes en overige mutaties gevonden kan worden. In de verhoren geven de henneptelers informatie over het delict en hun persoonlijke situatie.

Per hennepteler is geprobeerd de volgende variabelen in te vullen; geboorteland, geslacht, partner, kinderen, woonsituatie, inkomen per maand, uitkering, arbeidssituatie, schulden, hoogte schulden, leeftijd eerste delict, duur van de criminele carrière, recidive hennepteelt, totaal aantal gepleegde delicten, gewelds- opium- en vermogensdelicten, delicten omtrent harddrugs en gebruik soft- en/of harddrugs. Deze informatie was met name te vinden in de verhoren die de henneptelers voor, tijdens of na hun berechting hebben afgelegd. De verhoren zijn inhoudelijk niet voor elke hennepteler hetzelfde. Terwijl de ene hennepteler wel een sociaal verhoor krijgt, wordt de andere teler hierop gespaard door alleen inhoudelijke vragen te beantwoorden over het delict. Hierdoor heeft dit onderzoek te maken gekregen met een veelvoud aan onbrekende waarden op enkele variabelen. De afhankelijke variabele kleine hennepteler of grote hennepteler is vastgesteld door gebruik te maken van beide politiestystemen. Voor de volledigheid is de informatie uit BVH samengevoegd met de gegevens uit HKS. Dit is gedaan aan de hand van het programma Excel.

In deze scriptie worden enkel en alleen daders meegenomen die berecht zijn voor overtreding van de Opiumwet 3.1.B en/of 3.1D. Het gaat hier dus uitsluitend om daders, en niet om personen die verdacht worden van het misdrijf. Daders die voorheen in HKS stonden, maar verhuisd zijn naar buiten de drie noordelijke provincies, Drenthe, Friesland of Groningen, zijn uit de lijst gehaald. Hiervoor is gekozen omdat er geen informatie beschikbaar is over de delicten die buiten deze provincies gepleegd worden. Dit heeft gevolgen voor de categorie criminele carrière, aangezien er nu minder betrouwbare uitspraken gedaan kan worden over het recidivegedrag en de overige delicten waar de henneptelers voor verantwoordelijk zijn. Het is namelijk goed mogelijk dat de henneptelers in andere provincies delicten hebben gepleegd, maar die niet geregistreerd staan.

In eerste instantie waren het 369 henneptelers die uit het HKS naar voren zijn gekomen. Echter, van 95 henneptelers is het onbekend gebleven met hoeveel planten zij zijn opgepakt. Hierdoor is het onmogelijk geworden om aan te geven of het hier om een kleine hennepteler of grote hennepteler gaat. Uiteindelijk is er een dataset ontstaan bestaande uit 122 kleine henneptelers en 152 grote henneptelers. Zoals in Sectie 4.5 zal worden uitgelegd kan de steekproef echter niet worden beschouwd als een geheel goede afspiegeling van de gehele populatie henneptelers.

4.3 Validiteit en betrouwbaarheid

Voordat de koppeling gemaakt kan worden naar de operationalisatie van de variabelen, zal er nog gekeken moeten worden naar de methodologische begrippen validiteit en betrouwbaarheid. Hierbij gaat het erom dat er mogelijk een verschil bestaat tussen de theoretisch bedoelde variabele en de empirische bepaalde variabele. Validiteit staat voor de fit tussen hetgeen wat onderzocht moet worden en hetgeen wat er daadwerkelijk wordt onderzocht (De Groot, 1994).

Validiteit kan onderverdeeld worden in twee begrippen, namelijk inhoudsvaliditeit en externe validiteit. Inhoudsvaliditeit staat voor de mate waarin het meetinstrument het bedoelde begrip in zijn geheel vertegenwoordigt, en waarbij ondertussen geen overbodige informatie wordt gemeten (Swanborn, 1994). Problemen met de inhoudelijke validiteit kan een gevolg zijn van het gebruik van een bestaande dataset voor een nieuw onderzoek. In deze scriptie wordt het HKS gebruikt en is er dus sprake van een gedeeltelijke bestaande dataset. Echter, het gaat hier om gegevens als geboorteland, geslacht, en leeftijd waarbij geen verdere interpretatie nodig is. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de verhoren, die wel om enige interpretatie vragen.

Het tweede validiteitsbegrip betreft externe validiteit. Externe validiteit staat voor de mate in hoeverre de bevindingen en resultaten van dit onderzoek te generaliseren zijn naar andere tijden, populaties en omstandigheden. In dit onderzoek is geprobeerd de gehele populatie hennep telers in Groningen te onderzoeken. Er is dus geen steekproef genomen, waardoor de kans op een niet-representatieve dataset gering is gebleven. Daarentegen worden in dit onderzoek alleen personen meegenomen die het delict in de regio Groningen hebben gepleegd. Hierdoor bestaat de kans dat de conclusies die aan dit onderzoek zijn ontleend, niet generaliseerbaar zijn naar hennep telers in de rest van het land. In dit onderzoek is de externe validiteit minder belangrijk, aangezien dit onderzoek bedoeld is voor regio politie Groningen.

Het tweede methodologische begrip is betrouwbaarheid, en staat voor de maat in hoeverre een meting vrij is van toevalsfouten. In dit onderzoek wordt echter gebruik gemaakt van een enkele meting van één variabele om een concept te meten. Hierdoor is er geen conclusie mogelijk of hier sprake is van betrouwbaarheid. Aangezien de variabelen met name gevuld zijn aan de hand van het verhoor, blijft het de vraag in hoeverre de gegeven informatie betrouwbaar is. Mede aan de hand van een verhoor bepaalt de politie of de betreffende persoon schuldig is aan het misdrijf. Het is hierdoor aannemelijk dat de personen tijdens het verhoor sociaal wenselijke antwoorden geven, om zodoende hun straf te kunnen ontlopen.

4.4 Operationalisatie

4.4.1 Afhankelijke variabele

De afhankelijke variabele die in dit onderzoek centraal staat is de maat dat aangeeft of een persoon een kleine hennep teler of grote hennep teler is. Hennep staat op lijst 2 van de Opiumwet. Volgens de wettelijke norm dat namens het rechtssysteem is aangenomen, ligt de grens tussen een kleine kwekerij en grote kwekerij op 500 gram hennep of 200 hennepplanten.

Een kwekerij is een locatie waar hennepplanten gekweekt worden. Veelal wordt er gebruik gemaakt van warmtelampen, potten, dompelpompen en andere professionele apparaten. Er is in de praktijk pas sprake van een kwekerij als er op dat moment hennepplanten aanwezig zijn. In het verleden hebben sommige regiokorpsen gesproken van een kwekerij als er apparaten maar geen planten aanwezig waren. Door de politie wordt er geregeld gesproken van kleine versus grote kwekerijen. De voornaamste scheidingslijn dat hierbij gebruik wordt is de hoeveelheid planten. Een eenduidige grens lijkt er tot op heden niet te bestaan. Het gebeurt daarom geregeld dat verscheidene onderzoeken uitgaan van verschillende grenzen.

Stekken en planten vallen beiden onder de Opiumwet, maar verschillen qua opbrengsten. Zo zullen 10.000 stekken minder geld opleveren dan 10.000 volgroeide hennepplanten waaraan nog toppen groeien. In dit

onderzoek is ervoor gekozen om geen onderscheid te maken tussen stekken en planten. Afgezien van de praktische voordelen die hiermee gepaard gaan, is een stek een kleine hennepplant in wording waardoor het maken van onderscheid niet op zijn plaats is. De meeste politieregio's maken eveneens nauwelijks een onderscheid tussen stekken en planten. Bij de registratie en het invoeren van de kwekerij in het datasysteem, wordt veelal in het vrije invulveld aangegeven of het om stekken of planten ging. Het aangeven van het groeistadium van de planten is om twee redenen van belang. Allereerst heeft te maken met het terugvorderen van wederrechtelijk verkregen voordeel. Hierbij is het noodzakelijk om te weten hoeveel oogsten er al zijn geweest en wat de grootte van de planten is. De combinatie van informatie over hoe lang de kwekerij al werkzaam is en wat de grootte is van de planten, maakt het mogelijk om een juiste berekening te maken van het wederrechtelijk verkregen voordeel. De tweede reden heeft te maken met het berekenen van de hoeveelheid stroom dat verbruikt is. Aan de hand van het groeistadium kan worden geconcludeerd hoe lang de stekken of planten er al staan. Samen met het groeistadium en het aantal lampen en wattage van de lampen kan er een berekening worden gemaakt van het verbruikte stroom.

Het tellen van de planten en stekken gaat in de praktijk op verschillende manieren. Het blijkt dat er soms vanaf een bepaald, niet vastgesteld aantal planten een berekening of schatting wordt gemaakt van de totale hoeveelheid. Indien alle planten wel geteld worden, kan dat gebeuren op twee manieren. Bij de eerste manier worden de planten uit de potten gehaald, om vervolgens groepjes van tien of vijftientig planten te maken om ze gemakkelijk te kunnen tellen. Bij de tweede manier staat iemand van de politie of opruimingsdienst bij de uitgang om alle planten die worden afgevoerd een voor een te turven.

Naast het aantal exact te tellen, wordt er in de praktijk soms gekozen voor het schatten of berekenen van het aantal planten. Dit gebeurt doorgaans pas vanaf een groot aantal planten, omstreeks 500, 1000 of meer. Er bestaan drie manieren voor het schatten of berekenen van het totaal aantal planten. De eerste manier is vrijwel alleen mogelijk bij een redelijk ordelijke opstelling. In dit geval worden de potten geteld, waarna steekproefsgewijs het aantal planten per pot wordt vastgesteld. Uiteindelijk wordt het aantal potten vermenigvuldigd met gemiddelde aantal planten per pot. Bij de tweede manier wordt het aantal planten berekend of geschat per vierkante meter. In sommige gevallen wordt de totale oppervlakte van de potten gemeten of geschat, om vervolgens steekproefsgewijs het aantal planten of potten per vierkante meter te tellen. Tot slot volgt wederom bij deze manier een vermenigvuldiging zodat het totaal aantal planten bekend wordt. De derde manier komt grotendeels overeen met de tweede manier. Het enige verschil tussen beide manieren heeft te maken met de derde manier waarbij niet het aantal planten of potten steekproefsgewijs wordt geteld. Er wordt vanuit gegaan dat er een vast aantal planten of potten per oppervlakte mogelijk zijn.

Personen die volgens het HKS of BVI-IB geopereerd hebben boven de wettelijke grens, worden in dit onderzoek grote hennep telers genoemd. De bedoeling is om aan de hand van de onafhankelijke variabelen een voorspelling te geven of het om een kleine hennep teler of grote hennep teler gaat. Andersom kan er aan de hand van een opgerolde kwekerij een voorspelling worden gegeven welk type persoon/dader hiervoor verantwoordelijk is. Het achterliggende idee van de profilering is om in te schatten of sommige kleine hennep telers in de toekomst kunnen uitgroeien tot grote hennep telers. Grote hennep telers zijn gecodeerd met het getal 1, en de kleine hennep telers met het getal 0. Het probleem omtrent het tellen of schatten van de planten zal in dit onderzoek geen grote invloed hebben. De grens ligt immers op 200 planten, terwijl het schatten pas zal beginnen vanaf omstreeks 500 of 1000 planten. Bij 95 van de in totaal 369 hennep telers die uit het HKS zijn

gekomen, is het aantal planten onbekend gebleven. Hierdoor is het onmogelijk om deze henneptelers mee te nemen in de toetsen. Er is daarom gekozen voor de resterende 274 henneptelers mee te nemen in de toetsen.

4.4.2 Onafhankelijke variabelen

In dit onderzoek worden tweeëntwintig onafhankelijke variabelen gebruikt. De onafhankelijke variabelen zijn afgezien van de variabele motief onderverdeeld in de vier categorieën persoonlijke kenmerken, thuis- en financiële situatie en criminele carrière. De categorie persoonlijke kenmerken omvat de variabelen geboorteland en geslacht. De thuissituatie wordt gevormd door de variabelen partner, kinderen en woonsituatie. De categorie financiële situatie bestaat uit de variabelen inkomen per maand, uitkering, arbeidssituatie, schulden en hoogte schulden. Tot slot bestaat de categorie criminele carrière uit de variabelen leeftijd eerste delict, duur criminele carrière, recidive hennepteelt, totaal aantal gepleegde delicten, vermogens- opium- en gewelddelicten, delicten omtrent de wet wapen en munitie, delicten omtrent harddrugs harddrugsmisdrijf en gebruik soft- en/of harddrugs.

Persoonlijke kenmerken

De categorie persoonlijke kenmerken bestaat uit geslacht en geboorteland van de henneptelers. Beide variabelen zijn gevuld aan de hand van het HKS. Uit onderzoek blijkt dat met name geslacht een goede voorspeller kan zijn voor de algehele criminaliteit, waarbij het mannelijke geslacht oververtegenwoordigd is in de misdaadcijfers. Echter, het aantal vrouwelijke delinquenten blijkt steeds meer toe te nemen. Bovendien ziet het er naar uit dat vrouwelijke daders zich steeds meer toeleggen op specifieke delicten, waaronder straatroven, overvallen en drugscriminaliteit (Eggen, Van der Laan, Engelhard, Blom, Broeders & Bogaerts, 2005). Interessant is om nu te achterhalen of het aandeel vrouwen significant groter is in een van beide groepen henneptelers. Aan de hand van deze informatie kan bekeken worden of vrouwen voornamelijk verantwoordelijk zijn voor de lichte misdaden of dat ze als grote henneptelers eveneens grote misdrijven plegen.

Geboorteland kan eveneens een voorspeller zijn voor criminaliteit. Bepaalde etnische groeperingen blijken oververtegenwoordigd te zijn bij bepaalde typen delicten die in Nederland gepleegd worden (Blom, 2006). Tevens is aangetoond dat veertig procent van het totaal aantal drugsdelinquenten bestaat uit niet-Westerse allochtonen. Kijkend naar vermogensdelicten, dan blijkt meer dan zestig procent van niet-Westerse afkomst te zijn.

In dit onderzoek is voor de variabele geslacht de man gecodeerd als 0 en de vrouw als 1. Daarnaast zal in dit onderzoek een onderscheid gemaakt worden tussen henneptelers die in Nederland zijn geboren en henneptelers die buiten Nederland zijn geboren, waarbij 0 staat voor de henneptelers uit Nederland en 1 voor de henneptelers geboren buiten Nederland.

Thuisituatie

Diverse onderzoeken geven aan dat er een negatieve samenhang bestaat tussen het hebben van een partner en kinderen enerzijds en criminaliteit anderzijds. Dit houdt in dat iemand met een partner en kinderen minder

criminaliteit zal plegen dan iemand zonder partner en kinderen (Blokland & Nieuwbeerta, 2005; Laub & Sampson, 2003). De onderzoeken die deze relatie hebben aangetoond hebben de nadruk gelegd de sociale bindingstheorie van Hirschi (1969) als mogelijke verklaring.

De thuissituatie wordt beschreven aan de hand van het al dan niet hebben van een partner en/ of kinderen en de woonsituatie. Gelijk aan de informatie omtrent de financiële situatie, wordt de informatie over het al dan niet hebben van een partner en/of kinderen gehaald uit het sociale verhoor. De twee mogelijke antwoorden die gegeven kunnen worden op de vraag of de hennep telers een partner en/of kinderen hebben zijn nee en ja, en zijn achtereenvolgens gecodeerd als 0 en 1. De variabele woonsituatie geeft informatie over de verblijfplaats van de hennep telers. In de meeste gevallen is aangegeven of het om een huur- of koopwoning gaat, waarbij 0 staat voor huurwoning en 1 voor koopwoning. Enkele hennep telers geven aan bij ouders, vrienden, de partner te wonen of geen vaste verblijfplaats te hebben. Aangezien dit om een heel kleine groep gaat, is hier geen aparte categorie voor aangemaakt.

Financiële situatie

Financiële problemen kunnen er toe leiden dat doelen, waaronder het creëren van een stabiele thuissituatie niet gerealiseerd kunnen worden (Wilson, 1987). Het gevolg is dat er een gat ontstaat tussen hetgeen waarover mensen beschikken en het doel waar mensen naar streven. Voor mensen waarbij dit gat dermate hoog is, kunnen er spanningen ontstaan, in de literatuur aangeduid als 'strain' (Agnew, 1992). Het gevolg van deze spanningen kan zijn dat personen zichzelf genoodzaakt zien om crimineel gedrag te vertonen om alsnog de (financiële) doelen te realiseren en daarmee het visuele gat te dichten.

De financiële situatie van de hennep telers wordt beschreven aan de hand van het inkomen per maand en het al dan niet hebben van een uitkering, werk en schulden. Eveneens wordt in het geval van schulden aangegeven wat de hoogte ervan is. De informatie omtrent deze vijf variabelen is verzameld aan de hand van de verhoren die de hennep telers voor, tijdens of na hun berechting hebben gehad. Tijdens een verhoor is er in vele gevallen ruimte gemaakt voor het zogeheten sociale verhoor. Tijdens dit onderdeel worden de hennep telers gevraagd naar hun financiële – en gezinssituatie, waaronder dus hun inkomen en het al dan niet hebben van een uitkering, werk en schulden.

Het inkomen per maand kan in dit onderzoek afkomstig zijn van een tweetal bronnen, namelijk de uitkering of een legale baan. Veelal zal het inkomen per maand lager uitvallen in het geval de hennep teler een uitkering ontvangt. Enkele hennep telers hebben aangegeven hoeveel inkomen ze per week ontvangen. Dit bedrag is met vier vermenigvuldigd zodat er een maandinkomen is ontstaan. Van de hennep telers die aangegeven hebben hoeveel inkomen per maand ze ontvangen is het gemiddelde inkomen 1068 euro.

Het al dan niet hebben van een uitkering, werk en schulden is tevens achterhaald aan de hand van het sociale verhoor. Aan het merendeel van de hennep telers is gevraagd of ze een uitkering ontvangen, beschikken over een legale baan en hoe hoog hun schulden zijn. De vraag over het al dan niet ontvangen van een uitkering is beantwoord aan de hand van twee antwoorden, namelijk nee en ja en zijn achtereenvolgens gecodeerd als 0 en 1. Dit zelfde geldt voor het hebben van schulden, waarbij 0 staat voor geen schulden en 1 voor wel schulden. De hoogte van de schulden van de hennep telers ligt gemiddeld op 14.070 euro. Informatie omtrent de arbeidssituatie is echter anders verkregen. In het sociale verhoor is de vraag gesteld over welk werk de

hennep telers beschikken, waarbij vele hennep telers hebben aangegeven werkloos te zijn. De overige werkzame hennep telers hebben verteld welke baan ze hebben. In het onderzoek wordt alleen een onderscheid gemaakt tussen werklozen en werkenden, achtereenvolgens gecodeerd als 0 en 1. De inhoud van het werk dat de werkenden verrichten wordt in de toetsing niet meegenomen.

Criminele carrière

Er is veel te vertellen over de criminele carrière van de hennep telers. Het is daarom niet verwonderlijk dat er veel variabelen worden meegenomen in de beschrijving van deze categorie. De variabelen die worden gebruikt zijn leeftijd eerste delict, verschil leeftijd laatste delict en leeftijd eerste delict, recidive hennep teelt, totaal aantal gepleegde delicten, vermogens- opium en geweldsdelicten, delicten omtrent de wet wapen en munitie, delicten omtrent harddrugs en gebruik soft- en/of harddrugs.

De leeftijd van het eerste delict is in het HKS voor alle hennep telers weergegeven. Het gaat hier om de leeftijd die de mensen hadden toen ze voor de eerste keer met een delict berecht zijn door justitie. Het kan hier gaan om uiteenlopende delicten, van vermogens- naar geweldsdelicten of zelfs moord en/ of doodslag. De gemiddelde leeftijd waarop de hennep telers in dit databestand de eerste keer berecht zijn voor een delict is ongeveer 29 jaar.

Het verschil tussen leeftijd laatste delict en leeftijd eerste delict wordt gebruikt om te achterhalen hoe lang de criminele carrière van de hennep telers is. Deze variabele is aangemaakt door de leeftijd van het eerste delict af te trekken van de leeftijd van het laatste delict. Een kanttekening die hierbij gemaakt moet worden heeft te maken met de variabele leeftijd laatste delict. Informatie omtrent leeftijd laatste delict is namelijk niet volledig aangezien dit om de leeftijd gaat tot nu toe. Het is mogelijk dat de betreffende persoon over enkele jaren weer een delict pleegt waardoor de voorgaande leeftijd laatste delict niet meer juist is.

Recidive hennep teelt is een variabele waarmee gemeten moet worden of de hennep telers recidiveren binnen de hennep teelt. Eveneens moet deze variabele aangeven welke van de twee groepen hennep telers hier het meeste aandeel in heeft. De informatie omtrent deze variabele is moeilijk te achterhalen aangezien de politie in 2008 over is gegaan op een ander registratiesysteem, waardoor de delicten omtrent hennep teelt voor die tijd niet allemaal meer worden weergegeven. Deze ontbrekende gegevens gaan echter niet voor alle hennep telers op. Voor sommige hennep telers is het wel bekend in welk jaar ze zijn berecht voor hennep teelt, maar is het aantal planten niet weergegeven. Een andere kanttekening die gemaakt moet worden bij deze variabele komt overeen met de kanttekening van verschil leeftijd laatste delict en leeftijd eerste delict. Eveneens kan voor deze variabele alleen gebruik worden gemaakt van de informatie tot nu toe. Het is goed mogelijk dat een persoon nu als niet recidiverend staat genoteerd, maar over enkele jaren wel weer de hennep teelt ingaat. In de dataset is deze variabelen gecodeerd als 0 en 1, waar 0 staat voor niet en 1 staat voor wel gerecidiveerd binnen de hennep teelt.

De variabele totaal aantal gepleegde delicten geeft informatie over het aantal delicten die de hennep telers tot nu toe hebben gepleegd en waar ze voor bestraft zijn. Het gaat hier om alle mogelijke delicten die bij de wet verboden zijn en waarvoor iemand berecht is. De variabele telt dus zeer uiteenlopende delicten bij elkaar op, van lichte vermogensdelicten tot zware geweldsdelicten.

De variabelen vermogens- opium en geweldsdelicten, delicten omtrent wet wapen en munitie en delicten omtrent harddrugsmisdrijf geven extra invulling aan de variabele totaal aantal gepleegde delicten. Het

aantal delicten die de henneptelers hebben gepleegd heeft inhoudelijk geen betekenis. Aan de hand van de bovenstaande variabelen wordt weergegeven om welke delicten het gaat en hoeveel delicten ze omtrent de betreffende categorieën hebben gepleegd. De variabele delicten omtrent harddrugs is in tegenstelling tot de andere variabelen geen aparte categorie binnen HKS/BVI/IB, maar is handmatig aan de hand van gepleegde opiumdelicten ingevuld. De variabelen vermogens-opium en geweldsdelicten en delicten omtrent wet wapen en munitie hebben een continue schaal. De variabele delicten omtrent harddrugs is een dummy, waarbij 0 staat voor geen gepleegde delicten omtrent harddrugs, en 1 voor één of meerdere delicten gepleegd omtrent harddrugs.

Middelengebruik is beperkt gebleven tot het gebruik van soft- en/of harddrugs. Het HKS beschikt over een bestand waarin wordt aangegeven of de dader verslaafd is aan soft- en/of harddrugs of alcohol. Dit bestand is echter niet volledig genoeg, en wordt dus niet gebruikt in dit onderzoek. In het sociale verhoor is aan de daders gevraagd of ze soft- en/of harddrugs gebruiken. Deze informatie is wel meegenomen in dit onderzoek.

4.5 Problemen met het HKS

Het HKS wordt binnen dit onderzoek veelvuldig gebruikt. Er zijn echter enkele nadelen verbonden aan dit systeem, waardoor sommige informatie niet volledig is. De procedure is dat de registratie in het HKS al van start gaat voordat de verdachte berecht is. Als na de rechtszaak de officier van justitie de persoon heeft vrijgesproken in verband met mogelijke technische bezwaren, zal hij/zij uit het HKS gehaald moeten worden. Het gaat hier doorgaans om ongeveer 3 % van het totaal aantal verdachten. Door verdachten al voor de berechting op te nemen in het systeem, wordt de registratie complexer en ontstaan er soms fouten.

In de werkelijkheid biedt het systeem dus geen compleet beeld van de algehele criminaliteit binnen Nederland. De meest voorkomende fouten binnen HKS zijn dubbele registraties en ontbrekende gegevens. Deze twee fouten kunnen van invloed zijn op de hoogte van de populatieschattingen. Dubbele registraties kunnen een gevolg zijn van een situatie waarin een dader in een andere politieregio woont dan waar het misdrijf heeft plaatsgevonden. In dit geval wordt de betreffende persoon in eerste instantie geregistreerd in de regio waar het misdrijf heeft plaatsgevonden. Hier blijft het echter niet altijd bij. In sommige gevallen wordt het antecedent doorgegeven aan de regio waar de dader woont, waarna het vervolgens wordt geregistreerd. Bij verhuizing treedt een zelfde soort probleem op. De politie in de nieuwe regio waar de dader zich gaat vestigen wordt door de politie uit de oude regio geïnformeerd over de delicten waarvoor de dader eerder met politie en justitie in aanraking is geweest.

Een mogelijk ander probleem dat zich binnen het HKS kan voordoen heeft te maken met de zogeheten afhankelijke variabelen. Gepleegde delicten worden momenteel binnen het HKS geregistreerd als 'feiten'. Een feit bestaat uit een afzonderlijk gepleegd delict, en kan een gevolg zijn van betrapting op heterdaad of een bekentenis. Feiten zijn een onderdeel van een antecedent. Een antecedent omvat dus mogelijk meerdere delicten die tijdens de aanhouding of bekentenis van de dader naar voren zijn gekomen. In de praktijk kan een antecedent twee soortgelijke feiten bevatten, namelijk het dragen van een mes en in het bezit zijn van een wapen. Het probleem dat vervolgens binnen het HKS kan ontstaan heeft te maken met het aanmaken van de afhankelijke variabelen, door bijvoorbeeld het aantal feiten te tellen.

De andere valkuil binnen het HKS betreft de covariaten van de delinquente geschiedenis van de dader. De procedure binnen het HKS is dat de lichte delicten uit het bestand worden gehaald, mits de dader vijf jaren

achtereenvolgens niet in aanraking is geweest met politie en justitie. Het gevolg hiervan is dat het HKS geen betrouwbaar beeld meer geeft van de delinquente geschiedenis van de dader. Er kan dus veelal alleen gebruik worden gemaakt van de delinquente geschiedenis de laatste vijf jaar.

Tot slot bestaat de laatste valkuil binnen het HKS uit de problemen die ontstaan ten gevolge van de koppeling van de jaarbestanden. Per jaar worden er opnieuw persoonsidentificatienummers toegewezen aan de daders. Hierdoor ontstaat de kans dat de dezelfde dader elk jaar een ander nummer krijgt, waardoor de koppeling van de delicten van de betreffende dader over de jaren heen complex dan wel onmogelijk wordt. Bij aanvang van het systeem was dit niet duidelijk, en zijn de daders door middel van persoonsidentificatienummers over de jaren heen gekoppeld. Hierbij werd ondertussen gedacht dat dezelfde nummers bij dezelfde daders zouden horen.

Het metabestand is omstreeks 2002 in gebruik gegaan en is mogelijk de oplossing voor de dubbele registraties en de problemen met de koppeling van de jaarbestanden. Door middel van GBA-nummers (gemeentelijke basisadministratie van persoonsgegevens) zijn zoveel mogelijk dubbele registraties verdwenen, en heeft de mogelijkheid zich voorgedaan om de daders over de jaren heen te koppelen. Echter, het metabestand heeft er wel toe geleid dat sommige antecedenten bij daders zijn verwijderd. Er zijn met name problemen ontstaan bij situaties waarin het delict buiten de eigen woonregio was gepleegd en bij verhuizing van de dader. De informatieoverdracht is in deze gevallen vaak niet voldoende geweest. Het gevolg hiervan is dat daders in de ene regio andere antecedenten achter zijn naam heeft staan dan in de andere regio. Door de dubbele registraties kwijt te raken is er gekozen voor registratie van de daders in de regio waar hij/zij de meeste delicten heeft gepleegd. Hierdoor zijn dus echter wel antecedenten verloren gegaan. Onderzoek wijst uit dat het hier om ongeveer 1% van de daders gaat (Cruyff & Van der Heijden, 2003).

Al met al omvat het HKS door onder meer de bovengenoemde tekortkomingen een groot aantal onbekende hennepelers die door een van de redenen niet bekend zijn bij de politie. Onderzoek tot nu toe heeft nog niet uitgewezen of het darknumber verschillend is voor de verschillende etnische groeperingen. Mocht dit het geval zijn, dan is het mogelijk dat de resultaten in dit onderzoek een vertekenend beeld geven. Het is echter wel bekend dat sommige daders eenmalig delinquent zijn of enkel tijdens een kortdurende periode, waardoor officiële registratie soms uitblijft. Dit is soms het gevolg van het niet opmaken van een proces verbaal.

Het totaal aantal delinquenten zal dus altijd groter zijn dan de populatie bekende delinquenten. Daarbij bieden de geregistreerde delinquenten geen goede afspiegeling van het totaal aantal delinquenten, aangezien de geregistreerde delinquenten over het algemeen meer en omvangrijke delicten plegen (MacDonald, 2001).

4.6 Data-analyse

Voor het analyseren van de data wordt gebruik gemaakt van een drietal toetsen, namelijk de t-toets met twee onafhankelijke steekproeven, de chi-kwadraattoets en de logistische regressie. De eerste twee toetsen worden gebruikt om de hypothesen afzonderlijk te toetsen. De t-toets wordt echter voor de onafhankelijke continue variabelen gebruikt en de chi-kwadraattoets voor de dummyvariabelen. De logistische regressie heeft hetzelfde doel maar wordt ingezet voor het controleren van onafhankelijke variabelen die onderling samenhangen. Bij de afzonderlijke toetsing kunnen immers schijnverbanden gevonden worden, die bij logistische regressie niet gevonden worden omdat de methode het voorkomt.

4.6.1 T-toets

Met behulp van de t-toets met onafhankelijke steekproeven is het mogelijk om te toetsen of de populatiegemiddelden van twee groepen significant van elkaar verschillen. Hierbij wordt verondersteld dat er sprake is van twee onafhankelijke steekproeven uit dezelfde populatie. Aan de hand van deze toets is het eveneens mogelijk om betrouwbaarheidsintervallen te schatten om zodoende te concluderen of beiden steekproeven daadwerkelijk van elkaar verschillen. Het software programma SPSS biedt output aan onder twee voorwaarden, namelijk wel en geen gelijkheid van varianties in de twee groepen. In dit onderzoek zal per variabele bekeken moeten aan welke voorwaarde wordt voldaan. Tevens zal in dit onderzoek niet alle variabelen getoetst kunnen worden aan de hand van de t-toets met onafhankelijke variabelen. Dit heeft te maken met enkele onafhankelijke variabelen die niet continu, maar categorisch zijn.

4.6.2 Chi-kwadraattoets

Aan de hand van de chi-kwadraattoets kan er een toets worden uitgevoerd met binaire onafhankelijke- en afhankelijke variabelen. De toets heeft betrekking op de empirische bivariate frequentietabellen. Het is hierbij de bedoeling om te toetsen of er significante verschillen zijn aan te tonen tussen twee proporties. Met deze toets wordt het mogelijk om te concluderen of er een verband bestaat tussen twee variabelen. Er wordt hierbij een vergelijking gemaakt tussen de waargenomen waarden en de verwachte waarden als de twee verdelingen onafhankelijk van elkaar zouden zijn. Bij lage aantallen (geobserveerd <10 en verwacht <5) wordt er in plaats van de chi-kwadraattoets de Fisher's exact toets gebruikt, aangezien de chi-kwadraattoets bij lage aantallen niet meer betrouwbaar is. Echter, over het algemeen is de chi-kwadraattoets minder conservatief, wat inhoudt dat er eerder een significant effect optreedt.

4.6.3 Logistische regressie

Het is mogelijk om variabelen met en zonder continue schaal te toetsen aan de hand van de logistische regressie (Moore, McCabe & Craig, 2002). In verband met deze scriptie is dat noodzakelijk omdat de afhankelijke variabele binair is. Aangezien de afhankelijke variabele binair is worden de personen (henneptelers) in twee groepen verdeeld, zodat de beide groepen kunnen worden vergeleken.

Zoals hierboven is aangegeven, verdelen de dummyvariabelen de personen in twee groepen. Een voorbeeld hiervan is een onderzoek waarbij geprobeerd wordt verschillen aan te tonen tussen twee beschreven groepen. Hierbij wordt elke persoon in een van de twee beschreven groepen gezet. De groepsindeling kan zo gemaakt worden dat er een aantal kunstmatige variabelen gaan ontstaan, de zogeheten dummyvariabelen. Een voorbeeld in dit onderzoek is geslacht, waarbij er twee categorieën zijn, namelijk man en vrouw die achtereenvolgens gecodeerd zijn als 0 en 1.

De binaire afhankelijke variabele ondergaat een transformatie, namelijk de zogeheten logit-transformatie. Er ontstaat een situatie waarbij de logg-odds de afhankelijke variabele is die via een lineair model kan worden voorspeld aan de hand van de onafhankelijke variabelen. Indien de afhankelijke variabele een dummyvariabele betreft, dat uitsluitend de waarden 0 en 1 kan aannemen, dan is het mogelijk om het gemiddelde

van ervan uit te rekenen. De regressielijn kan vervolgens de samenhang aangeven tussen een onafhankelijke variabele en de kans dat de afhankelijke variabele 1 is. Door de terugtransformatie kunnen de gegevens op de juiste manier geïnterpreteerd worden.

In deze scriptie zijn er veel ontbrekende waarden op de onafhankelijke variabelen. De reden hiervoor moet met name gezocht worden bij de verschillen in verhoren van de henneptelers. Sommige verhoren hebben zich vooral toegespitst op het gepleegde delict, waardoor de achtergrond van de henneptelers onderbelicht is gebleven. Doordat de logistische regressie enkel de cases gebruikt waarvoor alle variabelen zijn ingevuld, bleef er in totaal nog 54 bruikbare cases over. Zoals in 4.2 al werd aangegeven, bestond het databestand in eerste instantie uit 369 henneptelers, waarvan voor 95 henneptelers niet bekend was of ze kleine henneptelers en grote hennepteler zijn. Hierdoor zijn er 274 henneptelers over gebleven waarvoor voor sommige henneptelers geen informatie bekend is op bepaalde onafhankelijke variabelen. Aangezien 54 cases ten opzichte van 274 cases zeer klein is, is in deze scriptie ervoor gekozen om de ontbrekende waarden op te vullen. Voor de dichotome variabelen is dit gedaan aan de hand van het getal 99 en voor de continue variabelen is het gemiddelde gebruikt. Het getal 99 heeft verder geen inhoudelijke betekenis, maar is enkel gebruikt ter opvulling van enkele variabelen zodat de logistische regressie meer cases kan meenemen. Uiteindelijk is hierdoor een situatie ontstaan waarin logistische regressies kan worden uitgevoerd met 274 henneptelers.

4.6.4 Classificatietabel

Bij de logistische regressie is het in tegenstelling tot de normale lineaire regressie niet mogelijk om de verklaarde variantie eenduidig vast te stellen. Om toch een beoordeling te krijgen van de fit van het logistische regressiemodel kan er een classificatietabel worden ingezet. Een classificatietabel geeft weer hoe goed de fit is, en dus hoeveel waarden van de afhankelijke waarden goed voorspeld zijn. Deze tabel kan uitsluitend worden ingezet indien de voorspelde kansen afgerond zijn, waarbij kansen boven 0.5 altijd 1 zullen worden. Hierbij worden de voorspellingen in een twee- bij twee tabel afgezet ten opzichte van de geobserveerde waarden. Aan de hand van het percentage juist voorspelde waarden kan worden geconcludeerd hoe goed de voorspellingen zijn.

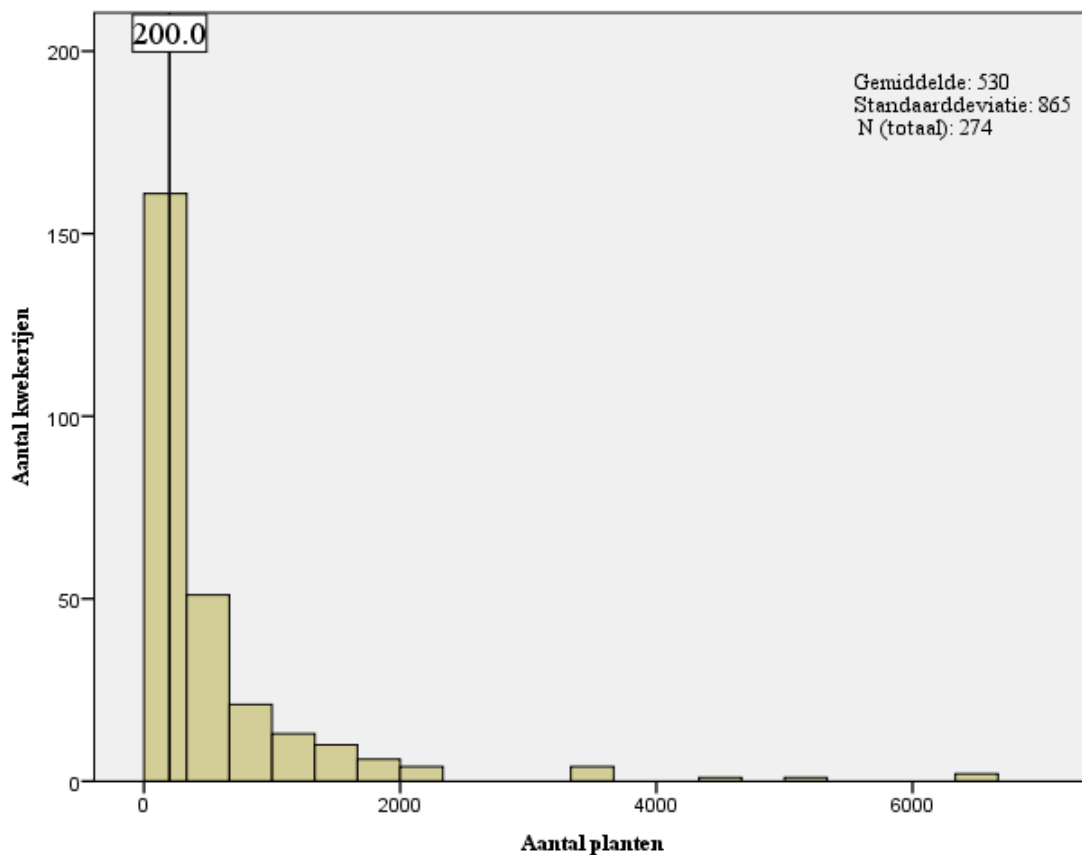
Er zal kritisch gekeken moeten worden naar de classificatietabel. Om te beoordelen of het model een duidelijke verbetering is geworden voor het schatten van de waarden, zal er eerst gekeken moeten worden naar het percentage/aantal goed voorspelde waarden zonder onafhankelijke variabelen. Dit wordt het lege model genoemd, waarin alleen gebruik gemaakt wordt van een constante. Hierdoor wordt een situatie gecreëerd waarin alle geschatte kansen gelijk zijn aan het percentage/aantal observaties waarbij de afhankelijke variabele 1 is. In dit geval staat het percentage correct gelijk aan het percentage mensen waarvoor $y = 1$ of $y = 0$, afhankelijk in welke groep de meeste zich bevinden

5. Resultaten

Dit hoofdstuk bevat de resultaten van dit onderzoek waarin gekeken wordt of op basis van de data in deze scriptie de resultaten in lijn zijn met de hypothesen. Er zal een link gelegd worden tussen de statistische toetsen uit hoofdstuk 4 en de theorieën die in hoofdstuk 3 zijn besproken. Het hoofdstuk begint eerst met een beschrijving van de variabelen die in deze scriptie zijn meegenomen. Daarna zal er een analyse worden uitgevoerd op de ontbrekende waarden van de afhankelijke variabelen, om vervolgens aan de hand van de t-toets, chi-kwadraattoets en de logistische regressie de resultaten te presenteren. Tot slot zal er in dit hoofdstuk een beschrijvende tekst volgen dat informatie weergeeft over recidiverende hennep telers.

5.1 Beschrijving variabelen

Zoals hierboven al is genoemd, kent dit onderzoek een dichotome afhankelijke variabele, namelijk kleine hennep teler of grote hennep teler. In totaal wordt dit onderzoek uitgevoerd aan de hand van 274 hennep telers, waarvan 122 beschouwd worden als klein en 152 als groot. Het gemiddelde aantal planten ligt rond de 530 met een standaarddeviatie van ongeveer 865 planten. Dit is vrij hoog, gezien de grens van 200 planten. Dit is naar alle waarschijnlijkheid het gevolg van enkele hennep telers die zijn opgepakt met 2000 planten of meer.

Figuur 2. Histogram van het aantal planten afgezet tegen het aantal kwekerijen

Dit onderzoek kent verder tweeëntwintig onafhankelijke variabelen die onderverdeeld zijn in de vier hoofdcategorieën persoonlijke kenmerken, thuissituatie, financiële situatie en criminele carrière. Negen van de onafhankelijke variabelen hebben een continue schaal waardoor het gemiddelde en de minimum- en maximumwaarde inhoud hebben gekregen. 1 ervan is categorisch met vier categorieën. De overige twaalf onafhankelijke variabelen zijn dichotoom waarbij 0 veelal staat voor nee en 1 voor ja.

Voor de groep onafhankelijke variabelen met continue schaal is eveneens een standaarddeviatie uitgerekend. De waarden zijn af te lezen in tabel 1. Opvallend is dat veel variabelen een hoge standaarddeviatie kennen. Dit betekent dat er veel spreiding is binnen de betreffende variabelen en het gemiddelde van de variabele niet vaak voorkomt in de metingen. Met name de variabele ‘hoogte schulden’ kent in verhouding met het gemiddelde een grote standaarddeviatie. De oorzaak hiervan kan liggen bij de toets die zowel de kleine hennepsteler als grote hennepstellers tezamen neemt, terwijl de gedachte is dat de grote hennepstellers verhoudingsgewijs over een ruimer inkomen beschikken. De laatste kolom van deze groep bevat informatie over het aantal respondenten waarvan informatie bekend is over de betreffende variabele. De variabelen ‘inkomen per maand’ en ‘hoogte schulden’ zijn de twee variabelen met de meeste ontbrekende waarden, ongeveer evenveel ontbrekende waarden als bruikbare informatie.

Tabel 1: Beschrijving van de in de analyses opgenomen continue variabelen: gemiddelde (standaarddeviatie), minimum- en maximumwaarden en totaal aantal hennepstellers en missings.

<i>Variabele</i>	<i>Gemiddelde (SD)</i>	<i>Minimum</i>	<i>Maximum</i>	<i>N totaal (missings)</i>
Leeftijd eerste delict	28,71 (14,02)	9	74	366 (3)
Som aantal delicten	8,46 (14,36)	1	143	366 (3)
Inkomen per maand	1068 (827)	0	5500	179 (190)
Hoogte schulden	14070 (37213)	0	250000	184 (185)
Aantal vermogensdelicten	3,56 (7,53)	0	84	244 (125)
Aantal geweldsdelicten	1,29 (2,67)	0	28	244 (125)
Aantal opiumdelicten	1,85 (1,57)	1	13	244 (125)
Aantal delicten wet wapen en munitie	0,23 (0,71)	0	5	244 (125)
Duur criminele carrière	8,40 (9,50)	0	43	366 (3)

De tweede groep onafhankelijke variabelen betreft zoals is aangegeven categorische variabelen en is beschreven in tabel 2. Voor deze variabelen is gekozen voor het weergeven van de frequentie en het percentage. Veel variabelen zijn gezien het percentage ongelijk verdeeld. Dit geldt voornamelijk voor de variabelen ‘geslacht’, ‘gebruik harddrugs’ en ‘delicten omtrent harddrugs’, waarbij er een oververtegenwoordiging is van mannen, een ondervertegenwoordiging van harddrugsgebruikers en hennepstellers die eveneens delicten plegen omtrent harddrugs.

Tabel 2: Beschrijving van de in de analyses opgenomen categorische variabelen: gemiddelde (standaarddeviatie), minimum- en maximumwaarden en totaal aantal hennep telers en missings.

Variabele	Frequentie	Percentage	N totaal (missings)
Grote hennep telers	152	55,5	274 (95)
Buitenlander	89	24,3	366 (3)
Vrouw	39	10,7	366 (3)
Koopwoning	87	42,4	205 (164)
Uitkering	98	36,2	271 (98)
Partner	109	45,4	240 (129)
Kinderen	102	45,3	225 (144)
Werk	125	52,3	239 (130)
Schulden	141	60,5	233 (136)
Gebruik softdrugs	81	37,5	216 (153)
Gebruik harddrugs	27	12,5	216 (153)
Motief			
ontkent	43	18,0	239 (130)
eigen gebruik	33	13,8	
schulden	111	46,4	
financieel gewin	52	21,8	
Recidive hennep teelt	70	28,5	246 (123)
Delict omtrent harddrugs	27	12,4	216 (153)

In tabel 2 is te zien dat er een grote hoeveelheid ontbrekende waarden zijn op de onafhankelijke variabelen. Met name voor de variabelen woning, gebruik softdrugs, gebruik harddrugs en delict omtrent harddrugs is er voor veel hennep telers geen informatie beschikbaar. In sectie 4.6.3 waarin informatie wordt gegeven over de logistische regressie, wordt nader uitgelegd wat er met de ontbrekende waarden is gebeurd.

Gezien de theorie lijkt het aannemelijk om te veronderstellen dat enkele onafhankelijke variabelen onderling samenhangen. Aan de hand van de Pearson correlatie wordt bekeken in hoeverre de onafhankelijke variabelen onderling samenhangen en hoe de onafhankelijke variabelen met de afhankelijke variabele samenhangen. De Pearson correlatie wordt bij voorkeur gebruikt voor variabelen met een continue schaal. Deze scriptie kent echter eveneens binaire variabelen. Aangezien dit niet centraal staat, is een opsplitsing van tabel 3 in verschillende tabellen met verschillende samenhangsmaten (die wel gepaster zouden zijn) evenmin wenselijk. Hieronder zijn in tabel 3 de correlaties weergegeven. De variabele motief is niet meegenomen omdat het een nominaal meetniveau heeft en de correlaties daarom geen betekenis hebben.

Tabel 3: Pearson correlatietabel van alle onafhankelijke variabelen en de afhankelijke variabele

		Gr. teler	Buitenland	vrouw	Lft. 1 ^{ste} delict	Tot. delicten	Koopwoning	Inkomen	Uitkering	Partner	Kinderen	werk	Schulden	H. schulden	Gebr. Softdrugs	Gebr. Harddrugs	Recidive teelt	Delict harddrugs	Vermogensdelicten	Geweldsdelicten	Opiumdelicten	Wwm delicten	Duur criminele carrière	
Grote hennep teler	Correlatie	1																						
Buitenland	Correlatie	,053	1																					
Vrouw	Correlatie	-,074	-,093	1																				
Lft 1 ^{ste} delict	Correlatie	,186**	,101	,136**	1																			
Tot. delicten	Correlatie	-,096	-,058	-,142**	-,383**	1																		
Koopwoning	Correlatie	,485**	-,060	-,016	,253**	-,201**	1																	
Inkomen	Correlatie	,389**	-,085	-,102	,250**	-,121	,390**	1																
Uitkering	Correlatie	-,192**	,052	,022	,053	,075	-,307**	-,331**	1															
Partner	Correlatie	,307**	-,037	,073	,095	-,127*	,449**	,323**	-,234**	1														
Kinderen	Correlatie	,286**	-,010	,076	,268**	,034	,269**	,250**	,033	,385**	1													
Werk	Correlatie	,348**	-,024	-,166*	,038	-,106	,406**	,508**	-,645**	,164*	,158*	1												
Schulden	Correlatie	-,313**	,007	,021	-,076	,089	-,294**	-,246**	,232**	-,168*	-,101	-,335**	1											
Hoogte schulden	Correlatie	,085	-,065	-,004	-,005	,103	-,066	-,016	-,012	-,041	-,071	-,047	,379**	1										
Gebruik softdrugs	Correlatie	-,533**	,046	-,081	-,275**	-,033	-,338**	-,213**	,127	-,394**	-,299**	-,162*	,224**	-,057	1									
Gebruik harddrugs	Correlatie	-,102	-,101	-,040	-,262**	,405**	-,196*	-,210**	,126	-,144*	-,015	-,147*	,139	,015	-,004	1								
Recidive hennep teelt	Correlatie	,198**	-,042	-,100	-,006	,106	,094	,211**	-,146*	,017	,062	,168*	,072	,288**	-,058	-,114	1							
Delict omtrent harddrugs	Correlatie	-,232**	-,020	-,054	-,276**	,333**	-,246**	-,184*	,192**	-,155*	,036	-,116	,040	-,043	,178*	,296**	-,018	1						
Vermogensdelicten	Correlatie	-,073	-,124	-,109	-,315**	,811**	-,180*	-,089	,095	-,071	,064	-,141*	,146*	,096	-,034	,350**	,029	,285**	1					
Geweldsdelicten	Correlatie	-,076	-,026	-,128*	-,324**	,541**	-,160*	-,188*	-,079	-,099	-,087	-,010	-,071	-,034	,051	,005	,013	,154*	,145*	1				
Opiumdelicten	Correlatie	-,011	-,085	-,030	-,204**	,433**	-,130	-,161*	,020	-,018	,083	,003	,165*	,215**	,074	,179*	,385**	,376**	,298**	,092	1			
WWM delicten	Correlatie	-,117	,030	-,108	-,220**	,583**	-,137	-,073	-,044	-,126	-,048	,059	-,071	,003	,091	,282**	-,016	,279**	,352**	,510**	,260**	1		
Duur criminele carrière	Correlatie	-,079	-,171**	-,213**	-,510**	,571**	-,038	-,059	,042	-,069	,033	-,060	,176**	,116	,135*	,292**	,246**	,159*	,459**	,279**	,465**	,259**	1	

** Significant bij p <0,01, * Significant bij p <0,05; tweezijdige toets

5.2 Analyse ontbrekende waarden op de afhankelijke variabele

Aangezien er enkele ontbrekende waarden zijn op de afhankelijke variabele, is het zinvol om te toetsen of de groep daders waarvan bekend is of het om een kleine hennepteler of grote hennepteler systematisch afwijkt van de groep daders waarvan het niet bekend is. De variabelen met een continue schaal worden getoetst met de t-toets met onafhankelijke steekproeven. De resultaten hiervan zijn weergegeven in tabel 4. Uit de toetsing blijkt dat er geen significante verschillen bestaan tussen daders waarvan wel bekend is of het kleine hennepteler of grote henneptelers zijn en daders waarvan het niet bekend is, betreffende het inkomen per maand, de leeftijd bij het eerste delict, de som van het totaal aantal feiten, het aantal gepleegde vermogensdelicten, het aantal gepleegde geweldsdelicten, het aantal gepleegde delicten omtrent de wet wapen en munitie en aantal gepleegde opiumdelicten. Wat de hoogte van de schulden betreft, bestaat er wel een significant verschil. Dit houdt in dat de henneptelers waarvan niet bekend is of ze kleine hennepteler of grote hennepteler zijn significant lagere schulden hebben dan daders waarvan wel bekend is of ze kleine hennepteler of grote hennepteler zijn. Dit geldt eveneens voor de duur van de criminele carrière en leeftijd eerste delict. Daders waarvan niet bekend is of ze kleine hennepteler of grote hennepteler zijn, hebben dus een kortere criminele carrière dan de daders waarvan het wel bekend is.

Tabel 4: Toetsresultaten van de analyse van de continue onafhankelijke variabelen tussen de ontbrekende waarden versus niet ontbrekende waarden op de afhankelijke variabele kleine henneptelers en grote henneptelers

<i>Variabele</i>	<i>Gemiddelde (SD) omvang bekend</i>	<i>Gemiddelde (SD) omvang onbekend</i>	<i>T waarde</i>	<i>P (kans)</i>	<i>N totaal (missings)</i>
Inkomen per maand	1066 (838)	1122 (269)	-,41	,698	179 (190)
Leeftijd eerste delict	28,7 (28,9)	28,9 (13,7)	-,11	,912	366 (3)
Som totaal aantal gepleegde feiten	8,2 (11,6)	9,40 (20,5)	-,56	,578	366 (3)
Totaal aantal gepleegde vermogensdelicten	3,6 (7,7)	2,1 (3,9)	1,21	,247	244 (25)
Totaal aantal gepleegde geweldsdelicten	1,3 (2,7)	2,0 (2,53)	-,95	,360	244 (25)
Totaal aantal gepleegde delicten omtrent de wet wapen en munitie	0,2 (0,7)	0,6 (1,8)	-1,36	,202	244 (25)
Totaal aantal gepleegde opiumdelicten	1,8 (1,6)	2,3 (1,6)	-,92	,379	244 (25)
Hoogte van de Schulden	14404 (37785)	4167 (4665)	3,00	,004	184 (185)
Duur criminele carrière	9,1 (9,9)	6,3 (8,1)	2,70	,008	366 (3)

Om te achterhalen of de twee groepen van de afhankelijke variabelen; de ontbrekende waarden en niet ontbrekende waarden significant op de categorische variabelen afwijken wordt de chi-kwadraattoets uitgevoerd. In tabel 5 worden hiervan de resultaten weergegeven. Uit de toetsing blijkt dat de daders waarvan wel bekend is of ze kleine hennepeler of grote hennepeler zijn niet verschillen met de daders waarvan dat niet bekend is op de variabelen geboorteland, geslacht, woning, uitkering, partner, kinderen, arbeidssituatie, schulden, gebruik softdrugs, gebruik harddrugs, motief, en recidive hennepeteelt. De enige variabele waarbij bijna systematisch verschil is gevonden tussen de ontbrekende waarden en niet ontbrekende waarden op de afhankelijke variabele kleine hennepeler of grote hennepeler betreft delict omtrent harddrugs.

Tabel 5: Toetsresultaten van de analyse van de dichotome onafhankelijke variabelen tussen de ontbrekende waarden en de niet ontbrekende waarden op de afhankelijke variabele kleine hennepelers en grote hennepelers

<i>Variabele</i>	<i>x² waarde</i>	<i>Niet ontbrekende waarden (%)</i>	<i>Ontbrekende waarden (%)</i>	<i>P (kans)</i>	<i>N totaal (missings)</i>
Buitenland	1,04	23,0	28,3	,308	366 (3)
Vrouw	,01	10,6	10,9	,939	366 (3)
Koopwoning ^a	,01	42,5	40,0	,911	205 (164)
Uitkering ^a	3,08	37,2	10,0	,079	271 (98)
Partner ^a	,21	45,7	37,5	,647	240 (129)
Kinderen ^a	,40	44,9	55,6	,530	225 (144)
Werk ^a	,02	52,4	50,0	,895	239 (130)
Schulden ^a	,03	60,6	57,1	,853	233 (136)
Gebruik softdrugs ^a	,55	37,0	50,0	,457	216 (153)
Gebruik harddrugs ^a	1,19	12,0	25,0	,276	216 (153)
Recidive hennepeteelt ^a	,01	28,4	30,0	,912	246 (123)
Delict omtrent harddrugs ^a	3,92	13,0	33,3	,048	243 (126)

^a Deze variabelen voldoen niet aan de voorwaarde van de chi-kwadraattoets betreffende een aantal van 5 in een kolom

5.3 Analyse responsgroep

Het doel van deze scriptie is om te achterhalen of er significante verschillen bestaan tussen de kleine hennepelers en grote hennepelers. Om dit te onderzoeken wordt er gebruik gemaakt van de t-toets met onafhankelijke steekproeven, de chi-kwadraattoets en de logistische regressie. Hieronder zullen de resultaten van deze analyses apart worden besproken in de verschillende paragrafen. Tot slot worden de toetsen naast elkaar gelegd en zal er een korte beschrijving worden weergegeven over de recidiverende hennepelers uit de dataset.

5.3.1 T-toets

Met behulp van de t-toets met onafhankelijke steekproeven wordt gekeken of er systematische verschillen bestaan tussen de gemiddelden op de continue variabelen van de kleine henneptelers en grote henneptelers. Uit de analyse dat in tabel 6 wordt weergegeven blijken er systematische verschillen te zijn op de variabelen leeftijd eerste delict en inkomen per maand. Daarentegen blijken er geen systematische verschillen te bestaan tussen beiden groepen wat betreft het totaal aantal gepleegde feiten, hoogte van de schulden, het totaal aantal gepleegde vermogensdelicten, geweldsdelicten, opiumdelicten, delicten omtrent de wet wapen en munitie en de duur van de criminele carrière.

Aangezien het hier gaat om een t-toets worden de onafhankelijke variabelen apart getoetst. Dit houdt in dat er geen rekening wordt gehouden met de eventuele samenhang tussen enkele onafhankelijke variabelen. In de theorie sectie werd het bijvoorbeeld al duidelijk dat het inkomen per maand sterk samenhangt met het hebben van een partner en kinderen. Wanneer deze twee variabelen gezamenlijk getoetst worden, dan ligt het voor de hand dat het significantieniveau van één of beide variabelen zal veranderen. De logistische regressie voorkomt bovenstaand probleem omdat deze toets controleert voor alle variabelen die zijn meegenomen. Hierover is in sectie 4.6.3 meer te lezen en zal in sectie 5.3.4 meer informatie gegeven worden.

Tabel 6: Toetsresultaten van de analyse van de continue variabelen op de afhankelijke variabele kleine henneptelers en grote henneptelers

<i>Variabele</i>	<i>Gemiddelde (SD) kleine henneptelers</i>	<i>Gemiddelde (SD) grote henneptelers</i>	<i>T waarde</i>	<i>P (kans)</i>	<i>N totaal</i>
Leeftijd eerste delict	25,7 (12,7)	31,03 (12,9)	-3,19	,002	274 (95)
Inkomen per maand	727 (526)	1376,62 (945,4)	-5,67	<,001	174 (195)
Totaal aantal gepleegde delicten	9,4 (13,1)	7,14 (10,2)	1,56	,121	274 (95)
Hoogte van de schulden	9762 (33411)	16591 (39621)	-1,20	,234	178 (191)
Totaal aantal gepleegde vermogensdelicten	4,2 (9,4)	3,11 (5,7)	1,08	,283	233 (136)
Totaal aantal gepleegde geweldsdelicten	1,5 (3,2)	1,06 (2,2)	1,13	,260	233 (136)
Totaal aantal gepleegde opiumdelicten	1,9 (1,8)	1,82 (1,4)	,17	,865	233 (136)
Delicten omtrent de wet wapen en munitie	,3 (,9)	,14 (,5)	1,72	,087	233 (136)
Duur criminele carrière	9,98 (9,9)	8,41 (9,8)	1,30	,192	233 (136)

5.3.2 Chi-kwadraattoets

Voor de categorische variabelen in dit onderzoek wordt een chi-kwadraattoets uitgevoerd. De resultaten die in tabel 7 weergegeven worden laten zien dat er systematische verschillen tussen de twee groepen henneptelers

bestaan betreffende de variabelen woonsituatie, het al dan niet hebben van een uitkering, partner, kinderen, werk, schulden, gebruik van softdrugs, motief, recidive hennepteelt en delicten omtrent harddrugs. Uit de analyse blijkt eveneens dat voor de variabelen geboorteland, geslacht en gebruik harddrugs geen systematische verschillen bestaan tussen de twee groepen henneptelers.

Tabel 7. Toetsresultaten van de analyse van de dichotome variabelen op de afhankelijke variabele kleine henneptelers en grote henneptelers

Variabele	χ^2 waarde	Kleine henneptelers (%)	Grote henneptelers (%)	P (kans)	N totaal (missings)
Buitenland	,78	20,5	25,0	,378	274 (95)
Vrouw	1,49	13,1	8,6	,222	274 (95)
Koopwoning	47,11	17,0	65,1	<,001	200 (169)
Partner	21,85	28,4	59,2	<,001	232 (137)
Kinderen	17,73	29,7	58,3	<,001	216 (153)
Werk	27,96	33,0	68,0	<,001	231 (138)
Schulden	22,10	78,7	47,7	<,001	226 (143)
Uitkering	9,63	47,8	29,1	,002	261 (108)
Gebruik softdrugs	58,98	67,0	15,0	<,001	208 (161)
Recidive hennepteelt	9,25	18,9	36,8	,002	236 (133)
Delicten omtrent harddrugs	12,39	21,3	5,7	<,001	231 (138)
Gebruik harddrugs	2,18	15,9	9,2	,140	208 (161)

^a Deze variabelen voldoen niet aan de voorwaarde van de chi-kwadraattoets betreffende een aantal van 5 in elke kolom.

Net als de resultaten van de t-toets (tabel 6), laten de resultaten van chi-kwadraattoets (tabel 7) zien dat er op de meeste variabelen significante verschillen bestaan. Aan de hand van de logistische regressie zal duidelijk worden welke variabelen significant blijven en dus een echt verband hebben met de grootte van de hennepteelt. In sectie 5.3.3 en 5.3.4 wordt weergegeven welke variabelen een schijnverband hebben met de grootte van de hennepteelt, en welke variabelen een echt verband.

5.3.3 Logistische regressie

Tot slot zijn de vier categorieën met de daarbij behorende variabelen apart getoetst aan de hand van de logistische regressie. Hierdoor zijn er in eerste instantie vier logistische regressies uitgevoerd, onderverdeeld in de vier categorieën. Op deze manier wordt per categorie bekeken welke variabelen significant blijven, terwijl ze worden gecontroleerd voor gerelateerde variabelen uit dezelfde categorie. In tabel 8 worden de resultaten weergegeven. Beginnend bij de categorie persoonlijke kenmerken, kan er uit de logistische regressie geconcludeerd worden dat zowel geboorteland als geslacht geen significante voorspellers zijn voor het indelen

van de hennepteler als kleine of grote hennepteler. Inhoudelijk betekent dit dat mannen en mensen die geboren zijn in het buitenland hebben geen grotere kans hebben om grote hennepteler te zijn dan vrouwen en mensen die geboren zijn in Nederland.

Tabel 8: Resultaten logistische regressie van de categorie persoonlijke kenmerken met kleine henneptelers en grote henneptelers als afhankelijke variabele

<i>Variabele</i>	<i>B (S.E.)</i>	<i>P (kans)</i>
Buitenland	-,224 (.294)	,447
Vrouw	,448 (.397)	,260

* N totaal is voor dit model 274

Een vervangende maat voor de R kwadraat, oftewel de maat die aangeeft hoe goed het model de geobserveerde waarden voorspelt is de Nagelkerk R Square. Voor het model met enkel en alleen de persoonlijke kenmerken is de Nagelkerk R Square ,010. Dit is een lage waarde, en geeft aan dat de twee variabelen tezamen geen goede voorspelling kunnen geven. Dit is niet opmerkelijk te noemen aangezien deze variabelen geen verband hebben met de grootte van de hennepteelt, wat in de t-toets al naar voren kwam.

Gezien de logistische regressie van de categorie thuissituatie (tabel 9) kan er geconcludeerd worden dat zowel kinderen als de woonsituatie goede voorspellers zijn voor het indelen van de hennepteler als kleine of grote hennepteler. De gegevens geven aan dat de kans op het zijn van een grote hennepteler significant groter is als de hennepteler kinderen heeft en in een koopwoning woont. Het al dan niet hebben van een partner blijkt geen significante voorspeller te zijn voor het zijn van een grote hennepteler. Dit kan een gevolg zijn van het meenemen van de variabele kinderen in het model. Mogelijk heeft het al dan niet hebben van kinderen gecontroleerd voor het al dan niet hebben van een partner. De Nagelkerk R Square is ,286 en dus is het model met de variabelen omtrent de thuissituatie beter dan het model met de persoonlijke kenmerken.

Tabel 9: Resultaten logistische regressie van de categorie thuissituatie met kleine henneptelers en grote henneptelers als afhankelijke variabele

<i>Variabele</i>	<i>B (S.E.)</i>	<i>P (kans)</i>
Partner	,69 (.68)	,310
Kinderen	-1,27 (.63)	,044
Koopwoning	-1,15 (.33)	,001

* N totaal is voor dit model 274

De logistische regressie van de categorie financiële situatie (tabel 10) laat zien dat het hebben van een uitkering en werk geen significante voorspellers zijn voor het indelen van kleine henneptelers en grote henneptelers. Henneptelers die geen schulden hebben behoren daarentegen eerder tot grote henneptelers dan hennepteler met schulden. Daarnaast blijkt dat grote henneptelers een significant hoger inkomen hebben dan kleine henneptelers. Opvallend is de positieve B waarde van de hoogte van de schulden in de logistische regressie. Deze positieve

waarde (eveneens licht significant) betekent dat grote henneptelers significant hogere schulden hebben dan kleine henneptelers wanneer er gecontroleerd wordt voor andere variabelen. Gezien het gegeven dat kleine henneptelers een hogere kans hebben op schulden dan grote henneptelers, is dat opmerkelijk te noemen. De variabele hoogte schulden is echter niet significant in tabel 6, waarin de resultaten van de t-toets worden weergegeven. De Nagelkerke R Square is ,293, en daarmee geeft in vergelijking met het model van de persoonlijke kenmerken en het model van de thuissituatie, het model van de financiële situatie de beste voorspelling wie op basis van de onafhankelijke variabelen kleine hennepteler of grote hennepteler is.

Tabel 10: Resultaten logistische regressie van de categorie financiële situatie met kleine henneptelers en grote henneptelers als afhankelijke variabele

Variabele	B (S.E.)	P (kans)
Werk	-1,00 (.55)	,069
Inkomen per maand	1,00 (.31)	,001
Schulden	1,68 (.48)	<,001
Hoogte schulden	1,73 (.86)	,045
Uitkering	,70 (.76)	,357

*N totaal is voor dit model 274

Tot slot laat de logistische regressie van de categorie criminele carrière (tabel 11) zien dat er een tweetal significante onafhankelijke variabelen zijn, namelijk het gebruik van softdrugs en het motief schulden. Gezien de B waarden betekent dit inhoudelijk dat het aandeel softdrugsgebruikers groter is onder grote henneptelers dan onder kleine henneptelers, en dat het motief ‘schulden’ significant vaker gebruikt wordt door kleine henneptelers dan door grote henneptelers. De overige onafhankelijke variabelen laten geen significantie zien en kunnen dus inhoudelijk niet aangeven of iemand een kleine hennepteler of grote hennepteler is. De Nagelkerke R Square is voor deze categorie ,493, en daarmee ten opzichte van de andere drie categorieën de categorie met het beste voorspellende model. Dit is niet geheel opmerkelijk te noemen omdat een hoger aantal variabelen in een model veelal leidt tot een betere voorspelling.

Tabel 11: Resultaten logistische regressie van de categorie criminele carrière met kleine henneptelers en grote henneptelers als afhankelijke variabele

Variabele	B (S.E.)	P (kans)
Leeftijd eerste delict	,02 (.01)	,235
Duur criminele carrière	,02 (.02)	,329
Som totaal aantal gepleegde delicten	-,00 (.02)	,705
Recidive hennepteelt	-1,20 (.74)	,105
Delict gepleegd omtrent harddrugs	,80 (.69)	,247
Gebruik softdrugs	1,40 (.67)	,035

Gebruik harddrugs	-,08 (.61)	,897
Motief		
ontkent		
eigen gebruik	,63 (.55)	,256
schulden	-3,51 (1,15)	,002
financieel gewin	-,49 (.44)	,273

*N totaal is voor dit model 274

Naar aanleiding van de bovenstaande vier logistische regressies zijn de significante variabelen tezamen gebracht in de vijfde logistische regressie. Het doel hiervan is om een zo compleet en goed mogelijk model te maken om zodoende goede voorspellingen te kunnen doen welke hennepteler tot welke groep behoort. Uiteindelijk is het doel hiervan om te achterhalen welke variabelen een schijnverband, en welke variabelen een echt verband hebben met de grootte van de hennepteelt. Aan de hand van dit model wordt eveneens aangegeven aan welke kleine henneptelers de politie aandacht moet schenken omdat zij zich kunnen ontwikkelen naar de grote hennepteelt. De Nagelkerke R Square is voor dit model ,567. Ten opzichte van de rest van de modellen levert dit model de beste verklaring waarom henneptelers klein of groot zijn op basis van de gebruikte onafhankelijke variabelen. In sectie 5.3.4 *schijnverbanden en echte verbanden* zullen de variabelen die in tabel 12 worden weergegeven nader worden besproken. Dit gebeurt aan de hand van tabel 3 waarin de correlaties tussen de onafhankelijke variabelen staan en die de mogelijke verklaring bieden waarom sommige variabelen hun significantie kwijtraken in de logistische regressie (categorie en de uiteindelijke). Deze variabelen hebben mogelijk een schijnverband met de grootte van de hennepteelt.

Tabel 12: Resultaten uiteindelijke logistische regressie van de significante variabelen tezamen met kleine henneptelers en grote henneptelers als afhankelijke variabele

<i>Variabele</i>	<i>B (S.E.)</i>	<i>P (kans)</i>
Kinderen	-,80 (.50)	,107
Koopwoning	-1,12 (.42)	,008
Inkomen per maand	,86 (.34)	,011
Schulden	1,33 (.74)	,070
Hoogte schulden	1,98 (.78)	,012
Gebruik softdrugs	,42 (.46)	,371
Motief		
Ontkent		
Eigen gebruik	,82 (.64)	,200
Schulden	-3,38 (1,51)	,025
Financieel gewin	,138 (.75)	,854

*N totaal is voor dit model 274

Uit de classificatietabel van het model met de relevante en eventueel significante variabelen tezamen is op te maken dat er in totaal 56 henneptelers verkeerd geclassificeerd zijn. Hiervan zijn 31 henneptelers in werkelijkheid kleine hennepteler, maar zouden ze volgens het model worden geschaard onder de grote henneptelers. Gezien figuur 3 zijn er twee henneptelers in het databestand die opmerkelijk zijn. Dat zijn de twee

uiterst rechtse personen in de figuur. Ze hebben waarde 0, wat inhoudt dat het hier gaat om kleine henneptelers, maar die volgens het model toch voorspeld worden als grote henneptelers. Het gaat hier om henneptelers die op basis van bepaalde waarden op de variabelen meer overeenkomen met het profiel van de grote hennepteler. Mogelijk zijn dit de zogeheten kleine hennepteler die kunnen uitgroeien tot grote henneptelers aangezien ze beschikken over bepaalde persoonlijke en contextuele kenmerken. Als de terugkoppeling wordt gemaakt naar de probleemstelling, dan zijn het met name deze 31 henneptelers waaraan de politie eventueel aandacht zou moeten schenken. Aangezien in deze scriptie deze kleine henneptelers niet verder worden bestudeerd, kan er nog geen antwoord worden gegeven op de probleemstelling. Maar gezien de informatie die er nu over bekend is geworden, zijn er al belangrijke stappen gezet

De overige 25 van de 56 niet goed geclassificeerde henneptelers betreffen henneptelers die aan de hand van het model kleine hennepteler zouden zijn, maar in de werkelijkheid grote henneptelers zijn. De verklaring kan zijn dat het hier om henneptelers gaan die in werkelijkheid niet de eindverantwoordelijken zijn van de plantage. Het lijkt aannemelijker om te veronderstellen dat het hier om uitvoerende henneptelers gaat die in opdracht van exploitanten werken. Deze uitvoerende henneptelers komen op basis van hun persoonlijke en contextuele kenmerken overeen met het profiel van kleine hennepteler. Te denken valt aan het hebben van een koopwoning en hoge schulden. In deze scriptie is eerder al informatie gegeven over katvangers. Het is goed mogelijk dat deze 25 henneptelers enkele katvangers betreffen. Zij zijn immers in opdracht van een exploitant aan het werk, en lopen de kans eerder opgepakt te worden.

Tabel 13: Classificatietabel van de vijfde logistische regressie

Geobserveerd	Voorspeld		Percentage correct
	Klein	Groot	
Klein	91	31	74,6
Groot	25	127	83,6

*The cut value is ,50

5.3.4 Schijnverbanden en echte verbanden

In deze scriptie is ervoor gekozen om zowel t-toetsen/ chikwadraattoetsen als logistische regressies uit te voeren. Aan de hand van de t-toets is het mogelijk om per continue variabele te kijken in hoeverre een voorspelling gemaakt kan worden wie op basis van een bepaalde waarde op de variabele behoort tot de kleine henneptelers of grote henneptelers. Hetzelfde principe is gedaan voor de categorische variabelen door middel van de chi-kwadraattoets. Beide toetsen controleren echter niet voor andere onafhankelijke variabelen. Om deze reden is ervoor gekozen om eveneens logistische regressies uit te voeren. Logistische regressies controleren namelijk wel voor andere variabelen, en leiden daarom uiteindelijk naar de meest voorspellende variabelen. De keuze voor beide soorten toetsen is bewust gemaakt. In eerste instantie laten t-toetsen/chi-kwadraattoetsen immers zien welk effect de onafhankelijke variabelen afzonderlijk hebben met de grootte van de hennepteelt. Variabelen die op basis van deze toetsen een significant effect laten zien, maar vervolgens niet meer significant zijn in de logistische regressie hebben klaarblijkelijk een schijnverband met de grootte van de hennepteelt.

De logistische regressies zijn allereerst per categorie uitgevoerd. Hierdoor is er inzicht gekomen welke variabelen in de betreffende categorie van waarde is bij het voorspellen welke hennepteler eerder tot de kleine henneptelers of grote henneptelers behoort. Bovendien is in deze scriptie naar aanleiding van de vier logistische regressies, een logistische regressie uitgevoerd met de significante variabelen tezamen. Afgezien van de categorie persoonlijke kenmerken, is gebruik gemaakt van één of meerdere variabelen uit een categorie. Hierdoor is er een model tot stand gekomen met zeer uiteenlopende variabelen die tezamen een goede voorspelling geeft welke henneptelers eerder kleine hennepteler of grote hennepteler zijn. Daarmee is meteen de eerste stap gezet bij het beantwoorden van de probleemstelling: *Welke kleine henneptelers kunnen de ontwikkeling maken naar de grote hennepteelt, en moeten daarom nauwlettend in de gaten worden gehouden door de politie?* Immers, wanneer het bekend is welke variabelen van voorspellende waarde zijn, en hoe de hennepteler moet scoren op die variabelen om grote hennepteler te zijn, dan ontstaat de mogelijkheid om aan te geven waarover de kleine hennepteler zou moeten beschikken om door te groeien naar grote hennepteler.

Zoals hierboven al duidelijk werd, laten de t-toetsen en chi-kwadraattoetsen aan de ene kant en de logistische regressies aan de andere kant verschillende resultaten betreffende significantie zien. Dit gaat op voor de variabelen partner, kinderen, arbeidssituatie, uitkering, schulden, hoogte van de schulden, leeftijd eerste delict en recidive binnen de hennepteelt. Met uitzondering van de hoogte van de schulden, zijn de overige variabelen significant in de t-toets of chi-kwadraattoets, maar niet in de logistische regressie. In dit geval kan er gesproken worden van variabelen die een schijnverband hebben met de grootte van de hennepteelt. De variabelen woning, inkomen per maand en motief zijn in elke toets significant en hebben dus een echt verband met de grootte van de hennepteelt.

Hieronder zullen in tabel 14 de variabelen worden weergegeven die in een enkele toets significant zijn, en dus een schijnverband hebben met de grootte van de hennepteelt. In hoofdstuk 6 waarin de conclusie en discussie wordt besproken zal aan de hand van figuur 4 worden weergegeven welke variabelen consistent zijn in alle toetsen, en dus een al dan niet echt verband hebben met de grootte van de hennepteelt. De afzonderlijke gepleegde delicten vermogen, geweld en opium en delicten omtrent de wet wapen en munitie worden niet afzonderlijk in de logistische regressie meegenomen aangezien de variabele totaal aantal gepleegde delicten

veelal met de afzonderlijke variabelen overlappen.

Tabel 14: Variabelen die enkel in sommige toetsen significant zijn in relatie tot de afhankelijke variabele kleine en grote henneptelers en dus een schijnverband hebben met de grootte van de hennepteelt

Variabele	T-toets/ Chi-kwadraattoets		Uiteindelijke logistische regressie	
	P (kans)		B	P (kans)
Partner	<,001		x	x
Kinderen	<,001		-,80	,107
Koopwoning	<,001		-1,12	,008
Inkomen per maand	<,001		,86	,011
Arbeidssituatie	<,001		x	x
Schulden	<,001		1,33	,070
Hoogte schulden	,234		1,98	,012
Uitkering ^a	,002		x	x
Leeftijd eerste delict	,002		x	x
Delict omtrent harddrugs	<,001		x	x
Recidive hennepteelt	,002		x	x
Gebruik softdrugs	<,001		,42	,371

5.3.5 Samenvatting van de resultaten met oog op de hypotheses

In deze scriptie zijn veertien hypotheses geformuleerd. Zoals al eerder bleek, zijn sommige variabelen enkel in sommige toetsen significant. Deze scriptie omvat dus naar alle waarschijnlijkheid variabelen met een schijnverband, door enkel in de t-toets of chi-kwadraattoets significant te zijn. Hieronder zal per hypothese worden aangegeven of de hypothese volgens alle toetsen op basis van de data in deze scriptie aangenomen of verworpen kan worden, of dat de resultaten met kritische blik bekeken moeten worden aangezien enkele variabelen een schijnverband hebben.

De eerste twee hypotheses zijn voortgekomen uit de categorie persoonlijke kenmerken en luiden als volgt: (1a) Het aandeel mensen dat buiten Nederland geboren is, is groter onder de grote henneptelers dan onder de kleine henneptelers en (1b) Het aandeel vrouwen is groter onder de kleine henneptelers dan onder de grote henneptelers. Hypothese 1a kan volgens beide toetsen verworpen worden, wat betekent dat geboorteland geen enkel verband heeft met de grootte van de hennepteelt. Ditzelfde geldt voor hypothese 1b. De gehele categorie persoonlijke kenmerken heeft dus geen meerwaarde in de beantwoording van de probleemstelling.

Aan de hand van de categorie thuissituatie zijn drie hypotheses geformuleerd, namelijk (2a) Het aandeel mensen met een partner is groter onder grote henneptelers dan onder kleine henneptelers, (2b) Het aandeel mensen met kinderen is groter onder grote henneptelers dan onder kleine henneptelers en (2c) Het

aandeel mensen met een eigen woning is groter onder de grote henneptelers dan onder kleine henneptelers. Hypothese 2a kan niet op basis van de de logistische regressie worden aangenomen. De variabele partner kent dus een schijnverband met de grootte van de hennepteelt, aangezien de variabele wel significant is in de t-toets. Hypothese 2b kan op basis van de uiteindelijke logistische regressie niet worden aangenomen, wat betekent dat de variabele kinderen eveneens een schijnverband heeft met de grootte van de hennepteelt. Hypothese 2c kan tot slot volgens elke toets worden aangenomen. Henneptelers met een koopwoning hebben dus grotere kans om grote hennepteler te zijn dan mensen met een huurwoning. De mogelijke oorzaak dat partner en kinderen niet significant blijven kan te maken hebben met de sterke samenhang met woonsituatie. Gezien de correlatie tussen woning en kinderen ($,269^{**}$) en de correlatie tussen woning en partner ($,449^{**}$), maakt dit aannemelijk. Theoretisch gezien is bovenstaande conclusie niet geheel opmerkelijk te noemen. Immers, een koopwoning is veelal meer weggelegd voor mensen met een stabiel leven waarbij logischerwijs vaker partnerschap en kinderen hoort.

De categorie financiële situatie omvat vier hypothesen, namelijk (3a) Grote henneptelers hebben een hoger inkomen dan kleine hennepteler, (3b) Het aandeel werkenden is groter onder grote henneptelers dan onder kleine henneptelers, (3c) Kleine henneptelers hebben hogere schulden dan grote henneptelers en (3d) Het aandeel mensen met een uitkering is groter onder kleine henneptelers dan onder grote henneptelers. Hypothese 3a wordt aangenomen in alle toetsen. De variabele inkomen kent dus een echt verband met de grootte van de hennepteelt. Hypothese 3b kan niet worden aangenomen op basis van de uiteindelijke logistische regressie Dit betekent dat arbeidssituatie een schijnverband kent. Hypothese 3c verdient extra aandacht. Uit de toetsing blijkt namelijk dat grote henneptelers significant hogere schulden hebben dan kleine henneptelers, en niet andersom. De verklaring hiervoor kan gevonden worden in de verhalen van de grote henneptelers. De grote henneptelers hebben veelal een eigen onderneming gehad dat door uiteenlopende redenen failliet is geraakt. Hierdoor hebben de zelfstandige ondernemers zoveel schulden opgelopen dat alleen een grote kwekerij als oplossing kan gelden. Hypothese 3d kan op basis van de logistische regressie niet worden aangenomen. De variabele uitkering kent dus een schijnverband.

Kortom, enkele variabelen lijken volgens de t-toets of chi-kwadraat toets in eerste instantie een belangrijke voorspellende variabele te zijn. Wanneer deze variabelen vervolgens worden meegenomen in de logistische regressie verdwijnt de significantie en daarmee hun voorspellende waarde. Werk is een voorbeeld van een dergelijke variabele. Wanneer deze variabele wordt meegenomen in de logistische regressie van de categorie blijft de variabele niet significant. Uit tabel 3 blijkt dat het al dan niet hebben van werk sterk samenhangt met de variabelen schulden ($-,335^{**}$) en inkomen ($,508^{**}$). Dit is mogelijk de oorzaak dat het significante verband niet blijft bestaan. Schulden is een ander voorbeeld en blijft in de uiteindelijke logistische regressie niet significant. Hiervan moet de oorzaak gezocht worden bij de samenhang met variabelen uit de andere categorieën, waaronder woning ($-,294^{**}$).

De laatste vijf hypothesen zijn naar aanleiding van de categorie criminele carrière geformuleerd. Het betreft hier de hypothesen (4a) Grote henneptelers beginnen op latere leeftijd met criminaliteit dan kleine henneptelers, (4b) Kleine henneptelers hebben een langere criminele carrière dan grote henneptelers, (4c) Het aandeel mensen dat een of meerdere keren recidiveert binnen de hennepteelt is groter onder de kleine henneptelers dan onder de grote henneptelers, (4d) Het aandeel mensen dat harddrugs gebruikt is groter onder de kleine henneptelers dan onder de grote henneptelers en (4e) Het aandeel mensen dat 1 of meerdere keren delicten

hebben gepleegd omtrent harddrugs is groter onder grote henneptelers dan onder kleine henneptelers. Hypothese 4a wordt niet aangenomen in de logistische regressie (categorie), wat betekent dat leeftijd eerste delict een schijnverband heeft met de grootte van de hennepteelt. Hypothese 4b kan volgens geen enkele toets aangenomen worden. Er bestaat dus geen enkel verband tussen duur criminele carrière en de grootte van de hennepteelt. Hypothese 4c kan volgens de logistische regressies niet worden aangenomen. Recidive binnen de hennepteelt heeft dus een schijnverband met de grootte van de hennepteelt. Hypothese 4d kan op basis van de data in deze scriptie volgens elke toets verworpen worden. Tot slot kan hypothese 4e niet volgens de logistische regressies worden aangenomen. Delicten gepleegd omtrent harddrugs blijkt dus eveneens een schijnverband te hebben met de grootte van de hennepteelt.

De variabelen leeftijd eerste delict, recidive binnen de hennepteelt en duur criminele carrière zijn de variabelen die worden gebruikt in de hypothesen, maar enkel in sommige toetsen significant zijn. Een mogelijke oorzaak hiervan is dat deze variabelen sterk samenhangen met andere variabelen binnen en buiten de eigen categorie. In tabel 3 is af te lezen dat leeftijd eerste delict bijvoorbeeld sterk samenhangt met totaal aantal gepleegde delicten (-,383**) en recidive binnen de hennepteelt met hoogte schulden (,288**). Aangezien in de uiteindelijke logistische regressie en de logistische regressie van de categorie criminele carrière de meeste variabelen worden gebruikt, is hier het onderscheidingsvermogen voor elke afzonderlijke toets kleiner.

5.3.6 Beschrijving van recidiverende henneptelers

In deze scriptie gaat het om de vraag welke kleine henneptelers kunnen doorgroeien naar grote henneptelers. Om hiervoor de eerste stap te zetten is er allereerst twee daderprofielen geschetst, namelijk één van de kleine henneptelers en één van de grote henneptelers. Vervolgens is er gekeken welke systematische verschillen tussen beide groepen aangewezen kunnen worden. De probleemstelling richt zich specifiek op kleine henneptelers die eventueel door kunnen groeien naar de grote hennepteelt. Aangezien het hier dus om recidiverende henneptelers gaat, is het wenselijk om recidiverende henneptelers af te zetten tegen de niet recidiverende henneptelers en kort te sluiten of deze twee groepen systematisch van elkaar afwijken. In onderstaande tekst wordt getracht om op basis van de onafhankelijke variabelen in deze scriptie systematische verschillen aan te wijzen. Dit gebeurt aan de hand van de gegevens die bij de politie bekend zijn en die verzameld zijn aan de hand van het HKS, BVI-IB en BVH. Vervolgens is met behulp van deze gegevens t-toetsen en chi-kwadraattoetsen uitgevoerd om significante effecten te constateren.

Uit het databestand blijkt dat van 245 van de 274 henneptelers bekend is wie één of meerdere keren heeft gerecidiveerd binnen de hennepteelt. Van die 245 henneptelers heeft 175 niet gerecidiveerd en 70 wel. Er is gekozen voor dezelfde onafhankelijke variabelen als voorspellers voor het al dan niet recidiveren van één keer of meer binnen de hennepteelt. Aangezien de onafhankelijke variabelen bestaan uit continue variabelen en dummyvariabelen is er eveneens gekozen voor het gebruik van een t-toets en een chi-kwadraattoets. Uit tabel 15 waarin de resultaten van de T-toets worden weergegeven, blijkt dat alleen de variabelen duur criminele carrière, inkomen per maand, hoogte schulden en totaal aantal gepleegde opiumdelicten significant zijn. Afgezien van het gegeven dat recidiverende henneptelers een hoger inkomen hebben dan niet recidiverende henneptelers, zijn de overige resultaten niet opmerkelijk te noemen. Tabel 16 waarin de resultaten van de chi-kwadraattoets worden weergegeven laat significante resultaten zien voor arbeidssituatie en delict omtrent harddrugs. De overige

dichotome variabelen laten geen significantie zien, en hebben dus geen verband met recidive binnen de hennepcultuur.

Tabel 15: Resultaten t-toets niet recidiverende hennepcultuur versus recidiverende hennepcultuur

Variabele	Gemiddelde (SD)	Gemiddelde (SD)	T waarde	P (kans)
	Niet recidivisten	Recidivisten		
Leeftijd eerste delict	27,64 (14,23)	27,50 (12,98)	,07	,941
Duur criminele carrière	8,29 (8,83)	13,56 (10,90)	-3,94	<,001
Som totaal aantal gepleegde feiten	8,17 (11,77)	10,93 (,56)	-1,64	,111
Inkomen per maand	974 (564)	1192 (671)	-2,57	,019
Hoogte schulden	9597 (15409)	25746 (51244)	-3,77	,012
Totaal aantal gepleegde vermogensdelicten	3,46 (7,94)	3,90 (6,22)	-,42	,640
Totaal aantal gepleegde geweldsdelicten	1,28 (2,73)	1,35 (2,47)	-,18	,855
Totaal aantal gepleegde opiumdelicten	1,49 (1,16)	2,79 (2,01)	-6,31	<,001
Totaal aantal gepleegde delicten wet wapen en munitie	8,29 (8,83)	13,56 (10,90)	,25	,769

Tabel 16: Resultaten chi-kwadraattoets niet recidiverende hennepcultuur versus recidiverende hennepcultuur

Variabele	χ^2 waarde	niet recidiverenden (missings) (%)	recidiverenden (missings) (%)	P (kans)
Vrouw	2,12	12,0 (x)	5,7 (x)	,142
Buitenland	,45	24,0 (x)	20,0 (x)	,501
Partner	,19	37,7 (12,6)	38,6 (14,3)	,910
Kinderen	3,42	34,3 (16,6)	35,7 (25,7)	,181
Koopwoning	2,14	28,6 (24,0)	34,3 (28,6)	,343
Werk	6,18	41,1 (13,1)	55,7 (15,7)	,045
Schulden	1,29	49,1 (16,6)	57,1 (14,3)	,526
Uitkering	5,39	40,0 (1,1)	24,3 (1,4)	,067
Delict omtrent harddrugs	6,73	13,7 (1,7)	11,4 (8,6)	,035
Gebruik softdrugs	1,86	30,9 (25,1)	28,6 (18,6)	,395

6. Conclusie en discussie

In dit onderzoek staat het daderprofiel van de henneptelers centraal. Er is geprobeerd de persoonlijke kenmerken, thuissituatie, financiële situatie en de criminele carrière van de henneptelers uiteen te zetten, om vervolgens verschillen tussen twee groepen henneptelers aan te tonen. De twee groepen henneptelers zijn onderscheiden aan de hand van de grootte van de kwekerij waarvoor ze in 2010, 2011 en/of 2012 zijn berecht. Volgens het wetboek van strafrecht is er sprake van een grote kwekerij als er 200 planten of 500 gram cannabis aanwezig is in de kwekerij. Deze wettelijke norm is aangehouden om de henneptelers die betrokken zijn geweest bij een kwekerij in Groningen, onder te verdelen in kleine henneptelers en grote henneptelers.

Er is gebruik gemaakt van kwantitatieve analyse van gegevens van in totaal 274 henneptelers die in Groningen in 2010, 2011 en/of 2012 zijn berecht voor betrokkenheid bij een hennepkwekerij. In dit onderzoek is er aan de hand van t-toetsen met onafhankelijke steekproeven, chi-kwadraattoetsen en logistische regressies veertien hypothesen getoetst. Bij een logistische regressie wordt de kans op een gebeurtenis berekend, in dit geval de kans op een kleine hennepteler of grote hennepteler. Inhoudelijk betekent dit dat er gekeken is in hoeverre de variabelen van toegevoegde waarde zijn bij het voorspellen of iemand een kleine hennepteler of grote hennepteler is. Zoals al eerder is aangegeven; wanneer het bekend is welke variabelen van voorspellende waarde zijn, en hoe de hennepteler moet scoren op de betreffende variabelen om grote hennepteler te zijn, dan ontstaat de mogelijkheid om aan te geven waarover de kleine hennepteler zou moeten beschikken om door te groeien naar grote hennepteler.

De vier categorieën waarop de henneptelers geanalyseerd en onderscheiden worden, bevatten variabelen die gezamenlijk een antwoord geven op de volgende probleemstelling: *Welke kleine henneptelers kunnen de ontwikkeling maken naar de grote hennepteelt, en moeten daarom nauwlettend in de gaten worden gehouden door de politie?* Wanneer er enkel gekeken wordt naar de t-toets en chi-kwadraattoets kan er geconcludeerd worden dat kleine henneptelers en grote henneptelers veel met elkaar verschillen. Als er gekeken wordt naar de uiteindelijke logistische regressie, verschillen de kleine henneptelers en grote henneptelers enkel op het al dan niet hebben van een koopwoning, de hoogte van het inkomen en de schulden en het motief schulden. Grote henneptelers beschikken vaker over een koopwoning, hebben een hoger inkomen en hogere schulden dan kleine henneptelers. Dat grote henneptelers een hoger inkomen hebben dan kleine henneptelers is niet opmerkelijk te noemen, aangezien aan een grote kwekerij meer kosten zijn verbonden dan aan een kleine kwekerij. Hierbij moet niet gedacht worden aan een oorzaak-gevolg relatie, aangezien het inkomen van de henneptelers is vastgesteld aan de hand van een legale baan of uitkering. Kleine henneptelers geven vaker het motief schulden op dan grote henneptelers. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de overige onafhankelijke variabelen een schijnverband hebben met de grootte van de hennepteelt en dus niet van voorspellende waarde zijn in het zetten van de eerste stap in de beantwoording van de probleemstelling. Politieagenten zouden zich om deze reden dus niet blind moeten staren op de resultaten van de t-toets en chi-kwadraattoets en de kleine en grote henneptelers op basis van de onafhankelijke variabelen met een schijnverband moeten onderscheiden.

De literatuur en de kennis uit de praktijk komen dus niet geheel overeen met bovenstaande resultaten. De literatuur gaat namelijk onder meer uit van ouderen met werk die betrokken zijn bij de grote hennepteelt. Zij beschikken immers over een groter sociaal netwerk dan jongeren, en kunnen door middel van werk grote hoeveelheden illegaal verkregen geld, witwassen. Hierboven zijn enkele variabelen onder de loep genomen die de eerste aanzet geven voor de beantwoording van de probleemstelling. Gezien sectie 5.4.3 zal op elk moment de significante resultaten uit de t-toets en chi-kwadraattoets moeten worden weerlegd. Blijkbaar hangen sommige variabelen met elkaar samen, en kan er niet per variabele worden aangegeven of ze van voorspellende waarde zijn in de beantwoording van de probleemstelling.

Zoals in de inleiding al duidelijk werd, zijn er al een viertal onderzoeken gedaan die eveneens getracht hebben een daderprofiel te schetsen van henneptelers. Achtereensvolgens gaat het om de onderzoeken van Bovenkerk en Hogewind (2003), Van der Torre, Schaap, Cachet en Dijk (2006), Wouters, Korf en Kroeske (2007) en Siesling, Smeets en Spapens (2011). Deze onderzoeken hebben met name gekeken naar de economische/financiële situatie van de henneptelers. Met uitzondering van het onderzoek van Wouters et al., (2007), heeft de rest van de onderzoeken geschetst dat henneptelers met name personen zijn met schulden, een laag inkomen en een uitkering. Wouters et al., (2007) hebben echter aangetoond dat een deel van de henneptelers een midden en hoog inkomen heeft. Deze bevindingen komen overeen met de bevindingen in deze scriptie waarin is geconstateerd dat enkele grote henneptelers een hoog inkomen per maand hebben, namelijk van € 4.000 of hoger. Het onderzoek van Van der Torre et al., (2006) geeft daarbij aan dat henneptelers veelal een werkloos bestaan leiden. In deze scriptie heeft 52,3% van de henneptelers echter een betaalde baan, waarbij werd geconstateerd dat dit voornamelijk de grote henneptelers betreft.

Het onderzoek van Bovenkerk en Hogewind (2003) is van de vier bovengenoemde onderzoeken de enige die aandacht besteedt aan de thuissituatie. Uit het onderzoek blijkt dat henneptelers voornamelijk zonder partner en kinderen leven. In deze scriptie wordt dit gedeeltelijk ondersteund door aan te tonen dat 45,4% van de henneptelers een partner heeft en 45,3% kinderen. Daarnaast laat deze scriptie zien dat het met name de grote henneptelers zijn die een partner hebben, namelijk 59,2% ten opzichte van 28,4% onder de kleine henneptelers. Voor kinderen ziet de situatie er ongeveer hetzelfde uit met 58,3% grote henneptelers met kinderen en 29,7% kleine henneptelers met kinderen. Hieruit blijkt dat het wel degelijk van belang is om niet alle henneptelers gelijk te scharen, maar een onderscheid te maken in kleine henneptelers en grote henneptelers op basis van de thuissituatie.

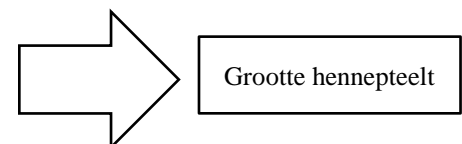
De onderzoeken van Van der Torre et al., (2006) en Siesling et al., (2011) besteden eveneens aandacht aan de overige criminele handelingen van de henneptelers. Volgens het onderzoek van Van der Torre, et al., (2006) staat de helft van de henneptelers bekend bij de politie voor andere delicten, en zou een deel ervan recidiveren binnen de hennepteelt. Het onderzoek van Siesling et al., (2011) ondersteunt deze bevinding niet, maar laat zien dat henneptelers nauwelijks eerdere contacten hebben gehad met de politie. Bovendien is volgens dit onderzoek de henneptelers gemiddeld ouder dan andere delinquenten. In deze scriptie is er geen bewijs gevonden dat kleine henneptelers en grote henneptelers verschillen in hun totaal aantal gepleegde delicten. Bovendien komen ze overeen met de typen delicten die ze gepleegd hebben. Te denken valt aan vermogens- en geweldsdelicten en delicten omtrent de wet wapen en munitie. Wanneer de kleine henneptelers en grote henneptelers tezamen worden genomen, laat deze scriptie zien dat er gemiddeld acht eerdere delicten per hennepteler zijn gepleegd.

Tot slot worden in de vier onderzoeken weinig gesproken over de etniciteit en het geslacht van de henneptelers. De enige twee onderzoeken die naar de etniciteit hebben gekeken, zijn de onderzoeken van Bovenkerk en Hogewind (2003) en Van der Torre et al., (2006). Beide onderzoeken gaan uit van met name henneptelers van Nederlandse afkomst, waarbij het onderzoek van Van der Torre et al., (2006) eveneens aangeeft dat er veel henneptelers van Turkse afkomst zijn. In deze scriptie wordt bevestigd dat henneptelers veelal van Nederlandse afkomst zijn. Daarnaast laat deze scriptie zien dat mannelijke henneptelers duidelijk in de meerderheid zijn.

Gezien de bovengenoemde vier onderzoeken, kan er geconcludeerd worden dat deze scriptie verder de diepte is ingegaan bij het schetsen van het daderprofiel van henneptelers. Deze scriptie heeft bijvoorbeeld in tegenstelling tot de andere vier onderzoeken aandacht besteed aan middelengebruik onder de henneptelers, delicten omtrent harddrugs, de duur van de criminele carrière en de hoogte van de schulden. Daarnaast heeft deze scriptie onderscheid gemaakt in kleine henneptelers en grote henneptelers, wat met name gezien de thuissituatie en financiële situatie zinvol is gebleken.

In figuur 4 is weergegeven hoe de onafhankelijke variabelen uiteindelijk volgens de resultaten in deze scriptie samenhangen met de grootte van de hennepteelt. In de figuur staat '-' voor kleine hennepteler en '+' voor grote hennepteler. Motief wordt niet meegenomen in figuur 4 omdat het een categorische variabele betreft. Één van de motieven is schulden en is in alle toetsen significant, waarbij kleine henneptelers het meer dan grote henneptelers aangeven als reden voor de hennepkwekerij.

<i>Variabele</i>	<i>T-toets/ chi- kwadraattoets</i>	<i>Log. regressie (categorie)</i>	<i>Uiteindelijke Log. regressie</i>
Buitenland	ns	ns	x
Geslacht	ns	ns	x
Partner	+	ns	x
Kinderen	+	+	ns
Koopwoning	+	+	+
Arbeidssituatie	+	ns	ns
Inkomen	+	+	+
Schulden	-	-	ns
Hoogte schulden	ns	+	+
Uitkering	-	ns	x
Leeftijd eerste delict	-	ns	x
Duur criminele carrière	ns	ns	x
Totaal aantal gepleegde delicten	ns	ns	x
Totaal aantal gepleegde vermogensdelicten	ns	x	x
Totaal aantal gepleegde geweldsdelicten	ns	x	x
Totaal aantal gepleegde opiumdelicten	ns	x	x

Totaal aantal gepleegde delicten wet wapen en munitie	ns	x	x
Gepleegde delicten omtrent harddrugs	ns	ns	x
Recidive binnen hennepsteelt	+	ns	x
Gebruik softdrugs	-	-	ns
Gebruik harddrugs	ns	ns	x

ns: niet significant

x: niet meegenomen in de toetsing

Figuur 4. Diagram van de resultaten van de onafhankelijke variabele ten opzichte van de afhankelijke variabele kleine hennepsteelers en grote hennepsteelers voor alle gebruikte toetsen.

6.1 Statistische onderbouwing

In hoofdstuk 5 is uitgebreid stil gestaan bij de opgenomen variabelen in deze scriptie en de geformuleerde hypothesen. Er is geconstateerd dat de toetswijze van invloed is op al dan niet significantie van sommige variabelen. Uiteindelijk zijn vier variabelen tot aan de laatste stap van de analyses significant. Het gaat hier om inkomen, koopwoning, hoogte van de schulden en het motief schulden. Dit zijn variabelen die een echt verband vertonen met de grootte van de hennepsteelt, en dus van toegevoegde waarde zijn in het zetten van de eerste stap naar de beantwoording van de probleemstelling. Inhoudelijk betekent dit dat de kans om grote hennepsteeler te zijn groter is wanneer iemand in een koopwoning woont in plaats van een huurwoning en een hoog inkomen en hoge schulden heeft. De kans om kleine hennepsteeler te zijn, is daarentegen groter wanneer iemand schulden als motief heeft.

Uit de analyses blijkt eveneens dat de variabelen partner, kinderen, arbeidssituatie, schulden, uitkering, leeftijd eerste delict, gebruik softdrugs en recidive binnen de hennepsteelt een schijnverband hebben met de grootte van de hennepsteelt. Ze zijn namelijk in de t-toets of chi-kwadraattoets wel significant, maar in de logistische regressie waarbij gecontroleerd wordt voor andere variabelen niet. Zoals al in sectie 5.3.5 werd aangegeven ligt de oorzaak waarschijnlijk bij de samenhang tussen variabelen uit verschillende categorieën. De variabelen geboorteland, geslacht, totaal aantal gepleegde delicten, delicten gepleegd omtrent harddrugs, duur criminele carrière en gebruik harddrugs hebben daarentegen geen enkele voorspellende waarde. Deze variabelen zijn namelijk in geen enkele toets significant. Dit betekent dat de kans om grote hennepsteeler te zijn of te worden niet afhangt van het geboorteland, geslacht, de hoeveelheid gepleegde delicten, de duur van de criminele carrière, het al da/n niet gebruiken van harddrugs en gepleegde delicten omtrent harddrugs.

6.2 Kanttekeningen

Deze scriptie kent enkele kanttekeningen, waarmee tijdens de interpretatie van de resultaten rekening gehouden moet worden. Allereerst moet in ogenschouw gehouden worden dat het hier om alle daders gaat die in het HKS

naar voren zijn gekozen in verband met de Opiumwet 3.1.B en 3.1.D. Aan de hand van de verhoren is vastgesteld of ze betrokken zijn geweest bij een hennepkwekerij, in plaats van bij het dealen van softdrugs. In de verhoren is vrijwel nooit naar voren gekomen of het om uitvoerende of eindverantwoordelijke hennep telers gaat. Uitvoerende hennep telers kunnen eventueel onder dwang van eindverantwoordelijke hennep telers bij een grote hennepkwekerij betrokken zijn geraakt. Ze zijn bang voor represailles van hun opdrachtgever, en verklaren daarom veelal dat ze de eindverantwoordelijken zijn. Naar eigen zeggen kregen ze geen hulp en werkten ze niet in opdracht van anderen. Evenmin wordt er verklaard dat ze lid zijn van een crimineel netwerk. Ze zouden geen andere hennep telers kennen en contacten hebben met andere personen uit de onderwereld (Spapens et al., 2007).

Dit onderzoek schaart deze uitvoerende hennep telers eveneens onder de groep grote hennep telers. Het is aannemelijk om te veronderstellen dat deze twee soorten geheel van elkaar verschillen, en dus eigenlijk onderscheiden hadden moeten worden. Daarbij lijkt het aannemelijker dat de uitvoerende hennep telers die eventueel onder dwang betrokken zijn geraakt bij een grote hennepkwekerij meer op een lijn liggen met de kleine hennep telers. Te denken valt aan de hoogte van de schulden, woonsituatie en het inkomen per maand.

De tweede kanttekening kan worden geplaatst bij de indeling van de twee groepen hennep telers. De indeling is gemaakt aan de hand van de wettelijke grens van 200 hennepplanten of 500 gram. Natuurlijk bevat de data dat in dit onderzoek wordt gebruikt hennep telers die opgepakt zijn voor betrokkenheid bij een hennepkwekerij met omstreeks 200 planten. Hennep telers die net het aantal van 200 niet bereiken, worden geschaard onder de kleine hennep telers, terwijl het goed mogelijk is dat tientallen planten enkele dagen voor de ontdekking om de een of andere reden verdwenen zijn. Als de politie enkele dagen eerder was geweest, zouden de betreffende hennep telers als grote hennep telers betiteld worden. De grens van 200 planten of 500 gram is dus zeer relatief en vraagt om een kritische blik. Wellicht veranderen de resultaten uit de analyses als er gebruik wordt gemaakt van een andere scheidingslijn. Of dit ook daadwerkelijk het geval is zou onderzocht moeten worden.

De laatste belangrijke kanttekening heeft te maken met de vraag in hoeverre de variabelen betrouwbaar zijn ingevuld. Informatie omtrent enkele variabelen zoals geslacht, leeftijd eerste en laatste delict en som aantal gepleegde delicten kunnen door middel van het HKS worden opgevraagd. Dit is door de politie bijgehouden en zou moeten berusten op de waarheid. Informatie over sommige variabelen in dit onderzoek is echter aan de hand van het verhoor verzameld. De daders hebben bijvoorbeeld zelf aangegeven wat hun inkomen is en of ze werk, een partner en kinderen hebben. Het blijft twijfelachtig of de daders volledig de waarheid vertellen of dat ze sociaal wenselijke antwoorden hebben gegeven.

6.3 Suggesties voor de politie

6.3.1 Omgaan met daderprofilering

Roy Hazelwood, voormalig FBI-agent specialist op het gebied van daderprofilering. Hij is ongeveer 20 jaar betrokken geweest als profiler bij honderden zaken. In verband met zijn leeftijd heeft hij de FBI verlaten, om vervolgens met andere collega's een eigen profilersgroep op te richten. Het gaat hier om de Criminal Investive Analysis dat wereldwijd informatie aan politie en justitie geeft omtrent daderprofilering. Zo geven ze advies over verhoorwijzen zodat de politie zoveel mogelijk informatie uit de dader kan halen. Uiteindelijk draait het hen om

één ding, namelijk menselijk gedrag.

Bij daderprofilering moet gedacht worden aan het opstellen van een profiel van een onbekende dader van een misdrijf. Het is alleen zinvol om een daderprofiel op te stellen als enkele deelonderzoeken zijn afgerond, maar de dader nog niet bekend is. Het is namelijk bij de profilering eerst zaak om over alle informatie te beschikken. Te denken valt aan getuigenverhoren en foto's van de locatie en de omgeving. Volgens Hazelwood is profilering te onderscheiden in vier stappen; wat is er gebeurd, waarom heeft de dader dit gedaan, zijn deze twee voorgaande vragen met elkaar te combineren, zo ja, wie heeft het misdrijf gepleegd? Oftewel, wie heeft het gedaan, met welk motief en waarom op deze wijze?

Hazelwood gaat ervan uit dat profilering geen absolute waarheden kent. Het is dus goed mogelijk dat een profilering ernaast kan zitten. Daderprofilering kan verder minder gemakkelijk worden ingezet bij een misdrijf zonder slachtoffer. Het wordt in dit geval moeilijker om iets te zeggen over de achtergrond van de dader en zijn/haar motieven. Dit gaat op voor hennep telers die geen direct slachtoffer maken. Dit betekent echter niet dat een daderprofilering niet bruikbaar is.

Daderprofilering moet dus niet overschat worden. Het is enkel een onderzoeksmiddel waarmee flexibel omgegaan moet worden. De opsporingsambtenaren moeten dus te allen tijde instaat zijn om de profilering naast zich neer te leggen. Opsporing en berechting dienen immers gebaseerd te zijn op feitelijk bewijs, waarbij profilering als hulpmiddel kan functioneren. Mocht de politie enkele daders op het oog hebben, dan kan daderprofilering eveneens ingezet worden om enkele verdachten af te schrijven omdat zij niet overeenkomen met het profiel. Mensen die zich bezig houden met daderprofilering, de zogeheten profilers kunnen advies geven over het type verhoor waaraan de dader wordt blootgesteld. Voor sommige daders werkt een harde aanpak, terwijl andere daders meer informatie loslaten als ze vriendelijker worden behandeld.

Het is iets van de laatste tijd dat de politie gebruik maakt van de wetenschap om zodoende de opsporing te verbeteren. In de praktijk komt het dus steeds vaker voor dat de recherche werkt aan de hand van wetenschappelijk inzichten. Tot voor kort was het met name de natuurwetenschappelijke kant dat geïntegreerd was in de opsporing. Hierbij moet gedacht worden aan het NFI die werkzaamheden verrichten ten behoeve van DNA, bloedmonster en weefsel. Momenteel wordt er steeds vaker gebruik gemaakt van de visie van sociale wetenschappers. Dit is gezien de literatuur niet verwonderlijk, aangezien elk misdrijf een rationeel aspect heeft waarbij motieven, frustraties, angst en gelegenheid een grote rol spelen. De beste manier zou zijn om een combinatie te maken van gedragsmatige aspecten en persoonlijke aspecten, DNA-technieken en geografische profilering. Daderprofilering zou dus primair binnen de politiegeledingen verder ontwikkeld moeten worden, om er vervolgens zinvol mee om te kunnen gaan.

Al met al lijkt daderprofilering een uitstekend hulpmiddel in de opsporing van daders. Het gaat erom dat het als hulpmiddel wordt gebruikt bij het oplossen van een misdrijf waarbij de dader (s) niet bekend is (zijn). Binnen de hennep teelt is hier soms sprake van. Er worden immers soms onbemande loodsen of woningen aangetroffen met een in werking zijnde hennepkwekerij. In enkele gevallen is het niet mogelijk om de dader via getuigen of wooncontracten op te sporen. Voor deze gevallen kan een daderprofiel van hennep telers zeer bruikbaar zijn.

6.3.2 Verzamelen van data

Om binnen de politie gebruik te maken van een daderprofilering zal de nationale politie moeten investeren in het verzamelen en vastleggen van informatie. Deze scriptie heeft aan de hand van het HKS, BVI-IB en BVH geprobeerd informatie in te winnen over de henneptelers. Hierbij is getracht om informatie omtrent de persoonlijke kenmerken, de thuis- en financiële situatie en de criminele carrière van de henneptelers uiteen te zetten, zodat het mogelijk werd een daderprofilering van kleine henneptelers en grote henneptelers te maken. Informatie over de persoonlijke kenmerken, waaronder geslacht en geboorteland en de criminele carrière, waaronder leeftijd eerste totaal aantal gepleegde delicten is met behulp van het HKS gemakkelijk te achterhalen. Het inwinnen van informatie over de thuis- en financiële situatie en enkele variabelen van de criminele carrière ging echter moeizaam. Dit heeft te maken met BVI-IB waarmee met behulp van BVH de verhoren van de henneptelers kan worden ingezien. In dit systeem is het noodzakelijk om elk persoon individueel op te zoeken. Voor deze scriptie betekende dit dat er 369 henneptelers door BVI-IB gehaald moesten worden om zodoende voldoende informatie te genereren.

Voor 95 van de 369 henneptelers die via het HKS naar voren kwamen in het jaar 2010, 2011 en/of 2012 was het niet mogelijk om het aantal planten waarmee ze zijn opgepakt te achterhalen. Voor de scriptie betekende dit dat deze henneptelers niet konden worden meegenomen in het onderzoek. Boven het aantal van 369 waren er nog enkele cases waarvan achteraf de zaak is geseponeerd of waarvan tijdens de verhoren duidelijk werd dat het niet ging om een hennepkwekerij, maar om het dealen van softdrugs. Deze cases zijn er vrijwel meteen uitgehaald omdat het onderzoek expliciet henneptelers bevat die voor het delict berecht zijn. Het zou zinvol zijn dat de politie deze mensen meteen uit het systeem haalt, zodat er geen onnodige tellingen ontstaan.

Over de overige 274 henneptelers die in dit onderzoek zijn meegenomen, is wisselende informatie aanwezig. Terwijl voor enkele henneptelers vrijwel alle variabelen gevuld konden worden, is dat voor vele henneptelers niet gelukt. Dit heeft voornamelijk te maken met de uiteenlopende verhoren van de henneptelers. In sommige verhoren is ruimte gemaakt voor het sociale verhoor waarin informatie wordt gevraagd over de thuis- en financiële situatie van de henneptelers, terwijl dat bij sommige verhoren niet is gebeurd. Hierdoor is de omvang van informatie niet voor elke hennepteler gelijk. Door de sociale verhoren bij elke dader af te nemen zal er voorkomen worden dat er uiteenlopende informatie bestaat over de daders. Hierbij moet echter wel in ogenschouw worden gehouden dat het verzamelen van extra informatie de nodige capaciteit en administratieve lasten van de politie vraagt (Schuilenburg & Van der Wagen, 2011).

Verder bleek al eerder dat het HKS enkel de criminele feiten en antecedenten verzamelt die gepleegd zijn in de drie noordelijke provincies Drenthe, Groningen en Friesland. Hierdoor ontstaat de kans dat er een vertekend beeld ontstaat van het totaal aantal gepleegde delicten door de hennepteler. Doordat de politie nu over is gegaan op de nationale politie zou het mogelijk moeten worden om de delicten die de daders gepleegd hebben in het gehele land aan elkaar te koppelen zodat er een compleet beeld ontstaat.

6.4 Vervolgonderzoek

In sectie 5.3.3 werd een eerste aanzet gegeven naar een vervolganalyse van de in totaal 56 verkeerd geclassificeerde henneptelers die naar voren kwamen. In de scriptie is op dit moment de suggestie gewekt dat 25 hiervan mogelijke katvangers zijn. Het zijn immers henneptelers die aan de hand van het model kleine hennepteler zouden zijn, maar in de werkelijkheid grote henneptelers zijn. Naar alle waarschijnlijkheid zijn dit

de uitvoerenden die op basis van hun persoonlijke en contextuele kenmerken overeen met het profiel van de kleine hennepteler. Te denken valt aan het hebben van een koopwoning, hoge schulden en een hoger inkomen. De overige 31 verkeerd geclassificeerde henneptelers zijn in werkelijkheid kleine henneptelers, maar zouden volgens het model worden geschaard onder de grote henneptelers. Het gaat hier om henneptelers die op basis van bepaalde waarden op de variabelen meer overeenkomen met het profiel van de grote hennepteler. Mogelijk zijn dit de zogeheten kleine henneptelers die kunnen uitgroeien tot grote henneptelers. Als de terugkoppeling wordt gemaakt naar de probleemstelling, dan zijn het met name deze 31 henneptelers waaraan de politie eventueel aandacht zou moeten schenken. Het is als vervolgonderzoek mogelijk om nader te bekijken wie deze 31 en 25 henneptelers zijn. Dit kan bijvoorbeeld gedaan worden door te achterhalen of deze 31 en 25 henneptelers significante verschillen laten zien op bepaalde onafhankelijke variabelen. Deze scriptie is dus in principe een aanzet geweest voor het in kaart brengen van kleine henneptelers die kunnen doorgroeien naar grote henneptelers. De daadwerkelijke beantwoording op de probleemstelling zal pas ontstaan naar aanleiding van bovengenoemd vervolgonderzoek.

Een tweede vervolgonderzoek kan gewijd worden aan de recidiverende henneptelers en niet recidiverende henneptelers die in deze scriptie naar voren zijn gekomen. In deze scriptie is enkel gebruikt gemaakt van de t-toets en chi-kwadraattoets voor het achterhalen van verschillen tussen beide groepen. Uit de scriptie blijkt echter dat deze twee toetsen niet controleren voor andere onafhankelijke variabelen, waardoor een mogelijk schijnverband van sommige variabelen over het hoofd wordt gezien. De logistische regressie controleert wel voor de overige variabelen. Het is dus mogelijk dat de variabelen die in deze scriptie significantie laten zien, in de logistische regressie niet meer significant zijn. Om te onderzoeken of dit daadwerkelijk het geval is, zal het uitvoeren van logistische regressies wenselijk zijn. Daarnaast is het interessant om hier nader op in te gaan door te onderzoeken of de recidiverende henneptelers rolontwikkeling hebben doorgemaakt. Volgens de literatuur (Kleemans & de Poot, 2007) in sectie 3.4.3 is het mogelijk dat henneptelers zich door bijvoorbeeld specialisatie ontwikkelen naar een hoger niveau. Of dit in de praktijk en in de gebruikte dataset van de scriptie eveneens voorkomt, is niet onderzocht. Het is een idee om te achterhalen of de recidiverende henneptelers zich ontwikkeld hebben in de grootte van de kwekerij of in de functie die ze binnen de hennepteelt bekleeden.

Tot slot is in deze scriptie enkel gebruik gemaakt van kwantitatieve analyses. Dit heeft geleid tot duidelijke afgebakene operationalisaties en uitspraken over belangrijke variabelen die voorspellende waarde hebben. Ondertussen is er geen gelegenheid geweest om de kwantitatieve uitkomsten volledig te valideren. Het is daarom een idee om in vervolgonderzoek eveneens een kwalitatieve analyse te gebruiken om meer inhoud te geven aan de kwantitatieve resultaten. Bovendien biedt een kwalitatieve analyse de mogelijkheid om inhoudelijk te bekijken waarom henneptelers overgaan op hennepteelt. In een groot aantal verhoren van henneptelers wordt immers door de henneptelers aangegeven hoe zij bijvoorbeeld in de schulden zijn geraakt en waarom zij hennepteelt als enige mogelijke oplossing zagen.

Literatuurlijst

- Agnew, R. (1992). Foundation for a general strain theory of crime and delinquency. *Criminology*, 30, 47–87.
- Agnew, R. (2000). Strain and subcultural crime theories. In J. F. Sheeley (Ed.), *Criminology: A Contemporary Handbook*. Belmont, CA: Wadsworth.
- Agnew, R. (2001). Building on the foundation of general strain theory: Specifying the types of strain most likely to lead to crime and delinquency. *Journal of research in crime and delinquency*, 38, 319-361.
- Agnew, R. (2006). *Pressured into Crime: An overview of general strain theory*. Los Angeles, CA: Roxbury Publishing.
- Agnew, R., Cullen, F. T., Burton, V. S., Evans, T. D. & Dunaway, R. G. (1996). A new test of classic strain theory. *Justice quarterly*, 13, 681-704.
- Anderson, T.L. (2005). Dimensions of women's power in the illicit drug economy. *Theoretical criminology*, 9, 371-400.
- Aneshensel, C., Rutter, C. M., & Lachenbruch, P. A. (1991). Social structure, stress, and mental health: Competing conceptual and analytic models. *American sociological review*, 56, 166-178.
- Attar, B. K., Guerra, N. G. & Tolan, P. H. (1994). Neighborhood disadvantage, stressful life events, and adjustment in urban elementary-school children. *Journal of clinical child psychology*, 23, 391-400.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Baumeister, R. F., Heatherton, T. F. & Tice, D. M. (1994). *Losing control: How and why people fail at self-regulation*. San Diego, CA: Academic Press.
- Becker, G.S. (1968). Crime and punishment. An economic approach. *Journal of political economy* 76, 169–217.
- Bellair, P. E. & Roscigno, V.J. (2000). Local labor-market opportunity and adolescent delinquency. *Social forces* 78, 1509–1538.
- Bennet, T., Holloway, K. & Farrington, D. (2008). The statistical association between drug misuse and crime: a meta-analysis. *Agression and violent behavior* 13, 107-118.
- Benson, M.L., Madensen, T.D. & Eck, J.E. (2009). White-collar crime from an opportunity perspective. In: S.S. Simpson & D. Weisburd (eds.). *The criminology of white-collar crime*. New York: Springer, 176-193.
- Bentham, J. (1988). *The principles and morals of legislation*. Amherst, NY: Prometheus Books.
- Blokland, A. A. J. & Nieuwbeerta, P. (2005). The effects of life circumstances on longitudinal trajectories of offending. *Criminology*, 43, 1203-1240.
- Blom, M. (2006). *Integratiekaart 2006*. Den Haag: WODC.
- Boersma, T. J. & Nouwens, J. (2010). *Soft Drugs, hard Crime. Naar een integrale aanpak van georganiseerde hennepcultuur*. Operatie opsporing, raad van korpschefs.
- Bovenkerk, F. & Hogewind, W. (2002). *Hennepcultuur in Nederland. Het probleem van de criminaliteit en haarbestrijding*. Zeist: Uitgeverij Kerckebosch.
- Broidy, L. & Agnew, R. (1997). Gender and crime: a general strain theory perspective. *Journal of research in crime and delinquency* 34, 275-306.
- Burchardt, T., Le Grand, J. & Piachaud, D. (1999) Social exclusion in Britain 1991–1995. *Social policy administration*, 33, 227–244.
- Beutel, A. & Marini, M. (1995). Gender and values. *American sociological review*, 60, 434-448.

- Bruinsma, G. & Bernasco, W. (2002). Dadergroepen en transnationale illegale markten: Een nadere precisering aan de hand van sociale netwerken. *Tijdschrift voor criminologie*, 44, 128-140.
- Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. (2010). *Handboek bestuurlijke aanpak georganiseerde criminaliteit*. Centrum voor criminaliteitspreventie en veiligheid Utrecht.
- Cernkovich, S. A., Giordano, P. C. & Rudolph, J. L. (2000). Race, crime and the American dream. *Journal of research in crime and delinquency*, 37, 131-170.
- Chamlin, M. B. & Cochran, J.K. (2000). Unemployment, economic theory, and property crime: A note on measurement. *Journal of quantitative criminology*, 16, 433-455.
- Cherlin, A. J., Burton, L. M., Hurt, T. R., & Purvin, D. M. (2004). The influence of physical and sexual abuse on marriage and cohabitation. *American sociological review* 69, 768-789.
- Chesney-Lind, M. (1989). Girls' crime and woman's place: toward a feminist model of female delinquency. *Crime and delinquency*, 35, 5-29.
- Chesney-Lind, M. & Shelden, R. (1992). *Girls, delinquency and juvenile justice*. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.
- Clayton, R. R. (1992). *Transitions in drug use: Risk and protective factors*. Washington: American psychological association.
- Cohen, L. & Felson, M. (1979). Social change and crime rate trends: A routine activity approach. *American sociological review*, 44, 588-608.
- Coleman, J.W. (1995). Motivation and opportunity. Understanding the causes of white-collar crime. In: G. Geis, R.F. Meier & L.M. Salinger (eds.). *White-collar crime; Classic and contemporary views*. New York: The Free Press, 360-381.
- Collins, R. (1992). Women and the production of status cultures. In M. Lamont & M. Fournier (Eds). *Cultivating differences*. Chicago: University of Chicago Press.
- Conger, R. D., Wallace L. E., Sun, Y., Simmons, R. L., McLoyd, V. C., & Brody, G. H. (2002). Economic pressure in African American families: A replication and extension of the family stress model. *Developmental psychology*, 38, 179-193.
- Corman, H., Noonan, K., Reicman, N. E. & Schwartz-Soicher, O. (2001). Life shocks and crime: A Test of the "turning point" hypothesis. *Population association of America*, 48, 1177-1202.
- Cross, John C., Bruce, D. Johnson, W., Rees, D. & Hilary, J. L. (2001). Supporting the habit: income generation activities of frequent crack users compared with frequent users of other hard drugs. *Drug and alcohol dependence*, 64, 191-201.
- Cruyff, M.J.L.F. & Heijden, P.G.M., van der (2003). *Benutting HKS en ontwikkeling vangst-hervangstmethode Een onderzoek in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) van het Ministerie van Justitie*. Den Haag: WODC
- Decorte, T. & Boekhout van Solinge, T. (2006). Het aanbod van cannabis in Nederland en België. *Tijdschrift voor criminologie*, 2, 144-154.
- Decorte, T. & Tuteleers, P. (2007). *Cannabisteelt in Vlaanderen. Patronen en motie van 748 telers*. Leuven/Voorburg: Acco Uitgeverij.
- De Graaff-Wijnberg, C. M., Bos, A. E. R., & Lodewijckx, H. (2006). Stigmatisering als barrière voor arbeidsreïntegratie van depressieve werknemers. *Nederlands tijdschrift voor de Psychologie*, 61, 65-73.

- Dunaway, R. G., Cullen, F. T., Burton, V. S. & Evans, T. D. (2000). The myth of SES and crime revisited: An examination of SES and adult criminality. *Criminology*, 38, 589- 632.
- Durkheim, E. (1897/1951). *Suicide*. New York: Free Press
- Edin, K. & Kefalas, M. (2005). *Promises I can keep: Why poor women put motherhood before marriage*. Berkeley: University of California Press.
- Eggen, A. T. J., Laan, A. M., van der, Engelhard, B. J. M., Blom, M., Broeders, A. P. A., & Bogaerts, S. (2005). *Criminaliteit en rechtshandhaving: ontwikkelingen en samenhangen*. Den Haag: WODC
- Elliott, D. S., Huizinga, D. & Menard, S. (1989). *Multiple problem youth: delinquency, substance use, and mental health problems*. New York: Springer.
- Ester, T.J. & Driessen, F.M.H.M. (2009). *Druggerelateerde criminaliteit in Nederland, in vergelijking met enkele andere West-Europese landen en de VS: werkdocument t.b.v. WODC, Ministerie van Justitie*. Utrecht: Bureau Driessen.
- Farrington, D. P. (ed.) (2005). *Integrated developmental and life-course theories of offending. Advances in criminological theory 14*. New Brunswick, NJ: Transaction publishers.
- Felson, M. (1986). Routine activities, social controls, rational decisions, and criminal outcomes. In: D. Cornish & R.V.G. Clarke (eds.). *The reasoning criminal*. New York: Springer-Verlag.
- Fiorentini, G. & Petzman, S. (1995). *The economics of organised crime*. Cambridge University Press.
- Fijnaut, C., Bovenkerk, F., Bruinsma, G. & Bunt, H. van de (1996). De georganiseerde criminaliteit in Nederland. Het criminologische onderzoek ten behoeve van de enquêtecommissie opsporingsmethoden. *Tijdschrift voor criminologie*, 38, 102-119
- Galea, S. & Vlahov, D. (2002). Social determinants and the health of drug users: Socioeconomic status, homelessness, and incarceration. *Public health reports*, 117, 135-145.
- Gardner, C. B. (1995). *Passing by: gender and public harassment*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Garsen, J. & Zorlu, A. (2005). *Jaarrapport integratie 2005*. Den Haag: WODC.
- Gjeruldsen, S.R., Myrvang, B. & Opjordsmoen, S. (2004). Criminality in drug addicts: A follow-up study over 25 years, *European addiction Research*, 10, 49-55.
- Goffman, E. (1963). Stigma. Notes on the management of spoiled identity. *Prentice Hall: Englewood Cliffs*.
- Goffman, E. (1969). *Strategic interaction*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Gottfredson, M. R. & Hirschi, T. (1990). *A general theory of crime*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Haas, S. A. & Fosse, N. E. (2008). Health and the educational attainment of adolescents: Evidence from the NLSY97. *Journal of health and social behavior*, 49, 178-192.
- Haden, M. (2002). Illicit i.v. drugs. A public health approach. *Canadian journal public health*, 93, 431-434.
- Hay, C. & Forrest, W. (2006). The development of self-control: Examining self-control theory's stability thesis. *Criminology*, 44, 739-774.
- Hirschi, T. (1969). *Causes of delinquency*. Berkeley: University of California Press.
- Hirschi, T. & Gottfredson, M. (1983). Age and the explanation of crime. *The American journal of sociology*, 89, 552-584.
- Kalmijn, M. (1998). Intermarriage and Homogamy. Causes, patterns, trends'. *Annual review of sociology*, 24, 395-421.

- Kanfler, E. R. (1965). *L'exclusion sociale: Etude de la marginalité dans les sociétés occidentales*. Paris: Bureau de recherches sociales.
- Kelley, B.T., Loeber, R., Keenan, K. & DeLamatre, M. (1997). *Developmental pathways in boys' disruptive and delinquent behavior*. Washington, DC: Office of juvenile justice and delinquency prevention, U.S. Department of justice.
- Kessler, R. C., Mickelson, K. D. & Williams, D. R. (1999). The prevalence, distribution, and mental health correlates of perceived discrimination in the United States. *Journal of health and social behavior*, 40, 208-230.
- Kleemans, E. R. (2011). *Georganiseerde misdaad en de zichtbare hand*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Kleemans, E.R., Berg, E.A.I.M. van den, Bunt, H.G., van de, Brouwers, M., Kouwenberg, R.F. & Paulides, G. (1998). *Georganiseerde criminaliteit in Nederland. Onderzoek en beleid rapportage op basis van de WODC-monitor*. Den-Haag: WODC.
- Kleemans, E.R., Brienen, M.E.I. & Bunt, H.G. van de (2002). *Georganiseerde criminaliteit in Nederland. Tweede rapportage op basis van de WODC-monitor*. Den Haag: WODC.
- Kleemans, E. R. & Bunt, H. G. van de (1999). The social embeddedness of organized crime. *Transnational organized crime*, 5, 19-36.
- Kleemans, E. R. & Poot, C. J. de (2007). *Criminele carrières in de georganiseerde misdaad*. Den-Haag: WODC.
- Kleck, G. & Chiricos, T. (2002). Unemployment and property crime: A target specific assessment of opportunity and motivation as mediating factors. *Criminology*, 40, 649–680.
- Koeter, M.W.J., Van Maastricht, A.S. (2006). *De effectiviteit van verslavingszorg in een justitieel kader*. Den Haag: ZonMw, programma verslaving.
- Korf, D.J., Bookelman, G.W. & Haan, T. de (2001). Diversiteit in criminaliteit: Allochtone arrestanten in de Amsterdamse politiestatistiek. *Tijdschrift voor criminologie*, 43, 230-259.
- Korf, D.J., Wouters, M., Nabben, T. & Ginkel, P. van (2005). *Cannabis zonder coffeeshop. Niet-gedoogde cannabisverkoop in tien Nederlandse gemeenten*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Laub, J.H. & Sampson, R.J. (2003). *Shared beginnings, divergent lives. delinquent boys to age 70*. Cambridge: Harvard University Press.
- Lemert, E.M. (1967). *Human deviance, social problems and social controls*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Leve, L.D. & Chamberlain, P. (2004). Female juvenile offenders: defining an early-onset pathway for delinquency. *Journal of child and family studies*, 13, 439-452.
- Levitt, S. D. (2001). Alternative strategies for identifying the link between unemployment and crime. *Journal of quantitative criminology*, 17, 377–390.
- Levitt, S. D. & Venkatesh, S. A. (2000). An economic analysis of a drug-selling gang's finances. *Quarterly journal of economics*, 115, 755-789.
- Lopoo, L. M. & Western, B. (2005). Incarceration and the formation and stability of marital unions. *Journal of marriage and family*, 67, 721-734.
- Maalsté, N. & Panhuysen, M. (2007). *Polderwiet. Een veelzijdig en onthullend beeld van de wietteelt in Nederland*. Baarn: Uitgeverij De Fontein.
- MacDonald, Z. (2001). Revisiting the dark figure - A microeconomic analysis of the under-reporting of property crime and its implications. *British journal of criminology*, 41, 127–149.

- Massoglia, M. (2006). Desistance or displacement? The changing patterns of offending from adolescence to young adulthood. *Journal of quantitative criminology*, 22, 215-239.
- Mead, G.H. (1939). *Mind, self and society*. Chicago: University press of Chicago.
- Miller, J. (1998). Up it up: Gender and the accomplishment of street robbery. *Criminology*, 36, 1, 37-66
- Moffitt, T. E. (1993). Adolescence-limited and life-course-persistent antisocial behavior: A developmental taxonomy. *Psychological review*, 100, 674-701.
- Moore, D.S., McCabe, G.P. & Craig, B.A. (2011). *Introducing to the practice of statistics*. New York: W.H. Freeman and Company.
- Ooyen-Houben, M. van (2006). Hoe werkt het Nederlandse drugsbeleid? *Justitiële verkenningen*, 32, 55-74.
- Pager, D. (2003). The mark of a criminal record. *American journal of sociology*, 108, 5 937-975
- Piquero, A. (2008). Disproportionate minority contact. *Future of children*, 18, 59-73.
- Punch, M. (1996). *Dirty business; Exploring corporate misconduct*. London: Sage Publications.
- Rakt, M. van de, Nieuwbeerta, P. & Graaf, N. D. de (2006). Zo vader, zo zoon? De intergenerationele overdracht van crimineel gedrag. *Tijdschrift voor criminologie*, 4, 345-368.
- Raub, W. (1997) *Samenwerking in duurzame relaties en sociale cohesie (Oratie)* Utrecht: Universiteit Utrecht.
- Rutter, M. & Hay, D. F. (1994). *Development through life: A handbook for clinicians*. Oxford: Blackwell. (p. 488-516).
- Sampson, R.J. & Laub, J.H. (1993). *Crime in the making: Pathways and turning points through life*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Sampson, R. J., Laub, J. H. & Wimer, C. (2006). Does marriage reduce crime? A counterfactual approach to within-individual causal effects. *Criminology*, 44, 465-508.
- Schellen, M, van, Nieuwbeerta, P. & Poortman, A. (2008). Partners in crime? De criminele carrières van veroordeelden en hun huwelijkspartners. *Tijdschrift voor veiligheid*, 7, 3-21.
- Schloenhardt, A. (1999). Organized crime and the business of migrant trafficking; an economic analysis. *Crime law en social change*, 35, 467-494.
- Schuilenburg, M. & Wagen, W. van der (2011). Samenwerking in de criminaliteitsbestrijding. *Tijdschrift voor veiligheid*, 10, 10-25.
- Sharp, S. F., Terling-Watt, T. L., Atkins, L. A., Gilliam, J. T. & Sanders, A. (2001). Purgings behavior in a sample of college females: A research note on general strain theory and female deviance. *Deviant behavior*, 22, 171-188.
- Snippe, J., Bieleman, B., Naayer, H., & Ogier, C. (2004). *Preventieve doorlichting cannabissector c.a.* Groningen: IntraVal.
- South, S. J. (1991). Sociodemographic differentials in mate selection preferences. *Journal of marriage and the family*, 53, 928-940.
- Spapens, A.C.M., Bunt, H.G. van de & Rastovac, L. (2007). *De wereld achter de wietteelt*. Den Haag: WODC.
- Stanley, J., Tomison, A. M. & Pocock, J. (2003). *Child abuse and neglect in indigenous Australian communities 19*. Melbourne: Australian institute of family studies.
- Steffenmeier, D. & Allan, E. (1996). Gender and crime: toward a gendered theory of female offending. *Annual review of sociology*, 22, 459-518.
- Sutherland, E.H. (1949). *White collar crime*. New York: Dryden Press.

- Sutherland, E., Cressey, D & Luckenbill, D. (1992). *Principles of criminology*. New York: General Hall.
- Torre, E.J. van der, Schaap, L., Cachet, E.D. & Dijk, V. (2006). *Daders in beeld. Daderprofielen van henneptelers, dealers, runners en drugstoeristen in Roosendaal en Bergen op Zoom*. Den Haag: COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement..
- Walters, G. D. (2006). Proactive and reactive composite scales for the psychological inventory of criminal thinking styles (PICTS). *Journal of offender rehabilitation*, 42, 23–36.
- Walters, G. D., Frederick, A. A. & Schlauch, C. (2007). Postdicting arrests for proactive and reactive aggression with the PICTS proactive and reactive composite scales. *Journal of interpersonal violence*, 22, 1415–1430 .
- Warr, M. (1998). Life-course transitions and desistance from crime. *Criminology*, 36, 183-216.
- Ward, J., Henderson, Z. & Pearson, G. (2003). One problem among many: Drug use among care leavers in transition to independent living. Home office research study, 260, London: HMSO.
- Weeda, L.D. (1998). Divisie Centrale Recherche Informatie. Prices of drugs in the European Union. *Europol*, 2521-29rl.
- Weerman, F. & Kleemans, E.R. (2002). Criminele groepen en samenwerkingsverbanden. *Tijdschrift voor criminologie*, 44, 114-127.
- White, H. R., Tice, P.C., Loeber, R. & Stouthamer-Loeber, M. (2002). Illegal acts committed by adolescents under the influence of alcohol and drugs. *Journal of rural and community development*, 39, 131–152.
- Wilson, W. J. (1987). *The truly disadvantaged: The inner city, the underclass, and public policies*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Wouters, M., Korf, D.J. & Kroeske, B. (2007). *Harde aanpak, hete zomer. Een onderzoek naar de ontmanteling van hennepkwekerijen in Nederland*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Yamaguchi, K. & Kandel, D. B. (1993). ‘Marital homophily on illicit drug use among young adults. Assortative mating or marital influence?’ *Social forces*, 72, 505–528.
- Zhang, S. & Chin, K. (2002). Enter the dragon: Inside Chinese human smuggling operations. *Criminology*, 40, 737–768.
- Zimring, F. E. & Hawkins, G. J. (1973). *Deterrence: the legal threat in crime control*. Chicago: University of Chicago Press.

Krantenartikelen

Algemeen Dagblad (2013a). Crimineel is steeds vaker een vrouw. 22 januari

Algemeen Dagblad (2013b). Drugscriminaliteit explosief gestegen. 11 mei

Elsever (2013). Coffeeshops leden schade door wietpas dus staat moet betalen? Absurd. 6 juni

Dagblad van het Noorden (2013). Van brommobiel via wietkwekerij in de cel. 18 juli

Appendix

1.1 Syntax

Pearson correlatie tabel

DATASET ACTIVATE DataSet1.

CORRELATIONS

/VARIABLES=kleingroot GEB_LAND GESLACHT LFT_1DEL SOM_FEIT WONING
INKOMEN_per_maand UITKERING PARTNER KINDEREN werk_werkloos SCHULDEN
HOOGTE_SCHULDEN gebruik_softdrugs gebruik_harddrugs RECIDIVE_hennepteelt_Harddrugs_misdrijf
vermogen geweld opium wwm Verschil_LDEL_1DEL
/PRINT=TWOTAIL NOSIG
/MISSING=PAIRWISE.

T-toets ontbrekende waarden versus niet ontbrekende waarden op de afhankelijke variabele

DATASET ACTIVATE DataSet1.

T-TEST GROUPS=kleingrootmissing(0 1)

/MISSING=ANALYSIS

/VARIABLES=INKOMEN_per_maand HOOGTE_SCHULDEN LFT_1DEL SOM_FEIT
Verschil_LDEL_1DEL vermogen geweld
wwm opium
/CRITERIA=CI(.95).

Chi-kwadraattoets ontbrekende waarden versus niet ontbrekende waarden op de afhankelijke variabele

CROSSTABS

/TABLES=kleingrootmissing BY GEB_LAND GESLACHT WONING UITKERING PARTNER KINDEREN
werk_werkloos
SCHULDEN gebruik_softdrugs gebruik_harddrugs MOTIEF RECIDIVE_hennepteelt_Harddrugs_misdrijf
/FORMAT=AVALUE TABLES
/STATISTICS=CHISQ
/CELLS=COUNT ROW COLUMN TOTAL
/COUNT ROUND CELL.

T-toets analyse responsgroep

DATASET ACTIVATE DataSet1.

T-TEST GROUPS=kleingroot(0 1)

/MISSING=ANALYSIS

/VARIABLES=LFT_1DEL SOM_FEIT INKOMEN_per_maand HOOGTE_SCHULDEN vermogen geweld
opium wwm Verschil_LDEL_1DEL

/CRITERIA=CI(.95).

Chi-kwadraattoets analyse responsgroep

CROSSTABS

/TABLES=kleingroot BY GEB_LAND GESLACHT WONING UITKERING PARTNER KINDEREN
werk_werkloos SCHULDEN
gebruik_softdrugs gebruik_harddrugs MOTIEF RECIDIVE_hennepteelt_Harddrugs_misdrijf
/FORMAT=AVALUE TABLES
/STATISTICS=CHISQ
/CELLS=COUNT ROW COLUMN TOTAL
/COUNT ROUND CELL.

Logistische regressie persoonlijke kenmerken

LOGISTIC REGRESSION VARIABLES kleingroot
/METHOD=ENTER GEB_LAND GESLACHT
/CONTRAST (GEB_LAND)=Indicator
/CONTRAST (GESLACHT)=Indicator
/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) ITERATE(20) CUT(.5).

Logistische regressie thuissituatie

LOGISTIC REGRESSION VARIABLES kleingroot
/METHOD=ENTER PARTNER KINDEREN WONING
/CONTRAST (PARTNER)=Indicator
/CONTRAST (KINDEREN)=Indicator
/CONTRAST (WONING)=Indicator
/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) ITERATE(20) CUT(.5).

Logistische regressie financiële situatie

LOGISTIC REGRESSION VARIABLES kleingroot
/METHOD=ENTER inkomen_per_maand_1000 UITKERING werk_werkloos SCHULDEN
hoogte_schulden_100000
/CONTRAST (UITKERING)=Indicator
/CONTRAST (werk_werkloos)=Indicator
/CONTRAST (SCHULDEN)=Indicator
/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) ITERATE(20) CUT(.5).

Logistische regressie criminele carrière

LOGISTIC REGRESSION VARIABLES kleingroot

/METHOD=ENTER LFT_1DEL SOM_FEIT gebruik_softdrugs gebruik_harddrugs MOTIEF

RECIDIVE_hennepteelt_

Harddrugs_misdrijf Verschil_LDEL_1DEL

/CONTRAST (gebruik_softdrugs)=Indicator

/CONTRAST (gebruik_harddrugs)=Indicator

/CONTRAST (MOTIEF)=Indicator

/CONTRAST (RECIDIVE_hennepteelt_)=Indicator

/CONTRAST (Harddrugs_misdrijf)=Indicator

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) ITERATE(20) CUT(.5).

Logistische regressie significante variabelen

LOGISTIC REGRESSION VARIABLES kleingroot

/METHOD=ENTER KINDEREN SCHULDEN hoogte_schulden_100000 gebruik_softdrugs

inkomen_per_maand_1000 WONING MOTIEF

/CONTRAST (KINDEREN)=Indicator

/CONTRAST (SCHULDEN)=Indicator

/CONTRAST (gebruik_softdrugs)=Indicator

/CONTRAST (MOTIEF)=Indicator

/CONTRAST (WONING)=Indicator

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) ITERATE(20) CUT(.5).

Analyse niet goed geclassificeerde henneptelers

DATASET ACTIVATE DataSet1.

LOGISTIC REGRESSION VARIABLES kleingroot

/METHOD=ENTER PRE_2

/SAVE=PRED PGROUP

/CLASSPLOT

/CRITERIA=PIN(0.05) POUT(0.10) ITERATE(20) CUT(0.5).

Analyse recidiverende henneptelers

T-toets

T-TEST GROUPS=RECIDIVE_hennepteelt_(0 1)

/MISSING=ANALYSIS

```
/VARIABLES=LFT_1DEL SOM_FEIT inkomen_per_maand_1000 hoogte_schulden_100000 vermogen  
geweld opium  
wvm Verschil_LDEL_1DEL  
/CRITERIA=CI(.95).
```

chi-kwadraattoets

CROSSTABS

```
/TABLES=GEB_LAND GESLACHT WONING UITKERING PARTNER KINDEREN werk_werkloos  
SCHULDEN  
gebruik_softdrugs gebruik_harddrugs MOTIEF Harddrugs_misdrijf BY RECIDIVE_hennepteelt_  
/FORMAT=AVALUE TABLES  
/STATISTICS=CHISQ  
/CELLS=COUNT ROW COLUMN  
/COUNT ROUND CELL.
```

1.2 Statistische uitspraken

Significantie

In deze scriptie wordt gebruik gemaakt van een significantieniveau van $\alpha = 0,05$. betekent dat er alleen een significant resultaat is als de kans dat het gevonden verband eigenlijk op toeval berust kleiner is dan 5%., De kans hierbij is dat H_0 (geen verband) ten onrechte verworpen wordt als het kleiner is dan 5%.

Correlatie

Hoe sterk het verband is tussen twee variabelen wordt aangegeven aan de hand van een getal. In deze scriptie wordt gebruikgemaakt van de Pearsons correlatie (r). Dit getal ligt altijd tussen -1 en 1 , waarbij het teken de richting aangeeft. Het getal geeft weer hoe sterk het verband is er wrdrt veelal vanuit gegaan dat wanneer $r < 0,40$ is, er gesproken kan worden vaneen aanwezig, maar zwak verband. Wanneer $0,40 < r < 0,70$ is, is er een duidelijk verband, en wanneer $r > 0,70$ is, is er sprake van ee nsterk verband..